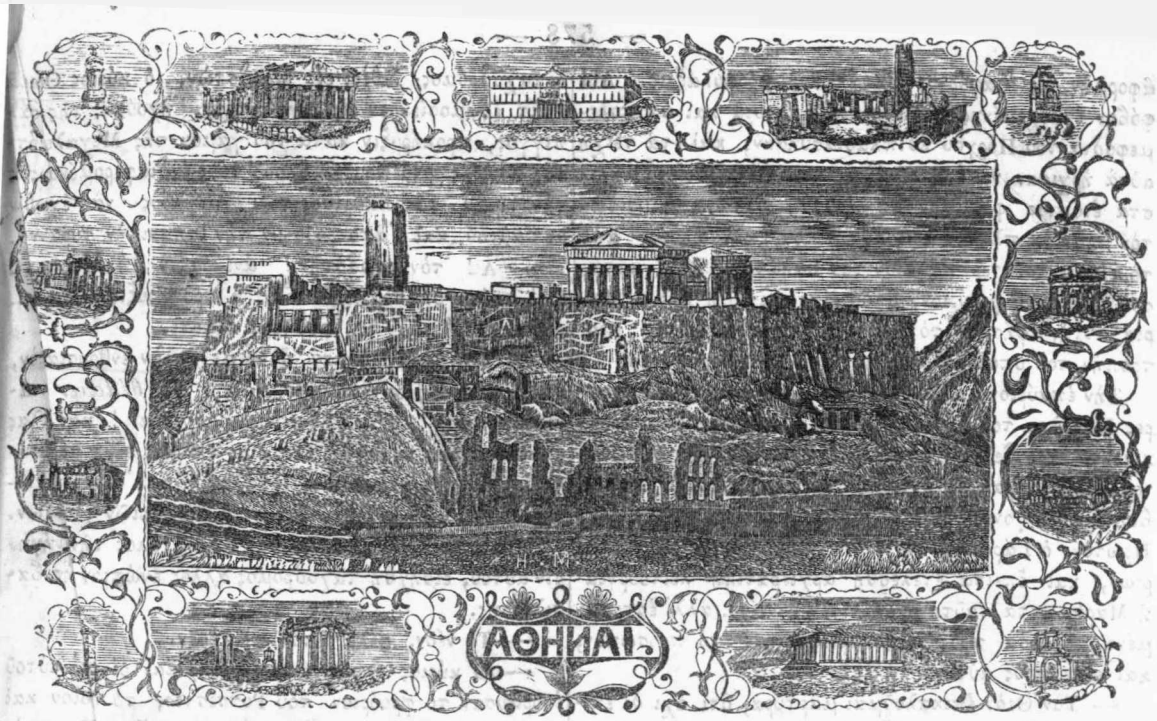

Η ΕΥΤΕΡΠΗ,

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

Φυλλάς 49. **ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.** Τόμος Γ'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1849.

ΕΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ὅσοι τῶν ΙΚ. συνδρομητῶν μας ἀνανεώσωσι τὴν συνδρομήν των εἴς τε τὴν Εὐτέρπην καὶ τὸ Παράρτημα καὶ προπληρώσωσιν αὐτὴν, θέλουσι λάβει παρὰ τῆς Διευθύνσεως ΔΩΡΕΑΝ τοὺς δύω τελευταίους τόμους τοῦ Πικουίλλου Ἀλλίαγα, συνισταμένους εἰς 10 περίπου τυπογραφικὰ φύλλα. Ἡ προπληρωμὴ τῆς συνδρομῆς εἶναι ὁ ἀνυπέρβλητος ὅρος τῆς ΔΩΡΕΑΝ ἀποστολῆς ταύτης τῶν τελευταίων φύλλων τοῦ ὡραίου μυθιστορήματος ὁ Πικουίλλος Ἀλλίαγας.

Τὸ παράρτημα τοῦ τρίτου ἔτους τῆς Εὐτέρπης θέλει περιέχει τὸ ὡραιότερον τῶν μυθιστορημάτων τοῦ Δουμᾶ ἐπιγραφόμενον ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΣΩΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ. (LES TROIS MOUSQUETAIRES).

ΤΡΕΙΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΙ.

(Συνέχεια. Ἰδὲ φυλλάδιον 48.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Α'.

Μόλις παρῆλθεν ὥρα μία ἀφοῦ ἡ Ἰωάννα, ὁ σύζυγός της, ὁ πατήρ της καὶ ὁ πρέσβυς τῆς Γαλλίας ἀνεχώρησαν ἀπὸ Σιὼν-Χάουζ, ὅταν ἀπόσπασμα στρατιωτικὸν, διοικούμενον ἀπὸ τὸν κύριον Ἐδουάρδον Ἄστιγξ, ἀρχηγὸν τοῦ ἱππικοῦ καὶ μέλος τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου, ἔφθασεν ἐκεῖ, ἔχον ἐντολὴν νὰ τοὺς συλλάβῃ· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, ἀνωφελῶν ἐρευνῶν γενομένων, τόσον εἰς τὴν οἰκίαν καθὼς καὶ εἰς τὴν γειτονίαν, ἐπέστρεψεν ἄπρακτον. Ἡ ἐξουσία δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ εἰς χεῖράς της κανένα τῶν συνωμοτῶν ὅτους κατήγγειλεν ὁ Δεβονσάρ, καὶ ἦτον ἀναμφίβολον πλέον ὅτι, λαβόντες οὗτοι ἐν καιρῷ εἴδησιν, ἔφυγαν. Ἀλλ' ἀπὸ ποῖον καὶ διὰ ποίου μέσου ἔλαβαν τὴν εἴδησιν; Τοῦτο κατ' οὐδένα τρόπον ὁ ἀρχιγραμματεὺς δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ μάθῃ οὔτε νὰ τὸ μαντεύσῃ.

Ἔπειτα, καὶ ὅτα ὡμολόγησεν ὁ Κουρτεναὶ ἔδιδαν

ἀφορμὴν εἰς διαφόρους ἐκτάκτους προφυλάξεις. Διὰ φόβον ἐνδεχομένης πολιορκίας, ἡ φρουρὰ καὶ τὰ πολεμεφόδια τοῦ Πύργου ἐδιπλασιάσθησαν, καὶ τὰ τείχη αὐτὰ ἤρχισαν νὰ ἐπισκευάζωνται. Ὁ Γάρδινερ μάλιστα ἐνόμισε φρόνιμον νὰ ἐνδυθῇ χιτῶνα ἁλυσιδωτὸν ὑπὸ τὸν πλατὺν ἐπενδύτην του, καὶ ἦλθεν, ἀπὸ τὸ εἰς Βιντσέστερ παλαιόν του παλάτιον, νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὸ φρούριον, ὅπου εἶχε μεταβῇ καὶ ἡ Μαρία αὐτή, ἀφήσασα τὸ Χαΐτ-Χὰλ κατ' ἐπίμονον προτροπὴν τοῦ ὑπουργοῦ της καὶ τοῦ Σίμωνος Ρενάρ.

Τὴν ἐπαύριον, μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτῆς, οἱ τέσσαρες Καρόλου τοῦ Ἑ πληρεξούσιοι ὡδηγήθησαν ἀπὸ τὸν κόμητα Ἀροντδελ εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. Ἐκεῖ ηὗραν συνηγμένον τὸ συμβούλιον, καὶ τὴν βασίλισσαν γονυπετῆ ἔμπροσθεν τῆς ἱερᾶς τραπέζης. Πρῶτον, ὁ Γάρδινερ τὴν ἐκοινώνησε τῶν θείων μυστηρίων, καὶ ἔπειτα ἐτελέσθη ἀρχιερατικὴ λειτουργία· ἡ Μαρία μετὰ ταῦτα ἐγονάτισεν ἐκ νέου, ἀλλ' ἐστραμμένον ἔχουσα πρὸς τοὺς περιεστῶτας τὸ πρόσωπον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς τὰ ἑξῆς·

— Τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι μάρτυρα, ὅτι ὄχι δι' ἐπιθυμίαν αὐξήσεως τῆς ἐξουσίας μου, οὔτε διὰ κλίσιν καρδίας συγκατετέθην νὰ νυμφευθῶ τὸν βασιλόπαιδα τῆς Ἱσπανίας, ἀλλὰ μόνον διὰ τὴν δόξαν καὶ τὸ συμφέρον τοῦ βασιλείου μου, διὰ τὴν εὐεξίαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ὑπηκόων μου· καὶ διακηρύττω ἐπισήμως ὅτι ἡ ὑπανδρεία μου δὲν θὰ μ' ἐμποδίσῃ νὰ ἐκτελέσω μὲ θρησκευτικὴν ἀκρίβειαν τὰς ἐπισήμους ὑποχρεώσεις, ὅσας ἀνέλαβα πρὸς τὸ ἔθνος μου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς στέψεώς μου.

Ἐκφωνηθέντες μὲ θερμότητα πολλὴν καὶ ἀξιοπρέπειαν, οἱ λόγοι οὗτοι ἐπροξένησαν μεγίστην εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐντύπωσιν. Μετὰ ταῦτα ἔγεινεν ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν ἐπικυρώσεων τῆς συνθήκης καὶ τῶν ἐν χρήσει ὅρκων.

Περαιωθείσης τῆς τελετῆς, ἡ βασίλισσα ἐσηκώθη, καὶ, ἀποτεινομένη πρὸς τὸ συμβούλιον, ἐλάλησεν ὡς ἀκολούθως·

— Ἔμαθα, μυλόρδοι, ὅτι οἱ περισσότεροι κατακρίνετε μεγαλοφώνως τὴν ὑπανδρείαν μου μὲ τὸν βασιλόπαιδα Φίλιππον. Ἀλλ' ἔχω ἐνδόμυχον πεποίθησιν ὅτι, ὅταν καλῶς ἐξετάσετε τὸ ζήτημα, θὰ πεισθῆτε ὅτι πρέπει νὰ μεταβάλετε φρόνημα· καὶ, εἰς πᾶσαν περίστασιν, δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς ὅτι ἡ πρὸς ἐμὲ πίστις σας θὰ μείνῃ ἀδιάσειστος, καὶ ἡ πρὸς τὸ πρόσωπόν μου ἀφοσίωσίς σας θὰ φανερωθῇ ἐνεργητικῶς, ἂν τυχὸν ἐκραγῇ ἡ ἐπαπειλοῦσά με ἀποστασία.

— Ἀκλόνητος θὰ ἦναι ἡ πίστις ὅλων ἡμῶν πρὸς τὴν Μεγαλειότητά Σου, εἶπε μεγαλοφώνως ὁ δοὺξ τοῦ Νορφόλκ.

Καὶ ὁλόκληρος ἡ συνέλευσις ἐπευφήμησε.

Τὴν στιγμὴν ταύτην, εἰσῆλθε κλητὴρ καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Μαρίαν τὴν ἄφιξιν ταχυδρόμου, φέροντος τὴν εἴδησιν ὅτι ἐξερράγη ἐπανάστασις εἰς τὴν κομητείαν τοῦ Κέντ.

— Ἂς ἔλθῃ, εἶπεν ἡ βασίλισσα . . . τώρα θὰ μάθετε, μυλόρδοι, ποῖος κίνδυνος μᾶς ἐπαπειλεῖ . . . Καὶ λοιπόν, τέκνον μου, εἶπεν ἅμα ἰδοῦσα τὸν ταχυδρόμον, τί νέα ἔχεις νὰ μᾶς εἰπῇς;

— Τίποτε καλόν, Μεγαλειοτάτη, εἶπε γονυπετήσας ὁ ταχυδρόμος· Χθὲς, εἰς Μαιδστὼν, ὁ κύριος Θωμᾶς Γάϊτ ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν ἀγοράν, ἠχούσης τῆς ἀλπιγγος, προκήρυξιν κατὰ τοῦ γάμου τῆς Μεγαλειότητός Σου, προτρέπουσαν ὅλους τοὺς ἐνδιαφερομένους εἰς τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος των Ἄγγλους νὰ ἑνωθῶν μετ' αὐτοῦ, καὶ ν' ἀποκρούσουν τὴν ἱσπανικὴν τυραννίαν.

— Ἀ! τὸν προδότην! ἀνέκραξεν ἡ Μαρία . . Καὶ ποίαν ὑποδοχὴν ἔλαβεν ἡ προκήρυξις αὕτη . . . Ἀάλει ἐλευθέρως, μὴ φοβῆσαι τίποτε.

— Τὴν ὑπεδέχθησαν ὅλοι μὲ πολὺν ἐνθουσιασμὸν, κράζοντες· *Ζήτω ὁ Θωμᾶς Γάϊτ! Δὲν θέλομεν σπανικὸν γάμον! Δὲν θέλομεν ἱεροκρισίαν!* καὶ ἄλλας στασιαστικὰς κραυγάς. Ὁ κύριος Θωμᾶς εἶχε μ' ἑαυτοῦ χιλίους πεντακοσίους ἐνόπλους· ἀλλ' ὅταν νεχώρησε, τὸν ἠκολούθησαν ἐπέκεινα τῶν τριῶν χιλιάδων.

Μόλις ἐτελείωσεν ὁ πρῶτος ταχυδρόμος τὴν διήγησιν αὐτοῦ, εἰσήχθη ταχυδρόμος ἄλλος ἐνώπιον τῆς βασιλίσσης.

— Τί νέον, φίλε; τὸν ἠρώτησεν.

— Ὁ κύριος Θωμᾶς, ἀπεκρίθη, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐκυρίευσαν τὸ φρούριον τοῦ Ροτσέστερ, τὸ ποῖον καὶ ὠχύρωσαν ἀμέσως, καθὼς καὶ τὴν πόλιν. Παρεκτὸς τούτου, κατεδάφισαν τὴν γέφυραν τοῦ Μεδουαί· καὶ ἐκεῖ, συνέλαβαν ὅλους τοὺς διαβάτας, εἴτε διὰ θαλάσσης ἐρχομένους, καὶ ἐπῆρε ὅσα ὅπλα ηὗραν ἐπάνω των.

— Μὰ τὴν Παναγίαν! ὁ Γάϊτ αὐτὸ εἶναι αὐθαδέστατος ἀντάρτης! . . . Ἀλλὰ θὰ λάβ ταχέως τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας του . . . . Μυλόρδ, ἐπρόσθεσε στραφεῖσα πρὸς τὸν δοῦκα τοῦ Νορφόλκ ἡ Ἐξοχότης Σου πρέπει νὰ στρατεύσῃς ἀμέσως ἐννντίον του μὲ δυνάμεις ἱκανὰς, ὥστε νὰ τὸν διώξῃς ἀπὸ τὰ μέρη ὅσα κατέλαβε. Λάβε, μεταξὺ ἄλλων, αἰ τὴν πολιτοφυλακὴν τῆς ἀγαθῆς μου πόλεως το Λονδίνου, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ὁπλαρχηγοῦ Βρέτ.

Καὶ, ταῦτα εἰποῦσα, ἀφῆκε τὸ παρεκκλήσιον καὶ ἐμβῆκεν εἰς τὰ δώματά της.

Ὁ δοὺξ τοῦ Νορφόλκ, συναθροίσα τὰ στρατεύματά του, ἀναβαίνοντα εἰς χιλίους περίου ἄνδρας, ἐστράτευσε, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Βρὲτ καὶ τὴν πολιτοφυλακήν του, καὶ ἔφθασε τὸ ἑσπέρας εἰς Στράνδ, ὅπου ἡτοιμάσθη νὰ πολιορκήσῃ ἀπὸ πρωΐας τὸ φρούριον τοῦ Ροτσέστερ.

Ἐν τούτοις, ἀνησυχία μεγίστη ἐτεκράτει εἰς τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου, καὶ ἐπερίμεναν ὅλοι ἀνυπομόνως τὰς εἰδήσεις τῆς ἐκστρατείας. Τὴν ἐπιοῦσαν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Νορφόλκ, περὶ τὸ δειλινόν, ταχυδρόμος ἦλθεν ἀναγγέλλων ὅτι ὁ Βρὲτ καὶ οἱ πολιτοφύλακές του ἐπέρασαν εἰς τὰς φάλαγγας τοῦ ἐχθροῦ, κράζοντες· « Εἴμεθα ὅλοι Ἄγγλοι! δὲν πολεμοῦμεν κατὰ τῶν συμπολιτῶν μας!» Ὁ ταχυδρόμος ἐπρόσθεσεν ὅτι ὁ δοὺξ, ὅστις εἶχε τότε στήσει τὰ καννόνιά του ἔμπροσθεν τοῦ φρουρίου, βλέπων τὴν κατάστασιν ταύτην τῶν πραγμάτων, καὶ φρονῶν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλπίζῃ εἰς τὰ μείναντα μετ' αὐτοῦ στρατεύματα, ἀνεχώρησε μετὰ σπουδῆς, ἀφήσας τὰ πολεμεφόδια καὶ τοὺς ἵππους του εἰς χεῖρας τῶν ἀνταρτῶν.

Ἡ τοιαύτη εἴδησις ἐνέσπειρε γενικὴν φρίκην, καὶ ὅλοι κοινῶς ἐπείσθησαν ὅτι δὲν ὑπῆρχε πλέον σωτηρίας ἐλπίς· ἡ δὲ γνώμη αὕτη μετεβλήθη, ὀλίγας ὥρας μετὰ

ταῦτα, εἰς βεβαιότητα, ὅταν ταχυδρόμος ἄλλος ἔφερε τὴν εἴδησιν ὅτι ὁ Γάϊτ, ἀφοῦ ἐκυρίευσε τὸ φρούριον τοῦ Κόβελιγγ, ἔδραν τοῦ λόρδου Κόβαμ, ἤρχετο κατὰ τοῦ Λονδίνου· ὅτι, καθ' ὁδὸν, ὁ λόρδος Γυιλφόρδ Δώδλεῦ, ὁ δοὺξ τοῦ Σουφόλκ καὶ ὁ λόρδος Θωμᾶς Γρέϋ, ἐπὶ κεφαλῆς μεγάλων δυνάμεων, εἶχαν ἑνωθῆ μετ' αὐτοῦ, καὶ ὅτι ὅλοι ἐσκόπευαν νὰ ἐκθρονίσουν τὴν Μαρίαν καὶ νὰ δώσουν τὸ στέμμα εἰς τὴν Ἰωάνναν. Φήμη περιπλέον ἔτρεχεν ὅτι ἡ ἀποστασία διεδίδετο καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ βασιλείου.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, οἱ ἀποστάται ἔφθασαν εἰς Δαρτφόρδ. Ὁ κύριος Ἐδουάρδος Ἀστιγξ καὶ ὁ κύριος Θωμᾶς Κορνουαλλῆς· ἀπεστάλησαν πρὸς αὐτοὺς ὡς πρεσβευταί. Ὁ ἐπαναστατικὸς στρατὸς ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὰ δυτικὰ τῆς πόλεως, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐστρέφετο τὸ πυροβολικόν του. Οἱ δύω πρέσβεις, πεζεύσαντες, ἀπέστειλαν κήρυκα πρὸς τὸν Γάϊτ, ὅστις, εὑρισκόμενος μὲ τὸν Δώδλεῦ, τὸν Σουφόλκ καὶ τὸν Βρὲτ, ὀλίγα βήματα μακρὰν τῶν περιτειχισμάτων, ἦλθεν εὐθὺς εἰς ἀπάντησίν των. Ἀφοῦ ἐχαιρετήθησαν ἀμφότερα τὰ μέρη ψυχρῶς, ὁ Ἀστιγξ ἔλαβε τὸν λόγον πρῶτος·

— Κύριε Θωμᾶ Γάϊτ, ἡ βασίλισσα ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ διατί σὺ ὅστις, εἰς τὰς προκηρύξεις σου, γράφεσαι *πιστὸς αὐτῆς ὑπήκοος*, ἐκτελεῖς ἔργον προδότου, διεγείρων τοὺς ὑπηκόους αὐτῆς ἐναντίον της.

— Ἂν ἦσαι σὺ προδότης, κύριε Ἐδουάρδε Ἀστιγξ, εἶμαι καὶ ἐγὼ, ἀπεκρίθη ὁ Γάϊτ· καὶ δὲν διήγειρα τὸν λαὸν δι' ἄλλον σκοπὸν, εἰμὴ θέλων νὰ προφυλάξω τὸ βασίλειον ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν ξένων, ἥτις θὰ ἦτον ἀναπόφευκτος ἂν ὁ σκοπούμενος γάμος ἐτελεῖτο.

— Οἱ ξένοι ἀκόμη δὲν ἔφθασαν, καὶ ἡ συμφορὰ τὴν ὁποίαν φοβεῖσαι εἶναι ἀκόμη μακράν . . . Ἀλλ' ἂν αὐτὸ εἶναι τὸ μόνον σου παράπονον, εὐχαριστεῖσαι νὰ συνδιαλεχθῇς μὲ τὸ συμβούλιον;

— Ναί· πλὴν ἐννοῶ νὰ ἐμπιστευθοῦν ἄλλοι εἰς ἐμὲ μᾶλλον, παρὰ νὰ ἐμπιστευθῶ ἐγὼ εἰς ἄλλους. Συνδιαλέγομαι μὲ ὁποιονδήποτε θελήσῃ ἡ βασίλισσα· ὡς ἐχέγγυον ὅμως τῆς εἰλικρινείας της, πρέπει νὰ δοθῇ εἰς χεῖράς μου ἡ φυλακὴ τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου καὶ τοῦ προσώπου τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος. Παρεκτὸς τούτου, ζητῶ καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Σίμωνος Ρενάρ, τοῦ πρωταιτίου ὅλων τῶν ταραχῶν τούτων.

— Αὐθαδέστατε! πρὶν γείνῃ δεκτὴ ἡ ἄπιστος αἴτησίς σου, σὺ καὶ τὸ σκυλολόγιον τῶν λῃστῶν σου διὰ στόματος ῥομφαίας θὰ περάσετε.

Καὶ, ταῦτα εἰπὼν, ἐπήδησεν εἰς τὸν ἵππον του, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου μὲ τὸν Κορνουαλλῆν καὶ τὴν συνοδίαν του.

Ὅλοι οἱ ἀληθῶς ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν βασίλισσαν Μαρίαν ἦσαν ἔντρομοι. Μολονότι ὁ Πύργος ἦτον πλήρης στρατοῦ, δὲν ἐνόμιζαν ὅτι ἦσαν ἀσφαλεῖς, διότι καθεὶς ἐφοβεῖτο, ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν, ἐπανάστασιν ἐντὸς τοῦ Λονδίνου. Οἱ ἱσπανοὶ πληρεξούσιοι πρὸ πάντων ἔτρεμαν, διότι ἐν γένει ἐφαίνετο ὅτι τοὺς ἐθεώρουν ὡς θύματα, τὰ ὁποῖα ἡ φύσις τῶν πραγμάτων ἀφιέρονεν εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ. Ὅθεν ὁ Γάρδινερ ἐνόμισε πρέπον νὰ τοὺς προτρέψῃ νὰ ἐπιστρέψουν χωρὶς κρότον εἰς Βρυξέλλας· ἐκτὸς δὲ τοῦ Σίμωνος Ρενάρ, διακηρύξαντος ὅτι δὲν θὰ ἐκινεῖτο ἀπὸ τὴν θέσιν του, ὅλοι ἀπεφάσισαν ν' ἀκούσουν τὴν συμβουλὴν τοῦ ἀρχιγραμματέως.

Ὅταν ἀπεχαιρέτησαν τὴν βασίλισσαν, ἀφοῦ τοὺς ἐπεφόρτισε ν' ἀσπασθοῦν ἐκ μέρους της τὸν αὐτοκράτορα, τοὺς παρεκάλεσε νὰ τὸν βεβαιώσουν ὅτι κἀνένα φόβον προσωπικὸν δὲν ᾐσθάνετο. Ἐδόθησαν ἔπειτα εἰς τοὺς πρέσβεις τούτους δῶρα πλουσιοπάροχα, νὰ ὁποῖα ὅμως αὐτοὶ δὲν ἐδέχθησαν ἕνεκα τῶν περιστάσεων. Καιροφυλακτήσαντες δὲ νύκτα ἀσέληνον, ἐξῆλθαν κρυφίως ἀπὸ τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου, ὅπου ἠναγκάσθησαν ν' ἀφήσουν τοὺς ὑπηρέτας, τοὺς ἵππους καὶ τὰ σκεύη των.

Ἀλλὰ, μολονότι τόσον μυστικῶς ἐνηργήθη ἡ ἀναχώρησίς των, δὲν ἐβράδυνε νὰ γείνῃ γνωστὴ, καὶ πορθμεῖς τινες ἐπειράθησαν νὰ κυριεύσουν τὴν λέμβον των· ἡ δὲ ἀπόπειρα αὕτη πιθανῶς θὰ ἐπετύγχανεν, ἂν τὰ καννονοστάσια τοῦ Πύργου δὲν ἀπεμάκρυναν τοὺς αὐθάδεις τούτους πορθμεῖς. Κατ' εὐτυχίαν, οἱ φυγάδες ἀπήντησαν στολίσκον πλοίων ἐμπορικῶν, πλέοντα εἰς Ἀνβέρσαν, καὶ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, βοηθούσης τῆς νυκτὸς, κατέβησαν σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς τὸν ποταμόν.

Τὴν ἐπαύριον, τὸ πρωΐ, ἦλθεν εἴδησις ὅτι ὁ Γάϊτ ἦτον ὀλίγα μόνον βήματα μακρὰν τοῦ Λονδίνου. Ἐλέγετο περιπλέον ὅτι ἡ ἐμφάνισις αὐτοῦ ὑπὸ τὰ τείχη τοῦ φρουρίου θὰ ἦτον τὸ σημεῖον τῆς ἐσωτερικῆς στάσεως· ὅτι αἱ πύλαι τοῦ ἄστεως θὰ ἠνοίγοντο εἰς αὐτὸν, καὶ ἴσως καὶ αἱ τοῦ Πύργου. Ὁ διοικητὴς, κύριος Ἐρρίκος Βεδιγγφὲλδ, ἔλαβεν ὅλας τὰς δυνατὰς προφυλάξεις· ἐπεσκέφθη ὅλην τὴν γραμμὴν τῶν προμαχώνων καὶ λοιπῶν ὀχυρώσεων, καὶ ἐβεβαιώθη ὅτι καθεὶς ἦτον εἰς τὴν θέσιν του καὶ ἕτοιμος νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς πρώτην ἀνάγκην. Κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ, ὅλαι αἱ ἀναστρεπταὶ γέφυραι ἐχαλάσθησαν, ὅλα τὰ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ δεμένα πορθμεῖα καὶ πλοιάρια ἐτρυπήθησαν καὶ ἐβυθίσθησαν, καὶ ὅλαι αἱ λοιπαὶ γέφυραι κατεστράφησαν εἰς δεκαπέντε μιλλίων ἀπόστασιν. Ἐνῷ ἐγίνοντο τὰ τοιαῦτα, ὁ Γάρδινερ, φοβηθεὶς σπουδαίως, ἐπῆγε νὰ εὕρῃ τὴν βασίλισσαν, καὶ διὰ παντοίων προτροπῶν ἠθέλησε νὰ τὴν πείσῃ νὰ φύγῃ εἰς Γαλλίαν. Ἀλλ' ἡ Μαρία, ἥτις, καθὼς πολλάκις ἐλάβαμεν ἀφορμὴν νὰ παρατηρήσωμεν, εἶχε κληρονομήσει τὴν γενναιότητα τοῦ πατρός της, γενναιότητα αὐξάνουσαν ὁμοῦ μὲ τὸν κίνδυνον, ἀπέκρουσεν ὑπεροπτικῶς τὴν πρότασιν.

— Ὁ λαός μου ἠμπορεῖ νὰ μ' ἐγκαταλείψῃ, εἶπεν, ἀλλ' ἐγὼ δεν θὰ ἐγκαταλείψω ποτὲ τὸν λαόν μου. Βεβαία οὖσα ὅτι θὰ ἔχω ὑπὲρ ἐμοῦ ἱκανὸν ἀριθμὸν ἀληθῶν Ἄγγλων, δὲν φοβοῦμαι ποσῶς τὴν ἔκβασιν τοῦ ἀγῶνος τούτου· καὶ, ἂν ἦναι ἀνάγκη, θὰ λάβω ἐγὼ ἡ ἰδία τὰ ὅπλα, καὶ τότε ἡ ψυχή μου θὰ ἡσυχάσῃ, διότι προτιμῶ καλήτερα ν' ἀποθάνω ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀνδρείων μου, παρὰ νὰ κάμω τὴν παραμικρὰν παραχώρησιν εἰς τὸν Γάϊτ καὶ τοὺς ὁμοίους του.

— Ἡ Μεγαλειότης Σου ἔχεις δίκαιον, ἀνέκραξεν, εὑρεθεὶς παρὼν, ὁ Ρενάρ. Ἂν φύγῃς, τετέλεσται. . . . Εἶμαι γνώμης νὰ μεταχειρισθῇς τὰ βεβαιότερα τῶν μέσων· καὶ, ἐπειδὴ ἡ λέδη Ἰωάννα Γρέϋ ἔγεινεν ἄφαντος, καὶ δὲν ἠμπορεῖς νὰ ἐκδικηθῇς κατὰ τῆς ἁρπαγος ταύτης, πρέπει νὰ φέρῃς εὐθὺς ἀπὸ Ἀσβρίτζ τὴν βασιλόπαιδα Ἐλισάβετ, καὶ ἂν ὁ Γάϊτ, προσκαλούμε-

νος νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν, δὲν ὑπακούσῃ, νὰ τὴν θανατώσῃς ἀμέσως ὁμοῦ μὲ τὸν Κουρτεναὶ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου, παρόντος καὶ βλέποντος τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ἀνταρτῶν.

— Δὲν ἐγκρίνω ποσῶς, κυριέ μου, τὴν γνώμην σου. Δὲν διψῶ τὸ αἷμα τοῦ Κουρτεναί· σοῦ λέγω μάλιστα ὅτι ἡ ἐνθύμησις τῶν τρυφερῶν αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα ἔνιωσέ ποτε νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὴν καρδίαν μου, ἀρκεῖ νὰ μ' ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ζητήσω τὸν θάνατόν του. Κατὰ δὲ τῆς Ἐλισάβετ, μόνον εἰς τὴν τελευταίαν ἀνάγκην ἠμπορῶ νὰ σκληρυνθῶ . . . Καὶ ἔπειτα, κύριε, ἡ συμβουλή σου δὲν μοῦ φαίνεται ὑπαγόρευσις ὑψηλοῦ πολιτικῆς. Πρᾶξις τοιαύτη ἠδύνατο ἴσως νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὴ Ἱσπανίαν· ἀλλ' εἰς τὴν Ἀγγλίαν δὲν ἐπιτυγχάνει βέβαια. Ἀπ' ἐναντίας, ἔτι μᾶλλον ἠμπορεῖ νὰ ἐρεθίσῃ, καὶ νὰ παροργίσῃ μεγάλως τὸν λαόν μου κατ' ἐμοῦ.

— Φρονίμως κρίνεις, Μεγαλειοτάτη, περὶ τῶν πραγμάτων, ἀπεκρίθη ὁ ἀρχιγραμματεύς. Ἔπειτα, ἐγὼ ἐγγυήθην διὰ τὴν ζωὴν τοῦ κόμητος τοῦ Δεβονσκῖρ, καὶ ὅ,τι πραχθῇ κατ' αὐτοῦ, κατ' ἐμοῦ πράττεται. Ἀφοῦ ἡ Μεγαλειότης Σου, δι' ἀποφάσεως ἀξίας τῆς θυγατρὸς τοῦ ἐνδόξου πατρός σου, σκοπεύεις ν' ἀντιταχθῇς κατὰ τῶν φατριαστῶν, δὲν φοβοῦμαι πλέον τί ποτε. Ὅ,τι ἠμποροῦμεν νὰ πάθωμεν, εἶναι ν' ἀποθάνωμεν· καὶ θ' ἀποθάνωμεν πολεμοῦντες ὑπὲρ τῆς Μεγαλειότητός Σου.

— Μυλόρδε, ἀπεκρίθη, ἀφοῦ ἐσκέφθη ὀλίγον, ἡ βασίλισσα, μήνυσε εἰς τὸν κύριον Ἐρρῖκον Βεδιγγφὲλδ νὰ μεταβῇ μετὰ μίαν ὥραν εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, μὲ ὅλους τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας, ὅσους ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας δὲν προσκαλεῖ εἰς τὰ τείχη, καὶ νὰ παρευρεθοῦν ὅλοι εἰς λειτουργίαν μεγάλην, τὴν ὁποίαν θὰ τελέσῃς ἡ Ἐξοχότης Σου, μὲ ὅλους τοὺς εὑρισκομένους σήμερον εἰς τὸ φρούριον ἐκκλησιαστικούς. Μετὰ τὴν θείαν τελετήν, θὰ μεταβῶ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμβουλίου, ὅπου σκοπεύω νὰ φανερώσω τὰς ἀποφάσεις μου.

Β.

Πολὺ πρὸ τῆς προσδιορισθείσης ὥρας, τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἦτον πλῆρες ἐνόπλων ἀνδρῶν· μολις δὲ εἰσῆλθεν ἡ βασίλισσα, βλέπουσα τὴν πολεμικὴν ταύτην τοῦ ἱεροῦ ναοῦ μορφήν, ἐκυριεύθη ἀπὸ μυστικὸν αἴσθημα ὑπερκφάνου χαρᾶς. Ἔμπροσθεν τῆς ἱερᾶς τραπέζης ἔστεκαν ὁ δοὺξ τοῦ Νορφόλκ, οἱ κόμητες τοῦ Ἀρονδὲλ καὶ τοῦ Πεμπρὼκ, οἱ λόρδοι Πάτζετ καὶ Ροτσέστερ, ὁ κύριος Ἐρρῖκος Βεδιγγφὲλδ, ὁ κύριος Ἐρρῖκος Ζελνιγγὰμ, ἀρχηγὸς τοῦ πεζικοῦ, ὁ κύριος Ἐδουάρδος Βραὶ, ἀρχηγὸς τοῦ πυροβολικοῦ, ὅλοι φέροντες πανοπλίαν· καὶ ὅλοι συγχρόνως ἔκλιναν γόνυ, ἰδόντες εἰσερχομένην τὴν βασίλισσαν. Ὁδὲ Βεδιγγφὲλδ, ὡς διοικητὴς τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου, προχωρήσας ὀλίγα βήματα, ὤμοσε, μὲ μεγάλην καὶ ἠχητικὴν φωνὴν, νὰ ἐνταφιασθῇ ὑπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ φρουρίου τούτου, παρὰ ν' ἀφήσῃ νὰ εἰσέλθουν εἰς αὐτὸ οἱ στασιασταί. Ἔπειτα, στραφεὶς πρὸς τὸν στρατόν, ἐπανέλαβε τὸν αὐτὸν ὅρκον, τὸν ὁποῖον καὶ ὤμοσαν ὅλοι δι' ἐνθουσιωδῶν ἀνευφημήσεων.

— Βλέπεις, κυρία μου, εἶπε πρὸς τὴν βασίλισσαν, ὅτι ἔχεις ἀκόμη ἱκανοὺς ὑπηρέτας πιστοὺς, ἑτοίμους νὰ χύσουν, μέχρι τελευταίας ῥανίδος, ὑπὲρ τῆς Μεγαλειότητός Σου τὸ αἷμά των.

— Δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς, ἀγαπητὲ κύριε Ἐρρῖκε, ἀπεκρίθη βαθέως συγκινηθεῖσα ἡ Μαρία. Θὰ συμμεριστῶ τοὺς κινδύνους σας, καὶ, ἐλπίζω, τὴν νίκην σας.

Τότε ἐλειτούργησεν ἐπισήμως ὁ Γάρδινερ, συλλειτουργούντων τοῦ Βίννερ, τοῦ Τώνσταλ, τοῦ Φεκκενχὰμ, καὶ ἄλλων ἀρχιερέων καὶ ἱερέων. Μετὰ ταῦτα, ἡ Μαρία, στηριχθεῖσα εἰς τὸν βραχίονα τοῦ κυρίου Ἐρρίκου Βεδιγγφὲλδ, καὶ διασχίσασα τὸ πλῆθος, μετέβη εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμβουλίου, ὅπου ἀπήγγειλε τὴν ἑξῆς ὁμιλίαν·

— Ἠξεύρετε ὅλοι ὅτι στασιασταί τινες τῆς κομητείας τοῦ Κέντ ὕψωσαν τὴν σημαίαν τῆς ἀνταρσίας κατ' ἐμοῦ, καθ' ὑμῶν, μὲ σκοπὸν, ἔλεγαν, νὰ ἐμποδίσουν τὴν ὑπανδρείαν μου μὲ τὸν βασιλόπαιδα τῆς Ἱσπανίας. Ἀλλ' ἡ ἀπόκρισίς των πρὸς δύω τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου, σταλέντα πρὸς αὐτοὺς ὡς πρέσβεις, ἀποδεικνύει προφανῶς ὅτι ἡ ῥηθεῖσα ὑπανδρεία μου εἶναι, ὄχι αἰτία, ἀλλὰ πρόφασις τῆς ἐγκληματικῆς των διαγωγῆς· διότι, ὄχι μόνον ἐζήτησαν αὐθαδῶς νὰ παραδοθῶ εἰς χεῖράς των ἐγὼ ἡ ἰδία, καθὼς καὶ ὁ Πύργος τοῦ Λονδίνου, καὶ νὰ μετασχηματισθῇ κατ' ἀρέσκειαν αὐτῶν τὸ ἰδιαίτερόν μου συμβούλιον, ἀλλ' ἀκόμη τολμοῦν νὰ ζητήσουν τὴν κεφαλὴν ἑνὸς τῶν παρὰ τῇ αὐλῇ μου ξένων πρέσβεων.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ψιθυρισμὸς ἀγανακτήσεως διεδόθη εἰς ὅλην τὴν αἴθουσαν· ἡ δὲ βασίλισσα ἠκολούθησεν ὡς ἑξῆς·

— Πολὺ καλὰ γνωρίζετε τὰ δικαιώματά μου, ἀγαπητοί μου ὑπήκοοι. Εἶμαι βασίλισσά σας, καὶ εἰς ἐμὲ ὅλοι ὡμόσατε ἐπισήμως ὑποταγὴν καὶ πίστιν. Ἐπικαλοῦμαι μάρτυρα τὴν χριστιανωσύνην ὁλόκληρον, ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν τῶν ἰδίων σας κοινοβουλευτικῶν πράξεων, ὅτι εἶμαι κληρονόμος νόμιμος τοῦ στέμματος τῆς Ἀγγλίας. Ὁ πατήρ μου, ὡς δὲν ἀγνοεῖτε, κατεῖχε το στέμμα τοῦτο κατὰ δικαίωμα γένους, καὶ κατὰ δικαίωμα γένους περιῆλθε καὶ εἰς ἐμέ. Πρὸς τὸν πατέρα μου ἐδείχθητε πάντοτε πιστοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι ὑπήκοοι· ἔχω λοιπὸν σταθερὰν πεποίθησιν ὅτι τὴν αὐτὴν πίστιν, τὴν αὐτὴν ἀφοσίωσιν, θὰ τηρήσετε καὶ πρὸς τὴν θυγατέρα του.

— Ὁ Θεὸς νὰ προστατεύσῃ τὴν Μεγαλειότητά Σου! ἀνέκραξαν πανταχόθεν . . . Ζήτω ἡ βασίλισσα Μαρία!

— Ἂν ἦστε ἀληθῶς ὅ,τι πιστεύω πῶς εἶσθε, ἀπεκρίθη ἐντόνως ἡ βασίλισσα, δὲν θὰ ὑποφέρετε νὰ μὲ θέσουν ὑπὸ κηδεμονίαν οἱ φατριασταί, καὶ νὰ κυβερνοῦν αὐτοὶ ἐν ὀνόματί μου· καὶ μάλιστα ἄνθρωπος οἰηματίας ὡς ὁ Γαΐτ, ὅστις, ἀφοῦ ἀπεπλάνησε μέρος τῶν ὑπηκόων μου, σκοπεύει μὲ προφάσεις ψευδεῖς ν' ἀντικαταστήσῃ, ἀντὶ τῶν νόμων τοῦ Κράτους, διατάγματα τῆς ἀρεσκείας του, καὶ ν' ἀπολύσῃ κατὰ τῆς ἀγαθῆς μου πόλεως τοῦ Λονδίνου τοὺς ἀνεστίους τούτους, τὰς σπείρας, λέγω, τῶν ἀπίστων καὶ ἀνόμων μαχαιράδων του.

— Κάτω ὁ Γαΐτ! ἀνέκραξαν καὶ πάλιν . . . Κάτω οἱ ἀντάρται!

— Ἐπειδὴ μήτης ποτὲ δὲν ὑπῆρξα, ἠκολούθησεν ἡ Μαρία, δὲν ἀνήκει εἰς ἐμὲ νὰ εἰπῶ πόσον εἶναι φυσικὸν εἰς τὴν μητέρα ν' ἀγαπᾷ τὰ τέκνα της· ἀλλὰ δὲν εἶναι βέβαια ὀλιγώτερον φυσικὸν εἰς βασίλισσαν ν' ἀγαπᾷ τοὺς ὑπηκόους της. Τὸ κατ' ἐμὲ, πιστεύσατέ με, τὰ πρὸς ὑμᾶς αἰσθήματά μου εἶναι αἰσθήματα ἀληθοῦς μητρὸς, καὶ εὐαρεστοῦμαι πιστεύουσα ὅτι εἰς τὰ αἰσθήματά μου ταῦτα ἀνταμείβομαι πληρέστατα. Συνδεδεμένοι λοιπὸν ὄντες διὰ τῶν ἀδιαλύτων τῆς ἀμοιβαίας ταύτης ἀγάπης δεσμῶν, δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς ὅτι εὐκόλως θὰ καταβάλωμεν τοὺς ὀλίγους τούτους στασιαστάς.

Τότε νέα ζωηρὰς συμπαθείας δείγματα διέκοψαν πάλιν τὴν βασίλισσαν, ἀκολουθήσασαν μετὰ ταῦτα ὡς ἑξῆς·

— Παρεκτὸς τούτου, σᾶς δίδω σήμερον τὸν βασιλικόν μου λόγον ὅτι, ἂν αἱ δύω βουλαὶ τοῦ κοινοβουλίου, κατὰ τὴν νέαν των σύνοδον, κηρύξουν ῥητῶς καὶ ἀνενδοιάστως ὅτι θεωροῦν τὸν προκείμενον γάμον ἐναντίον εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους, δὲν θὰ ἐπιμείνω οὔτε εἰς αὐτὸν, οὔτε εἰς ὁποιονδήποτε ἄλλον αὐταὶ ἀποδοκιμάσουν. Τώρα λοιπὸν, φίλοι μου, θαρρεῖτε! καὶ, ὡς ἄνδρες γενναῖοι, ἐγκαρτερεῖτε, μὲ τὴν νόμιμόν σας βασίλισσαν, κατὰ τῶν ἀνταρτῶν της, ἐχθρῶν ὄντων συγχρόνως καὶ ἐδικῶν μου καὶ ἐδικῶν σας! Ἐν ὀνόματι τοῦ Ὑψίστου, μὴ τοὺς φοβῆσθε, διότι ἐγὼ δὲν τοὺς φοβοῦμαι παντάπασιν.

Εὐφημίαι ζωηραὶ καὶ παράφοροι ἠκολούθησαν τὴν ὁμιλίαν της ταύτην, ἥτις προφανῶς παρήγαγε τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα· διότι πολλοὶ, εἰσελθόντες ἀμφιῤῥεπεῖς κατὰ τὰ βασιλικὰ των φρονήματα, ἐξῆλθαν θερμοὶ βασιλόφρονες· τὸ ἀτρόμητον ἦθος τῆς Μαρίας ἠλέκτρισε καὶ τοὺς δειλοτέρους. Ὁ φιλοπόλεμος μάλιστα ἐνθουσιασμός της ἔδιδεν εἰς τὴν μορφήν της χαρακτῆρα κάλλους ἀῤῥενωποῦ, προξενήσαντα θαυμασμὸν πολὺν εἰς τοὺς περιεστῶτας.

— Κυρία μου, τῆς εἶπεν ὁ Βεδιγγφὲλδ, ἐδείχθης σήμερον ἀξία θυγάτηρ τοῦ Ἡ Ἐρρίκου.

— Θέλουσα νὰ δειχθῶ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς θυγάτηρ του, κύριε Ἐρρῖκε, ἐπανέλαβε χαμογελῶσα, σκοπεύω νὰ ἐγκαταλειφθῶ ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν πίστιν σου.

— Δικαιοσύνην ἀποδίδεις εἰς ἐμέ, Μεγαλειοτάτη, ἀπεκρίθη ὁ γηραιὸς ἱππότης . . . Τώρα, κυρία μου, ἂν ἔχω τὴν ἄδειαν τῆς Μεγαλειότητός Σου, πηγαίνω, μὲ τοὺς γενναίους συστρατιώτας μου, νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ νὰ ἐνδυναμώσω τὰ ὀχυρώματα. Μετὰ τὴν ὁμιλίαν τῆς Μεγαλειότητός Σου, κανεὶς δὲν θὰ σεισθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν του.

Μείνασα εἰς συνδιάλεξιν μὲ τὸν Γάρδινερ καὶ μὲ τὸν Σίμωνα Ρενὰρ, ἡ βασίλισσα ἐνησχολήθη περὶ διαφόρων ἀναγκαίων πραγμάτων. Μεταξὺ ἄλλων, διώρισε διοικητὴν τοῦ ἄστεως τὸν λόρδον Γουλιέλμον Ὄσαρδ, συνεργάτην ἔχοντα τὸν λόρδον δήμαρχον κύριον Θωμᾶν Χαΐτ· ἀρχιστράτηγον δὲ διώρισε τὸν κόμητα τοῦ Πεμπρώκ. Τὰ κατεπείγοντα ταῦτα διατάγματα δὲν εἶχαν εἰσέτι ὑπογραφῆ, ὅταν ὁ κύριος Ἐρρῖκος Βεδιγγφὲλδ ἦλθεν ἀναγγέλλων ὅτι ὁ στρατὸς τοῦ Γαΐτ εἶχε φθάσει εἰς Σουθγώρκ, καὶ ἐστρατοπέδευσε πλησίον τῆς λεγομένης Γεφύρας τοῦ Λονδίνου. Μετὰ σκέψιν ὥριμον, ἀπεφάσισαν νὰ προτείνουν συνέντευξιν μετὰ τῆς βασιλίσσης εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦτον τῶν ἀνταρτῶν, καὶ ὁ Βεδιγγφὲλδ ἐπεφορτίσθη νὰ φέρῃ πρὸς αὐτὸν τὴν περὶ τούτου πρότασιν.

Βραχείας δὲ συνδιαλέξεως γενομένης, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ταμέσεως, μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Θωμᾶ Γάϊτ, ὁ τελευταῖος οὗτος ἐπέστρεψε πρῶτον πρὸς τοὺς οἰκείους του νὰ τοὺς ἀναγγείλῃ τὰ γενόμενα, καὶ ὅτι ἀπεφάσισε ν' ἀκολουθήσῃ τὸν Βεδιγγφὲλδ εἰς τὸν Πύργον.

— Θὰ πέσῃς εἰς κάμμίαν παγίδα, ἀνέκραξεν ὁ λόρδος Γυιλφὸρδ Δώδλεῦ, καὶ θὰ χάσῃς τὰ πάντα καθ' ἣν στιγμὴν τὰ πάντα ἔμελλες νὰ κερδήσῃς.

— Ἡσύχαστε, ἀπεκρίθη ὁ Γαΐτ· ἀναιμωτὶ θὰ νικήσωμεν. Ἡ Μαρία δὲν θ' ἀπεύθυνε πρὸς ἐμὲ τοιαύτην πρότασιν, ἂν δὲν ἔβλεπε βεβαίαν τὴν ἧττάν της.

— Ἀλλὰ πῶς τολμᾷς νὰ ἐμπιστευθῇς εἰς αὐτὴν, ἠρώτησεν ὁ Σουφόλκ.

— Ὁ κύριος Ἐρρῖκος Βεδιγγφὲλδ γίνεται ἐγγυητὴς τῆς πίστεώς της· περὶ δὲ τῆς πίστεως αὐτοῦ δὲν ἀμφιβάλλω παντάπασι, διότι γνωρίζω τὸν χαρακτῆρά του . . . Ὑγιαίνετε, μυλόρδοι· ἐντὸς μιᾶς ὥρας μ' ἐξαναβλέπετε.

— Πολὺ ἀμφιβάλλω ἂν θὰ τὸν ἰδῶμεν πάλιν, εἶπεν ὁ Γυιλφὸρδ πρὸς τὸν δοῦκα, ἐνῷ ὁ Γαΐτ ἐμβαίνεν εἰς τὴν λέμβον τοῦ Βεδιγγφὲλδ.

Ὅταν ὁ κύριος Θωμᾶς εἰσήχθη ἐνώπιόν της, ἡ βασίλισσα ἐκάθητο ἀκόμη μεταξὺ τοῦ Γάρδινερ καὶ τοῦ Σίμωνος Ρενάρ.

— Ἔστειλα, τοῦ εἶπε, προδότα, ἀποστάτα, νὰ σὲ ζητήσω, θέλουσα νὰ μάθω διατί διεγείρεις εἰς τὰ ὅπλα τοὺς ὑπηκόους μου ἐναντίον τῆς ἐξουσίας μου.

— Δὲν εἶμαι, ἀπεκρίθη, οὔτε προδότης οὔτε ἀποστάτης, καὶ περὶ τούτου διεμαρτυρήθην ἤδη, κυρία μου, εἰς ἕνα τῶν ἀπεσταλμένων τῆς Μεγαλειότητός Σου. Εἶμαι ἀντιπρόσωπος τῆς ὁμάδος τῶν ὑπηκόων σου, οἵτινες, ἀποκρούοντες τὴν ὑπανδρείαν σου μὲ τὸν βασιλόπαιδα τῆς Ἱσπανίας, καὶ βλέποντές σε κωφεύουσαν εἰς τὰς ταπεινὰς παραστάσεις ὅσαι ἐξ ὀνόματός των καθυπεβλήθησαν εἰς τὴν Μεγαλειότητά Σου, ἔχουν ἀπόφασιν νὰ τὰς παρουσιάσουν οἱ ἴδιοι.

— Ἀ! Θεέ μου! ἀνέκραξεν ἐμμανῶς ἡ Μαρία . . . Φαντάζεσαι λοιπὸν, ἢ κάνεις ἐκ τῶν ὑπηκόων μου φαντάζεται νὰ διαθέσῃ κατὰ τὸ δοκοῦν τὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νυμφίου μου; . . . Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀδέξιος πρόφασις. Ἀληθής σας σκοπὸς εἶναι ἡ ἀνατροπὴ τῆς κυβερνήσεώς μου, ἡ ἐκθρόνισίς μου. Θέλετε νὰ φέρετε εἰς τὸν θρόνον τὴν βασιλόπαιδα Ἐλισάβετ, ἤ, ἐν ἐλλείψει τῆς ἀδελφῆς μου, τὴν λέδην Ἰωάνναν Γρέϋ.

— Θέλω νὰ ὑποστηρίξω, νὰ διατηρήσω τὴν ἐξουσίαν σου, κυρία μου· ἀρκεῖ νὰ παραδεχθῇς τὰς αἰτήσεις μου.

— *Νὰ παραδεχθῶ τὰς αἰτήσεις σου!* ἐπανέλαβε κτυποῦσα τὸν πόδα, ἐνῷ φλόγας ἐτόξευαν οἱ ὀφθαλμοί της . . . Πρώτην φορὰν σήμερον ἀπευθύνονται πρὸς ἐμὲ τοιοῦτοι λόγοι, καὶ θὰ ἦναι βέβαια ἡ τελευταία . . . Θεέ μου πανάγαθε! . . . Καὶ ποῖαι εἶναι λοιπὸν αἱ αἰτήσεις σου; Λέγε!

— Ἰδοὺ, κυρία μου, ἀπεκρίθη θαῤῥαλέως ὁ Γαΐτ. Ζητῶ τὴν θέσιν τοῦ διοικητοῦ τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου, τὴν φρουρὰν τοῦ βασιλικοῦ προσώπου σου, τὸν μετασχηματισμὸν τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου σου, καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μισητοῦ εὐνοουμένου σου Σίμωνος Ρενάρ.

— Δὲν εὐχαριστεῖσαι μὲ ὀλιγώτερα; ἐπανέλαβεν εἰρωνικῶς.

— Ἀδύνατον, κυρία μου.

— Παρακαλῶ τὴν Μεγαλειότητά Σου νὰ μοῦ δώσῃς τὴν ἄδειαν νὰ τιμωρήσω τὴν αὐθάδειαν τοῦ τολμηροῦ τούτου λῃστοῦ, ἀνέκραξε πλήρης θυμοῦ ὁ Σίμων Ρενάρ.

— Ἡσύχασε, κύριε, ἀπεκρίθη μεγαλοπρεπῶς ἡ βασίλισσα . . . Τώρα, σύ, Γάϊτ προδότα, ἄκουσε καὶ τοὺς ἐδικούς μου λόγους. Κανείς ποτε δὲν ἐπέβαλε συνθήκας εἰς τὸν πατέρα μου· καὶ, ὀμνύω εἰς τὴν μνήμην του, κανεὶς ποτὲ καὶ εἰς ἐμὲ δὲν θὰ ἐπιβάλῃ. Ἀποκρούω λοιπὸν τὰς προτάσεις σου· καὶ, ἂν ὁ πιστός μου θεράπων κύριος Ἐρρῖκος Βεδιγγφὲλδ δὲν σοῦ εἶχε δώσει εἰς ἐγγύησιν τὸν λόγον τῆς τιμῆς του, ἐξερχόμενος ἀπὸ τὴν αἴθουσαν ταύτην, τῆς καταδίκης τὸν δρόμον θὰ εὕρισκες. Φύγε μακρὰν τῶν ὀφθαλμῶν μου . . . Ἄκουσε καὶ τοῦτο. Ἐπειδὴ εἰς τὴν καρδίαν μου ὑπερισχύει τῆς αὐστηρότητος ἡ ἐπιείκεια, διάλυσε τὸν στρατόν σου, καὶ σπεῦσε νὰ ὑποταχθῇς· τότε, ἠμπορῶ νὰ σὲ συγχωρήσω. Ἄλλως, τίποτε δὲν ἠμπορεῖ νὰ σὲ σώσῃ.

— Εἰς πρώτην ἄλλην μας συνέντευξιν, κυρία μου, ἠμπορεῖς ν' ἀλλάξῃς εὐκόλως ὕφος . . . Ἀναχωρῶ.

Καὶ, ταῦτα εἰπὼν, ἐπροσκύνησε καὶ ἐξῆλθεν ὁμοῦ μὲ τὸν Βεδιγγφὲλδ.

— Δὲν θὰ τὸν ἀφήσῃς βέβαια νὰ φύγῃ, Μεγαλειοτάτη; ἠρώτησεν ἔκθαμβος ὁ Ρενάρ.

— Κακῶς περὶ ἐμοῦ κρίνεις. Ὁ λόγος μου πρέπει νὰ ἦναι ἱερὸς, καὶ εἰς προδότην ἀκόμη.

— Ἀ! παρὰ πολὺ εὐλαβεῖσαι τὰ τοιαῦτα, κυρία μου! Αἱ πρὸς τοιούτους κακούργους ὑποσχέσεις δὲν εἶναι ποσῶς ὑποχρεωτικαί . . . Δός μου, κυρία μου, τὴν ἄδειαν νὰ τὸν ἀκολουθήσω . . . Ἡ κεφαλή του, ῥιπτομένη ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν ἐπάλξεων εἰς τοὺς πόδας τῶν συντρόφων του, θὰ τοὺς καταστρέψῃ ταχύτερα, παρότι δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ὁ στρατός σου ὁλόκληρος.

— Σοῦ εἶπα ὅτι αὐτὸ δὲν ἠμπορεῖ νὰ γείνῃ.

— Τότε, εἶπε καὶ ἐσηκώθη εὐθὺς, ἀναλαμβάνω ἐγὼ τὴν εὐθύνην τῆς αὐστηρᾶς ταύτης, ἀλλὰ σωτηριώδους πράξεως.

— Νὰ μὲ παρακούσῃς! . . . Σὲ διατάσσω νὰ μείνῃς αὐτοῦ.

— Ἡ Μεγαλειότης Σου θὰ μετανοήσῃς διὰ τὴν παράκαιρον ταύτην ἐπιείκειαν.

— Ποτὲ δὲν θὰ μετανοήσω διότι ἐφύλαξα τὸν λόγον μου. . . . Ἀλλ' ἰδοὺ ὁ διοικητὴς ἐπανέρχεται . . . Καὶ λοιπὸν, Βεδιγγφὲλδ, ὁ ἀποστάτης ἀνεχώρησε;

— Μάλιστα, κυρία μου· ἀλλ' ἔπρεπε νὰ κάμω χρῆσιν ὅλης μου τῆς ἐξουσίας, ὥστε νὰ μὴ τὸν κατακερματίσῃ ἡ παροργισθεῖσα φρουρά.

— Χαίρω ὅτι τὸν συνώδευσες καὶ τὸν ἐπροφύλαξες ἀπὸ πᾶσαν βίαν . . . . Δὲν ἤθελα, καὶ διὰ τὸν ὡραιότερον ἀκόμη τοῦ στέμματός μου ἀδάμαντα, νὰ πάθῃ ὁ ἄνθρωπος οὗτος τὸ παραμικρόν . . . Δός μου τὴν χεῖρά σου, κύριε Ἐρρῖκε. Θέλω νὰ περιέλθω τὰ τείχη, καὶ νὰ ζωπυρήσω τὸ πῦρ τῆς ἀνδρείας εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστῶν μου στρατιωτῶν.

— Θὰ ἐκτεθῇς εἰς κίνδυνον, κυρία μου.

— Ἔλα, ἔλα. Εἰς τὴν θυγατέρα Ἐρρίκου τοῦ Η ὁ φόβος δὲν ἐπιτρέπεται.

Γ.

Τὴν ἐπαύριον, δύω ὥρας πρὸ τῆς ἡμέρας, ἤρχισεν ἡ κατὰ τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου ἔφοδος. Ἡ Μαρία, τιναχθεῖσα ἀπὸ τὴν κλίνην της, ἐνδύθη ταχέως, καὶ, συνοδευομένη ἀπὸ τὸν Γάρδινερ καὶ τὸν Ρενὰρ, ἐπῆγεν εἰς τοῦ διοικητοῦ. Ὁ κύριος Ἐρρῖκος Βεδιγγφὲλδ ἐπεριστοιχίζετο ἀπὸ ἀξιωματικοὺς λαμβάνοντας τὰς ὁδηγίας του, καὶ ἀπὸ στρατιώτας διὰ τῶν ὁποίων ἔστελλε διαταγὰς εἰς διαφόρους σταθμάρχας. Ὅταν εἶδε τὴν βασίλισσαν, ἐπροχώρησε καὶ ἠθέλησε νὰ γονατίσῃ· ἀλλ' ἡ Μαρία ἔνευσε πρὸς αὐτὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον του· ἔπειτα, στραφεῖσα πρὸς τοὺς ἀναχωροῦντας στρατιώτας, εἶπε πρὸς αὐτούς·

— Διακοινώσατε εἰς τοὺς συστρατιώτας σας ὅτι θὰ συμμερισθῶ τοὺς κινδύνους σας. Θὰ ᾖμαι παντοῦ, θὰ ᾖμαι τὸ πᾶν· κἀμμία ὡραία πρᾶξις δὲν θὰ μείνῃ ἀπαρατήρητος· καὶ, καθὼς παραδειγματικὴ τιμωρία ἀναμένει τοὺς ἀποστάτας τούτους, οὕτω μεγαλοπρεπεῖς ἀμοιβαὶ ἀναμένουν τοὺς ἀνδρείους, χάριν τῶν ὁποίων θὰ δυνηθῶ νὰ τιμωρήσω. Ὅττις μοῦ φέρῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ Γάϊτ θὰ γείνῃ ἱππότης διὰ τῆς ἰδίας μου χειρὸς, καὶ προσέτι κύριος τῶν κτημάτων ὅλων τοῦ προδότου . . . Ἐμπρὸς λοιπὸν, ἀνδρεῖοί μου! Εἰς τὰ τείχη! Κυττάξατε νὰ ὑπερασπισθῆτε γενναίως τὴν βασίλισσάν σας, τὴν θυγατέρα τοῦ ἐνδόξου Ἐρρίκου τοῦ Η, τοῦ ὁποίου ἡ ἐστεμμένη σκιὰ περιίπταται ἐπὶ τοῦ φρουρίου τούτου, ἐμψυχόνουσα τὰς καρδίας καὶ διευθύνουσα τὰ ὅπλα σας! Πολεμήσατε ἀνδρείως, διότι ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης πολεμεῖτε!

Τὰς λέξεις ταύτας ἐπρόφερε μ' ἐνθουσιασμὸν, τοῦ ὁποίου τὸ πῦρ διεκοινώθη ἐν ἀκαρεῖ εἰς τοὺς ἀκροατάς της, καὶ αὐτοὶ τὸ μετέδωκαν ἀπὸ τῶν ἄκρων εἰς τὰ ἄκρα τῶν τειχῶν.

Εὑρίσκετο ἀκόμη εἰς τὸ δῶμα τοῦ διοικητοῦ ἡ βασίλισσα, ὅταν ἠκούσθησαν κανονοβολήματα· καὶ μετ' ὀλίγον, ἦλθαν καὶ ἀνήγγειλαν ὅτι ὁ Πύργος προσεβάλλετο πανταχόθεν. Τῆς φήμης ταύτης, τῆς ἀγγελίας ταύτης ἀκουσθείσης, μεταβολὴ αἰφνιδία ἔγεινεν εἰς τὴν φυσιογνωμονίαν της, καὶ οἱ παρευρεθέντες παρατήρησαν ἐπ' αὐτῆς τὴν τρομερὰν ἐκείνην ἔκφρασιν, ἥτις, εἰς περιστάσεις τινὰς, ἐπάγονεν ἀπὸ φρίκην τοὺς περιστοιχίζοντας Ἐρρῖκον τὸν Η.

— Ὤ! διατί δὲν εἶμαι ἀνήρ! ἀνέκραξε· διατί δὲν ἠμπορῶ νὰ τιμωρήσω τοὺς κακούργους τούτους διὰ τῆς ἰδίας μου χειρός! Ἀλλ' ἂν κατὰ γυναικὸς πολεμοῦν, θὰ μάθουν ὅτι δὲν πολεμοῦν κατὰ γαύνου καὶ ἐκτεθηλυμένου ὄντος . . . . Κύριε Ἐρρῖκε Βεδιγγφὲλδ, ἕνα μόνον λόγον ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ. Ὁποιαδήποτε ἦναι ἡ ἔκβασις τῆς μάχης, συμβιβασμὸν δὲν θέλω ν' ἀκούσω. Ζωὴν μὴ χαρίσῃς εἰς τοὺς ἀντάρτας! ἐξολόθρευσέ τους μέχρι τοῦ τελευταίου! Δὲν εἶναι πλέον ὑπήκοοί μου, τέκνα μου· εἶναι ξένοι, εἶναι ἐχθροί. Ὡς τοιούτους πρέπει νὰ τοὺς μεταχειρισθῆς.

— Καὶ ἂν ἐγὼ φονευθῶ, κυρία μου, ποῖος θὰ μὲ διαδεχθῇ εἰς τὴν ἀρχηγίαν;

— Ἡ βασίλισσα. . . . . Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτο δὲν θὰ συμβῇ, ἄξιέ μου Βεδιγγφέλδ. . . . . Πήγαινε, καὶ μάχου ἀνδρείως ὑπὲρ τῆς βασιλίσσης σου, ὑπὲρ τῆς ἁγίας καθολικῆς πίστεως, τὴν ὁποίαν ἀμφιβάλλομεν, καὶ τὴν ὁποίαν οἱ ἀποστάται οὗτοι καὶ αἱρετικοὶ ζητοῦν νὰ καταστρέψουν. Πήγαινε, καὶ ἡ Παναγία νὰ σὲ προστατεύσῃ!

— Ὑπακούω, κυρία μου . . . καὶ ὡστόσον ἡ καρδία μου λέγει ὅτι ἡ ἀληθινὴ θέσις μου εἶναι πλησίον τῆς Μεγαλειότητός Σου.

— Ἀ! πόσαι ἀργοπορίαι! . . . . Ἀρκετὸν καιρὸν ἕως τώρα ἔχασες ἐδῶ, ἱππότα. Δὲν ἀκούεις λοιπὸν τὴν βροντῶσαν καὶ προσκαλοῦσάν σε φωνὴν τῶν πυροβόλων; . . . Δὲν ἀκούεις τὰς κραυγὰς ταύτας; . . . Εἰς τὴν θέσιν σου, κύριε! καὶ, νὰ ζῇς, μὴ τὴν ἐγκαταλίπῃς! . . . Στάσου! ἐπανέλαβε βλέπουσα αὐτὸν ἀπομακρυνόμενον μὲ κατηφὲς πρόσωπον . . . Σκοπὸν δὲν εἶχα νὰ σὲ λυπήσω, κύριε Ἐρρῖκε . . . Προθυμία ἦτον παραπολλὴ ἐκ μέρους μου, τίποτε ἄλλο . . . πλὴν, ὡς πιστὸς εἰς ἐμὲ, θὰ μὲ συγχωρήσῃς, εἶμαι βεβαία, ἀγαπητὲ Βεδιγγφὲλδ . . . Πήγαινε, φίλε μου . . . βλεπόμεθα πάλιν νικηταί, ἢ δὲν βλεπόμεθα πλέον.

— Βλεπόμεθα πρὸ τοῦ τέλους τῆς ἡμέρας, κυρία μου, ἐπανέλαβε ζωηρῶς ὁ γέρων πολεμιστὴς, ἐμψυχωθεὶς καὶ παρηγορηθεὶς διὰ τῶν τελευταίων λόγων τῆς Μαρίας.

Καὶ παρευθὺς ἐξῆλθεν.

— Ἂν κατὰ περίστασιν ἡ τύχη κηρυχθῇ κατὰ τῆς Μεγαλειότητός Σου, εἶπεν ὁ Ρενάρ, καὶ οἱ ἀποστάται κυριεύσουν τὸ φρούριον, δύναμαι νὰ σώσω τὴν Μεγαλειότητά Σου ἀπὸ τὰς χεῖράς των. Γνωρίζω διέξοδον ὑπόγειον, φέρουσαν εἰς τὸ ἄντικρυ μέρος τῶν τάφρων, καὶ εἰς τὴν εἴσοδον αὐτῆς ἔθεσα φρουρὰν ἀσφαλῆ.

— Καὶ ἂν ἀκόμη ἡ περίστασις τὴν ὁποίαν ὑποθέτεις συμβῇ πραγματικῶς, ἀπεκρίθη, ἐνῷ ἐλπίζω νὰ μὴ συμβῇ τίποτε, πάλιν δὲν θὰ φύγω. Ἑνόσῳ μένει λίθος ἐπὶ λίθου εἰς τὸ φρούριον τοῦτο, δὲν θὰ παραδοθῇ· ἑνόσῳ ζῇ ἡ Μαρία τῆς Ἀγγλίας, δὲν θὰ λειποτακτήσῃ . . . Διὰ τῆς προσεχοῦς ἐπιστολῆς σου πρὸς τὸν κύριόν σου τὸν βασιλόπαιδα, εἰπέ του ὅτι ἡ μέλλουσα αὐτοῦ σύζυγος ἐδείχθη ἀξία τοῦ μελετωμένου γάμου, τοὐλάχιστον διὰ τῆς ἀποφάσεώς της.

— Βέβαια θὰ τοῦ γράψω ὅλην τὴν ἡρωϊκὴν τῆς Μεγαλειότητός Σου γενναιότητα· πλὴν ἤθελα, δι' ἀγάπην αὐτοῦ τοὐλάχιστον, ἂν ὄχι τῆς ἰδίας σου ζωῆς, μεγαλόψυχε βασίλισσα, νὰ μὴ θελήσῃς νὰ ἐκθέσῃς τὰς πολυτίμους ἡμέρας σου εἰς κίνδυνον.

— Εἰς τὰ τείχη! ἀνέκραξε ῥίπτουσα πλάγιον βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ. Ἂς μὲ ἀκολουθήσουν μόνον ὅσοι δὲν φοβοῦνται νὰ ἰδοῦν τοὺς ἀντάρτας τούτους κατὰ πρόσωπον·

Καὶ ἐμβῆκεν εἰς στενὴν καὶ ἑλικοειδῆ κλίμακα, φθάνουσαν εἰς τὰς ἐπάλξεις, ὅπου τὴν ἠκολούθησαν τρέχοντες ὁ πρέσβυς καὶ ὁ ἀρχιγραμματεύς. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν περιέφερεν ἐπὶ τοῦ ἔμπροσθεν αὐτῆς φοβεροῦ θεάματος τὸ ἀπαθὲς βλέμμα γηράσαντος εἰς τοὺς πολέμους στρατηγοῦ. Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ εἶπε λέξεις τινὰς ἐνθαρρυντικὰς εἰς τοὺς στρατιώτας, διέταξε μὲ σταθερὰν φωνὴν ἕνα τῶν ἀξιωματικῶν, παρευρεθέντα πλησίον της, νὰ τὴν ὁδηγήσῃ διὰ τῶν ἐπάλξεων. Ἐνῷ δὲ, προηγουμένου αὐτοῦ, διήρχετο τὰ τείχη μὲ βραδέα βήματα, καὶ ἔστεκεν ἀπὸ καιρὸν εἰς καλὸν παρατηροῦσα τὰ κινήματα τῶν πολιορκητῶν, ἢ διεγείρουσα τὴν τόλμην τῶν πολιορκουμένων, αἱ πλησίον αὐτῆς ἀντηχοῦσαι εὐφημίαι τῶν δευτέρων εἵλκυσαν τῶν πρώτων τὴν προσοχήν. Ὅθεν ματαίως ὁ Γάϊτ διέταττε νὰ παύσῃ πᾶσα προσβολὴ κατὰ τὴν διάβασιν τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος· σφαῖραι καὶ βέλη ἤρχισαν ἀμέσως νὰ πίπτουν ὡς χάλαζα περὶ αὐτήν. Ματαίως καὶ ὁ Γάρδινερ τὴν ἐπρότρεπε ν' ἀναχωρήσῃ· ἡ Μαρία ἠκολούθει τὴν ἐπίσκεψίν της μὲ τὴν αὐτὴν ἀταραξίαν, καὶ χωρὶς ποσῶς νὰ βραδύνῃ τὸ βῆμά της, ὅταν αἴφνης ὁ ὁδηγὸς αὐτῆς ἔπεσεν ἐνώπιόν της.

— Ἐπληγώθης; ἀνέκραξεν ἀδημονοῦσα.

— Θανατηφόρως, Μεγαλειοτάτη . . . Ἀλλοίμονον! ὀλίγον θὰ μ' ἔμελεν, ἂν εἶχα ζήσει ἑωσότου ἰδῶ καὶ χαρῶ τὴν νίκην σου . . . Ὅταν οἱ ἄλλοι ἠσπάζοντο τὴν παράνομον βασιλείαν, ἐγὼ ἐπεκαλούμην τὴν νομιμότητα . . . Καὶ . . . μὲ τὰ ἴδια αἰσθήματα . . . ἀφίνω τὴν τελευταίαν μου πνοήν . . .

— Καὶ ὀνομάζεσαι;

— Γιλβέρτ . . . Εἶμαι ἔγγονος τῆς . . . τῆς Γώνωρ Βράζ.

Καὶ ἀνεσηκώθη μὲ δυσκολίαν πολλὴν, ἀκουμβῶν ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνός του· ἔπειτα, μὲ χεῖρα τρέμουσαν, σείων τὸ ξίφος του ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του·

— Ζήτω ἡ βασίλισσα Μαρία! ἐμουρμούρισε.

Καὶ ἐξέπνευσεν.

Ὁ Γάρδινερ, ὠφεληθεὶς ἀπὸ τὴν ταραχὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἡ σκηνὴ αὕτη ἔρριψε τὴν Μαρίαν, τὴν ἔσυρε μακρὰν τῶν τόπων ἐκείνων, καὶ τὴν ἐπανέφερεν εἰς τὰ βασιλικὰ δώματα.

Ἡ νίκη κατὰ πρῶτον ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῶν ἀνταρτῶν, οἵτινες ἀπέκρουσαν τὸν κόμητα τοῦ Πεμπρὼκ εἰς μίαν τῶν ἐξόδων του. Ἀλλὰ, περὶ τὸ ἑσπέρας, ἐβιάσθησαν νὰ λύσουν τὴν πολιορκίαν, φονευθέντων πολλῶν ἐξ αὐτῶν· καὶ οἱ δύω κορυφαῖοι ἀρχηγοί των, Γάϊτ καὶ Δώδλεϋ, οἵτινες ἤλπιζαν νὰ ἐμβοῦν νικηταὶ εἰς τὸν Πύργον τοῦ Λονδίνου, ἐμβῆκαν αἰχμάλωτοι. Ὁ Σουφὸλκ ἐσώθη διὰ τῆς φυγῆς. Τὴν καταφρονῶν αὐτὴν μαθοῦσα, ἡ βασίλισσα ἀνέκραξεν·

— Ἀπειράκις σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου! ὄχι τόσον διότι μ' ἠλευθέρωσες ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς μου, ὅσον διότι μοῦ ἔδωκες τὴν δύναμιν νὰ θριαμβεύσω κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου!

Μετὰ ταῦτα, ἐπροσκάλεσε τὸν διοικητὴν καὶ τοῦ εἶπε·

— Κύριε Ἐρρῖκε Βεδιγγφὲλδ, μολονότι καὶ σήμερον, καθὼς πάντοτε, ἐξεπλήρωσες τὰ χρέη σου ὡς ἄνθρωπος καὶ γενναῖος καὶ συνετὸς, τὰ χρέη ταῦτα θὰ παύσουν πρὸς καιρόν.

— Εἶμαι ἕτοιμος ν' ἀκολουθήσω τὰς προσταγὰς τῆς Μεγαλειότητός Σου.

— Πρέπει χωρὶς ἀργοπορίαν νὰ μεταβῇς εἰς Ἀσβρίτζ, καὶ νὰ συλλάβῃς τὴν βασιλόπαιδα Ἐλισάβετ. Ἰδοὺ ἡ περὶ τούτου ἐντολὴ, φέρουσα τὴν ὑπογραφήν μου. Συνόδευσέ την ἐδῶ, εἴτε νεκρὰν εἴτε ζῶσαν.

— Καὶ πῶς, Μεγαλειοτάτη! εἰς ἐμὲ ἀναθέτεις τοιαύτην θλιβερὰν ἐντολήν;

— Τὴν ἐντολὴν ταύτην εἰς σὲ μόνον δύναμαι νὰ ἐμπιστευθῶ.

— Χρέος μου εἶναι νὰ ὑπακούσω ὅταν ἡ Μεγαλειότης Σου διατάττῃς· πλήν . . .

— Πρέπει, τὸ ἐπαναλαμβάνω, ν' ἀναχωρήσῃς ἀμέσως.

Ὁ Βεδιγγφὲλδ ἐπροσκύνησε περίλυπος· καὶ, ἀφοῦ ἡ

βασίλισσα τοῦ ἔδωκε τὰς τελευταίας ὁδηγίας της, ἀνεχώρησε νὰ ἑτοιμασθῇ διὰ τὸ διαταχθὲν εἰς αὐτὸν ταξείδιον.

Δ'.

Τὸ ἑσπέρας τῆς ἀκολούθου ἡμέρας, πλοιάριον ἀπὸ ἕνα μόνον κωπηλάτην ὁδηγούμενον, ἐστάθη ἐμπροσθεν τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου. Εἰς τὴν πρύμνην του ἐκάθητο ἄνθρωπος, ὅστις εὐκόλως ἐγνωρίζετο ὅτι ἦτον γυνή, ἂν καὶ ἐπεριτυλίσσετο μὲ μανδύαν μακρὸν καὶ πλατὺν, καὶ διὰ τῆς κορδύλης αὐτοῦ ἐσκεπάζετο ἡ κεφαλή. Οἱ στρατιωτικοὶ σκοποὶ, ὑποπτεύοντες, διέταξαν τὸν κωπηλάτην νὰ μὴ πλησιάσῃ· ἀλλ' οὗτος ἀπεκρίθη μεγαλοφώνως·

— Ἀποστάτης εἶναι, καὶ ἔρχεται νὰ προσκυνήσῃ.

Τότε, πλησιάσαντος καὶ ὀλίγας λέξεις εἰπόντος τοῦ σταθμάρχου, ἐσυγχωρήθη εἰς τὸ πλοιάριον ν' ἀράξῃ· καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἡ γυνὴ ἐκείνη ἐπάτησεν εἰς τὴν ὄχθην, ὁ ἀξιωματικὸς ἀμέσως τὴν ἐγνώρισε, καὶ μὲ φωνὴν σιγαλὴν, ἐμφαίνουσαν βαθυτάτην συμπάθειαν, τῆς εἶπεν·

—Ἀλλοίμονον! τί θέλεις ἐδῶ, κυρία μου;... Κανεὶς περισσότερον ἀπ' ἐμὲ δὲν λυπεῖται διὰ τὰς δυστυχίας σου. Ἤθελα νὰ σὲ ὠφελήσω, ἤθελα νὰ σὲ σώσω· ἀλλὰ τοῦτο ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις μου . . . Διατί, ὦ εὐγενής μου κυρία, ὦ! διατί ἦλθες ἐδῶ;

— Ἡ ἀπόφασίς μου, κύριε, ἀπεκρίθη, θὰ σοῦ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν ἐπιθυμῶ ν' ἀποφύγω τὴν ποινὴν τῆς ὁποίας ἐφάνην ἀξία· ἔρχομαι νὰ παραδοθῶ μόνη μου εἰς τὴν βασίλισσαν. Ἀλλ' ἂν ἔχῃς ἀληθῶς διάθεσιν νὰ μὲ ὠφελήσῃς, ἠμπορεῖς νὰ πράξῃς τοῦτο χωρὶς νὰ ἐνοχοποιηθῇς, χωρὶς νὰ παραβιάσῃς εἰς τὸ παραμικρὸν τὰ χρέη σου. Πρόκειται νὰ δώσῃς εὐθὺς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην εἰς τὴν Μεγαλειότητά Της, ἀλλὰ νὰ τὴν δώσῃς εἰς τὰς ἰδίας χεῖράς της.

— Τὸ πρᾶγμα ἴσως δὲν θὰ ἦναι τόσον εὔκολον· διότι τὴν ὥραν ταύτην ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης εὑρίσκεται εἰς συμβούλιον μὲ τὸν ἀρχιγραμματέα καὶ μὲ τὸν πρέσβυν τῆς Ἱσπανίας· ἡ δὲ στιγμὴ μοῦ φαίνεται ἰδίως ἀκατάλληλος, διότι . . . πρέπει νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ, κυρία μου; . . . ἑτοιμάζεται νὰ ὑπογράψῃ τὰς ἀποφάσεις τῆς κεφαλικῆς καταδίκης τῶν ἀνταρτῶν.

— Διὰ τοῦτο μαλιστα, ἐπανέλαβεν ἡ Ἰωάννα, διὰ τοῦτο μάλιστα πρέπει νὰ λάβῃ εὐθὺς τὴν ἐπιστολήν. Ἀναδέχεσαι τὸ βάρος τοῦτο, κύριε; ἐπρόσθεσε μὲ ὕφος ἱκετικόν.

— Τὴν δίδω, μάλιστα, κυρία μου.

— Ἀ! ὅλαι τοῦ Ὑψίστου αἱ εὐλογίαι νὰ ἐνωθοῦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου!

Ὁ ἀξιωματικὸς, ἀφοῦ διέταξε τοὺς στρατιώτας του νὰ φέρωντι μὲ σέβας καὶ εὐλάβειαν πρὸς αὐτὴν, λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν, ἀπεμακρύνθη.

Μεθ' ἡμίσειαν ὥραν, ἐπανῆλθε.

— Κυρία μου, εἶπεν, ἔχω διαταγὴν νὰ σὲ ὁδηγήσω ἐμπροσθεν τῆς Μεγαλειότητός Της.

Ὅταν ἐμβῆκεν ἡ Ἰωάννα, ἡ Μαρία ἐκάθητο πλησίον τραπέζης μὲ τὸν Γάρδινερ καὶ μὲ τὸν Σίμωνα Ρενάρ. Ἡ Ἰωάννα, ἐκδυθεῖσα τὸν περιτυλίσσοντα αὐτὴν μέγαν μανδύαν, ἔδραμε καὶ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας της. Ἔπειτα, ὑψώσασα πρὸς τὴν βασίλισσαν ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων, καὶ ἀπλώσασα τοὺς βραχίονας, ἔμεινε κατὰ πρῶτον ἀκίνητος, ἄφωνος καὶ ἐγγὺς οὖσα νὰ πνιγῇ.

— Κυρία μου, ἐτραύλισεν ὅταν ἀνέλαβε τὴν χρῆσιν τοῦ λόγου, ἔρχομαι νὰ ζητήσω ἔλεος . . .

— Ἔλεος! ἐπανέλαβε περιφρονητικῶς ἡ Μαρία . . . Δικαιοσύνην θὰ λάβῃς, καὶ ὄχι ἔλεος.

— Οὔτε ἀξίζω οὔτε ἐπιθυμῶ τὴν εὐσπλαγχνίαν σου, κυρία μου. Μολονότι ἀκουσίως—τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι μάρτυρα—,ἡμάρτησα βαρέως ἐνώπιον τῆς Μεγαλειότητός Σου, καὶ μὲ χαρὰν σχεδὸν περιμένω τὴν ἀνήκουσαν εἰς ἐμὲ ποινήν.

— Τί θέλεις λοιπὸν ἀπ' ἐμέ; Ἐπειδὴ ἔσπευσες νὰ ὑποταχθῇς, ἐνόμισα δίκαιον νὰ σὲ ἀπροασθῶ· πλὴν λέγε σύντομα. Ἔχω νὰ ἐνασχοληθῶ περὶ οὐσιωδῶν ὑποθέσεων, καὶ εἰς τὴν καρδίαν μου δὲν χωροῦν πλέον ἱκεσίαι καὶ θρῆνοι.

— Ἀ! μὴ τὸ λέγῃς αὐτό, χαριεστάτη κυρία μου! Ἡ καρδία γυναικὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ κωφεύσῃ εἰς τὴν θρηνοῦσαν φωνὴν ἄλλης γυναικὸς, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον ἡ καρδία βασιλίσσης ἐλεήμονος, ὡς τῆς Μεγαλειότητός Σου . . . Δὲν ἐπικαλοῦμαι ὑπὲρ ἐμοῦ τὴν εὐσπλαγχνίαν σου, κυρία μου.

— Αἴ! καὶ ὑπὲρ τίνος λοιπόν;

— Ὑπὲρ τοῦ συζύγου μου.

— Ἀ! ναὶ δά; ἀπεκρίθη μὲ τόνον ψυχρὸν καὶ πικρόν ἡ Μαρία . . . περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ κεφαλικῆς ἀποφάσεως ἐνησχολούμην.

— Δὲν ἐπιχειρῶ νὰ τὸν δικαιολογήσω, κυρία μου, ἀπεκρίθη ἡ Ἰωάννα προσπαθοῦσα νὰ κρύψῃ τὴν ταραχήν της· διότι τὸ ἔγκλημά του εἶναι ἀδικαιολόγητον, καὶ ἡ λύπη μου εἶναι ἴση μὲ τὴν ἀγανάκτησιν τῆς Μεγαλειότητός Σου. Ἀλλ' εἶμαι πεπεισμένη ὅτι, ὡς γενναία καὶ μεγαλόψυχος, δὲν ἠμπορεῖς νὰ ἦσαι τόσον φιλέκδικος· ὅτι δὲν θὰ καταδεχθῇς νὰ καταπατήσῃς ἐχθρὸν πεπτωκότα, καὶ ὅτι, ἀφοῦ ἡ δύναμις τοῦ νόμου ὑπερίσχυσε, γλυκεῖα θὰ ἦναι εἰς τὴν καρδίαν σου τῆς ἐπιεικείας ἡ φωνή. Ἐγὼ λοιπὸν, κυρία μου, μὲ μεγάλην μου δυσαρέσκειαν, πρόσχημα ἁπλοῦν ἐχρημάτισα τῆς τελευταίας ἀποστασίας. Μολαταῦτα, ὁ θάνατός μου ἂς σ' ἐξιλεώσῃ· θάνατος ἀναγκαῖος, διότι τώρα, ἐνόσῳ ζῶ, ἡ ἡσυχία τῆς Μεγαλειότητός Σου θὰ διαταράττεται. Οἴκοθεν ἔμως ὁ σύζυγός μου δὲν ἔχει κανὲν δικαίωμα, οὔτε πρόφασιν ἁπλῆν δικαιώματος, ἐπὶ τοῦ στέμματος· ὅθεν, ἀφοῦ ἀπαλλαχθῇς ἀπ' ἐμὲ, δὲν θὰ ἔχῃς πλέον ἀφορμὴν νὰ φοβηθῇς ἀπ' αὐτόν. Ἡ ἐξέτασις τῆς διαγωγῆς μου ἂς σὲ βεβαιώσῃ περὶ τῆς εἰλικρινείας τῶν λόγων μου. Ἠδυνάμην νὰ καταφύγω εἰς τὴν Γαλλίαν· δὲν ἠθέλησα, διότι ἐγνώριζα ὑπὸ ποίους ὅρους ἔμελλα νὰ εὕρω ἐκεῖ ὑποδοχήν. Ἐπειδὴ δὲ ἐγνώριζα ἐπίσης ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Δώδλεῦ δὲν σ' ἐνδιέφερε τόσον, ὅσον ὁ θάνατος τῆς Ἰωάννας, ἦλθα νὰ σοῦ προσφέρω τὴν κεφαλὴν τῆς Ἰωάννας ὡς ἀντάλλαγμα τῆς κεφαλῆς τοῦ Δώδλεῦ . . . Σὲ παρακαλῶ, κυρία μου, ἂν αἰσθάνεσαι συμπάθειάν τινα πρὸς ἐμὲ, μετάφερέ την εἰς αὐτόν· εἰς ἐμὲ δὲ, ἂς στραφῇ ὅλη ἡ ὀργὴ τὴν ὁποίαν διήγειρεν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς Μεγαλειότητός Σου ἡ ἐγκληματικὴ αὐτοῦ ἀπόπειρα

— Ἰωάννα, ἀνέκραξε βαθέως κατανυχθεῖσα ἡ βασίλισσα, ἀγαπᾷς πολὺ τὸν σύζυγόν σου!

— Τὸν ἀγαπῶ τόσον, κυρία μου, ὥστε καὶ ἡ ἀχαριστία του αὐτὴ πρὸς τὴν Μεγαλειότητά Σου δὲν ἠμπορεῖ νὰ μεταβάλῃ ποσῶς τὸ αἴσθημά μου τοῦτο . . . Ὦ κυρία μου, διὰ τὴν εὐτυχίαν ἥτις σὲ περιμένει εἰς τὴν ἕνωσίν σου μὲ τὸν βασιλόπαιδα τῆς Ἱσπανίας, διὰ τοὺς μέλλοντας τῆς ἑνώσεως ταύτης καρποὺς, οἵτινες μέλλουν νὰ διαιωνίσουν τὸ γένος σου ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀγγλίας, χάρισε, χάρισε, κυρία μου, τὴν ζωὴν τοῦ συζύγου μου!

— Ἀλλοίμονον! καὶ ἐγὼ πολὺ τὸ ἤθελα, ἀπεκρίθη ἡ Μαρία· ἐπὶ τὸ μᾶλλον συγκινηθεῖσα . . . Θὰ τὸ ἔκαμνα δι' ἀγάπην σου, Ἰωάννα . . . Ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ.

— Δὲν ἠμπορεῖς, κυρία μου!... Δὲν εἶσαι βασίλισσα αὐτοδύναμος; . . . Δὲν ἠμπορεῖς! . . . Αἴ! καὶ ποῖος λοιπὸν σ' ἐμποδίζει; ὦ! Θεέ μου! . . . Ὄχι βέβαια τὸ συμβούλιόν σου, ὄχι οἱ εὐγενεῖς σου, ὄχι ὁ λαός σου... ὄχι ἡ καρδία σου... Ἀ! ἡ Μεγαλειότης Σου καὶ ἠμπορεῖς καὶ θέλεις νὰ συγχωρήσῃς τὸν Δώδλεῦ . . . Ναὶ, ναὶ, ἀναγινώσκω τὴν χάριν τοῦ Δώδλεῦ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου . . . Ναὶ, θὰ τὸν συγχωρήσῃς, καὶ ἡ εὐγενής σου ἐπιείκεια θὰ στερεώσῃ περισσότερον τὴν ἐξουσίαν σου, παρόσον ὅλη ἡ ἀπὸ μικροψυχίαν καὶ δειλίαν προερχομένη αὐστηρότης.

— Μὰ τὸν ἅγιον Παῦλον! ἐμουρμούρισεν ὁ Σίμων Ρενὰρ εἰς τὸ αὐτίον τοῦ Γάρδινερ, ὅστις ἠκροάζετο ἕως τότε μὲ ζωηροτάτην προσοχὴν τὴν γινομένην ὁμιλίαν, ἀλλ' ἤρχιζε καὶ αὐτὸς νὰ φοβῆται τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐνθέρμου εὐγλωττίας τῆς Ἰωάννας, μὰ τὸν ἅγιον Παῦλον! θὰ κατορθώσῃ τὸν σκοπόν της, ἂν δὲ προλάβωμεν νὰ τὸ ἐμποδίσωμεν.

— Ἄφες εἰς ἐμὲ τὴν φροντίδα, ἀπεκρίθη ὁ ἀρχιγραμματεύς.

Ἔπειτα, στραφεὶς πρὸς τὴν βασίλισσαν, εἶπεν·

— Ἡ γνώμη μου εἶναι, Μεγαλειοτάτη, νὰ παραδεχθῇς τὴν αἴτησιν τῆς λέδης Ἰωάννας, φθάνει μόνον καὶ ἡ λέδη Ἰωάννα νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν πρώτην τῆς Μεγαλειότητός Σου πρότασιν, καὶ νὰ ἐναγκαλισθῇ τὴν καθολικὴν θρησκείαν.

— Ἀ! ναὶ, ἀπεκρίθη εὐθὺς μὲ ἀκτινοβολοῦντα βλέμματα ἡ Μαρία· ναὶ, τότε βέβαια, θὰ χαρισθῇ ἡ ζωὴ τοῦ λόρδου Δώδλεῦ . . . Πλὴν, ἐπρόσθεσεν ἀπευθυνομένη πρὸς τὴν Ἰωάνναν, ἡ συμφιλίωσις σου μὲ τὴν ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν πρέπει νὰ γείνῃ δημοσίως.

— Ἡ Μεγαλειότης Σου δὲν θὰ θελήσῃς βέβαια νὰ ἐπιβάλῃς εἰς ἐμὲ τοιούτους σκληροὺς ὅρους, ἀνέκραξεν ἐκτὸς ἑαυτῆς ἡ Ἰωάννα.

— Κανένα ἄλλον ὅρον δὲν θὰ παραδεχθῶ, εἶπεν αὐστηρῶς ἡ βασίλισσα. Ἀρκετὴν ἀδυναμίαν ἔδειξα ἕως τώρα· ἀλλ' ἐξ ἑνὸς μέρους ἡ δυνατὴ συμπάθεια τὴν ὁποίαν ἐνέπνευσες εἰς ἐμὲ ὡς σύζυγος, καὶ ἐξ ἄλλου ὁ ζῆλος ὑπὲρ τῆς θρησκείας μου, ἰδοὺ τί ἠμπορεῖ νὰ μὲ δικαιολογήσῃ . . . Ἐξόμοσε, καὶ τότε συγχωρῶ τὸν λόρδον Γυιλφὸρδ Δώδλεῦ.

— Ἀδύνατον, ἀλλοίμονον! ἀδύνατον! . . . . Θυσιάζω ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ζωήν μου, ἀλλὰ τὴν ψυχήν μου δὲν ἠμπορῶ νὰ τὴν θυσιάσω.

— Πολὺ καλά, ἀποθάνετε καὶ οἱ δύο . . . . Αἴ, φύλακες! ἐπαναφέρετε τὴν λέδην Γρεῦ εἰς τὴν φυλακήν της.

Καὶ, ἐνῶ ἡ Ἰωάννα ἀπήγετο εἰς τὴν φυλακὴν, ἡ Μαρία, θέλουσα νὰ κρύψῃ τὴν ταραχήν της, ἤρχισε νὰ φυλλολογῇ τὰ διεσπαρμένα ἐπὶ τῆς τραπέζης χαρτία.

— Τὴν εὐαίσθητον χορδὴν ἤγγισες, μυλόρδε, εἶπε σιγαλὰ ὁ Ρενὰρ πρὸς τὸν Γάρδινερ· τὴν χορδὴν τῆς δεισιδαιμονίας.

Ε'.

Ἔλεγες ὅτι κάλυμμα πένθιμον ἐκάλυπτεν ὁλόκληρον τὴν πόλιν· ζοφερὰ, κατηφὴς μελαγχολία ἐκυρίευε τοὺς κατοίκους ὅλους, διότι ἐπεριμένοντο αἱ ἐκδικήσεις τῆς ἐξουσίας· καὶ, ἐπειδὴ τὸ πρόγραμμα τῶν ἀνταρτῶν δὲν περιεῖχε κἀμμίαν προσωπικότητα κατὰ τῆς βασιλίσσης, κἀμμίαν προτροπὴν πρὸς καταστροφὴν τῆς ἐξουσίας της, ἀλλὰ μόνον ἰδέας γενναίας καὶ πατριωτικὰς, ἐπειδὴ περιπλέον τὸ πλεῖστον μέρος τῶν θερμοτέρων ὀπαδῶν τῆς Μαρίας ἀπεστρέφετο τὴν παποφροσύνην, καὶ ἐπομένως τὴν ἱσπανικὴν ἐπιῤῥοὴν, καὶ εἰς τούτους ἀκόμη οἱ νικηθέντες ἐνέπνεαν συμπάθειαν μᾶλλον παρὰ μῖσος· συμπάθειαν μάλιστα πολὺ εὔλογον, διότι ὅλαι αἱ φυλακαὶ, πολλαὶ ἐκκλησίαι, καὶ ὁ Πύργος αὐτὸς τοῦ Λονδίνου, ἦσαν πλήρεις αἰχμαλώτων, καὶ δὲν ὑπῆρχεν ἀγορὰ καὶ πλατεῖα τῆς πόλεως ὅπου δὲν ὑψόνοντο καθημέραν τὰ ξύλα τῆς καταδίκης.

Ὁ λόρδος Γυιλφὸρδ Δώδλεῦ ἀπέκρουσεν ὑπερηφάνως πᾶσαν ἀνάκρισιν· ὁ δὲ κύριος Θωμᾶς Γαῖτ ὡμολόγησεν (ἐν μέσῳ ὅμως τῶν ἀλγεινῶν πόνων τῶν βασανιστηρίων) ὅτι ὑπῆρξεν ἐγκληματικὴ ἀνταπόκρισις μεταξὺ αὐτοῦ, τῆς βασιλόπαιδος Ἐλισάβετ καὶ τοῦ Κουρτεναί, καὶ κατήγγειλε τὸν Νουὰλ ὡς πρωτουργὸν τῆς συνωμοσίας. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ τότε πολιτικὴ τῆς Ἀγγλίας ἦτον νὰ περιποιῆται τὴν Γαλλίαν, ὁ Νουὰλ τίποτε ἄλλο δὲν ἔπαθεν, εἰμὴ ὅτι προσεβλήθη ἡ φιλαυτία του.

Ἂν ὁ ἄλλος πρέσβυς, ἂν ὁ θριαμβεύων πρέσβυς Ρενὰρ, ἠναγκάσθη διὰ τοῦτο νὰ σεβασθῇ τὸν ἀνταγωνιστήν του, ἐκίνησεν ὅμως πάντα λίθον προσπαθῶν νὰ πείσῃ τὴν βασίλισσαν νὰ κτυπήσῃ τὸ εὐαγγελικὸν κατακέφαλα· ἀλλ' εὗρισκεν εἰς τοῦτο ἀντίστασιν ἥτις μεγάλως τὸν ἐξέπληττεν. Ἡ Μαρία, ἂν καὶ ἐντελῶς πεπεισμένη περὶ τῆς ἑνοχῆς τῆς Ἐλισάβετ καὶ τοῦ Δεβονσαῖρ εἰς τὴν συνωμοσίαν, ὑπεκρίνετο ὅτι τοὺς ἐπίστευεν ἀθώους, καὶ, μὲ ἐπιμονὴν παράδοξον, ἀπεποιεῖτο νὰ τοὺς θυσιάσῃ. Τὸ ἀληθὲς ἦτον ὅτι οἱ δύω ἐρασταὶ εἶχαν φίλον θερμὸν τὸν ἀρχιγραμματέα, ὅστις, κρυφίῳ τῷ τρόπῳ, ἐματαίονεν ἀκαταπαύστως τὰ αἱμοχαρῆ τοῦ Ἱσπανοῦ σχέδια. Ὁ Ρενὰρ, ἀποτυγχάνων πάντοτε εἰς τὰς κατ' αὐτῶν προσβολάς του, ἀπεφάσισε νὰ μὴν ἀφήσῃ τοὐλάχιστον νὰ διαφύγουν αὐτὰς οἱ λοιποὶ τῶν κορυφαίων συνωμοτῶν· καὶ, διὰ συνεργίας αὐτοῦ, κατεδικάσθησαν ἤδη ὁ δοὺξ τοῦ Σουφόλκ, ὁ λόρδος Θωμᾶς Γρεῦ καὶ ὁ Γάϊτ· τὰ ὀνόματα μόνα τῆς Ἰωάννας καὶ τοῦ Δώδλεῦ δὲν περιείχοντο ἀκόμη εἰς τὸν κατάλογον τῆς προγραφῆς.

Αἰσθανομένη συμπάθειαν ζωηρὰν διὰ τὴν ἄκραν των νεότητα, καὶ περισσότερον ἀκόμη διὰ τὴν τρυφερὰν ἐκείνην ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν τῆς Ἰωάννας πρὸς τὸν νυμφίον της, ἡ Μαρία ἐδίσταζε νὰ ὑπογράψῃ τὴν κατ' αὐτῶν κεφαλικὴν ἀπόφασιν. Ἤκουε μὲν προσεκτικῶς τὰ φονικὰ περὶ τούτου ἐπιχειρήματα τοῦ Σίμωνος Ρενὰρ, ἀλλὰ πάντοτε τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα

ἀπέβαιναν ἀτελεσφόρητα. Ἡ καρδία της δὲν ἤθελε ν' ἀποφασίσῃ τὸν θάνατον γυναικὸς, τὴν ὁποίαν ἔβλεπε μὲν ὡραιοτάτην, ἐγνώριζε δὲ ἐρασμιωτάτην, ἐρωτικωτάτην, ἁγνὴν ὅλως, καὶ κατὰ πάντα ἀνεπίληπτον. Ἀλλ' ὁ Σίμων Ρενὰρ εἶχεν ὁρκισθῆ νὰ κατορθώσῃ τοὺς σκοπούς του. « Ὅλοι θὰ περάσουν ἀπὸ τὸν αὐτὸν δρόμον, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν. Θ' ἀρχίσω ἀπὸ τὸν Δώδλεῦ καὶ τὴν Ἰωάνναν, καὶ θὰ τελειώσω εἰς τὴν Ἐλισάβετ καὶ εἰς τὸν Κουρτεναί. »

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐνῷ, κλεισμένος μὲ τὴν βασίλισσαν, ἐδιπλασίασε, περὶ τῶν δύω πρώτων, τὰς ἐπιμόνους προτροπάς του, στηριζόμενος εἰς σοφιστικώτερα παραποτὲ ἐπιχειρήματα, βλέπων ὅτι ἤρχιζε τέλος πάντων νὰ προξενῇ τὴν ἐπιθυμητὴν ἐντύπωσιν, ἔθεσε διαμιᾶς ὑπ' ὄψιν τῆς Μαρίας τὴν κατ' αὐτῶν ἀπόφασιν.

— Ἀκάνθινον, τῆς εἶπε, στέφανον θὰ φορῇς, Μεγαλειοτάτη, ἐνόσῳ δὲν ὑπογράψῃς τὸ παρὸν ἔγγραφον.

— Ἀκάνθινον στέφανον; ἀπεκρίθη ἡ βασίλισσα.... Ἀλλοίμονον! πολὺ φοβοῦμαι ὅτι δὲν θὰ φορέσω ποτὲ ἄλλον... Ἐνθυμεῖσαι τοὺς λόγους τῆς Ἰωάννας ὅταν ἦλθε νὰ μοῦ ζητήσῃ τὴν ζωὴν τοῦ Δώδλεῦ; ... Εἶχάν τι προφητικὸν ἴσως οἱ λόγοι οὗτοι ... Ἴσως, ἂν ἐπικυρώσω τὴν καταδίκην ταύτην, ὁ ὑμέναιός μου θὰ ἦναι δυστυχὴς, ἴσως θ' ἀποθάνω ἄτεκνος ...

— Δὲν πρέπει, βασίλισσά μου, μήτε στιγμὴν νὰ ἐπιμένῃς εἰς τοιαύτας ἰδέας παιδαριώδεις καὶ δεισιδαίμονας, ἀπεκρίθη· ἄφες τὸ ζεῦγος τοῦτο νὰ ζήσῃ, καὶ τότε βέβαια ἐκθέτεις εἰς κίνδυνον, ὄχι μόνον τὸν θρόνον σου, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν καθολικὴν θρησκείαν.

— Ἔχεις δίκαιον. Ἀναβολὴ πλέον δὲν ἐπιτρέπεται. Καὶ ὑπέγραψεν.

— Ὅσῳ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν, ἀποκρίθη ὡς κυριευθεῖσα ἀπὸ τελευταῖον συνειδήσεως ἔλεγχον, ἐπιφυλάττομαι νὰ προσδιορίσω ἐγὼ τὴν ἡμέραν. (Ἀκολουθεῖ.)

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΙΣ.

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ.

Ὁ καταπλέων εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ἄνασσαν τῶν πόλεων, τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἥτις παλαίποτε ἥπλωνε τὰς νικηφόρους καὶ εὐεργετικὰς πτέρυγάς της πρὸς Ἄρκτον καὶ Μεσημβρίαν, Δύσιν καὶ Ἀνατολὴν, κατὰ πρῶτον ἔκθαμβος ἀτενίζει τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, τὸ μεγαλούργημα τοῦτο τῆς εὐσεβείας καὶ μεγαλειότητος τῶν Αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, καὶ ἡ ψυχή του ἀκουσίως πως ἀπὸ σεβασμὸν ἅμα καὶ μελαγχολίαν κυριεύεται, καὶ πολλαὶ ἀναμνήσεις καὶ σκέψεις ἀναβαίνουσιν εἰς τὴν καρδίαν του.

Αἰῶνες, ἔθνη, δυναστεῖαι καὶ μεταβολαὶ πολλαὶ ἦλθον καὶ παρῆλθον ἐπὶ τῆς βασιλευούσης ταύτης πόλεως, ἀλλὰ σῶς καὶ ὑψαύχην καὶ ἀκατάβλητος ὅλας ταύτας τὰς περιπετείας διῆλθεν ὁ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας Ναὸς, ὑψούμενος πάντοτε ἐν μέσῳ τῶν προσκαίρων τοῦ κόσμου συμβάντων καὶ τῆς παλίρροιας τῶν ἀνθρωπίνων γενεῶν, ὡς χειροποίητον ἀπεικόνισμα τῆς τοῦ Θεοῦ μεγαλειότητος καὶ παντοδυναμίας.

Καὶ ὁ θαυμαστὸς οὗτος Ναὸς δὲν κεῖται εἰς τὴν βασίλισσαν τῶν πόλεων, εἰς τὴν πρώτην πόλιν τῆς Οἰκουμένης; Ὅταν οἱ δύω ἐνδοξότεροι τῶν χρόνων μας Αὐτοκράτορες, ὁ Ναπολέων καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, διαμένοντες ἐν Τιλσίτῳ, ὡς οἱ τρίανδροι τῆς ἀρχαίας Ρώμης, λάφυρα πολέμου, διενέμοντο τὰς ἐπικρατείας τῆς Εὐρώπης, Ὁ Γάλλος αὐτοκράτωρ ἐπιστρέψας ποτὲ τοῦ περιπάτου ὁμοῦ μὲ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ ἐν μέσῳ ζωηρᾶς συνδιαλέξεως, ἐν ᾗ περὶ πάντων τῶν λοιπῶν συνεφώνησαν, ζητήσας αἴφνης τὸν χάρτην τῆς Εὐρώπης, ἔθεσεν εὐθὺς τὸν δάκτυλόν του ἐπὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ, *Τὴν Κωνσταντινούπολιν! τὴν Κωνσταντινούπολιν! πώποτε! εἶναι ἡ κυρίαρχος τῆς οἰκουμένης!* ἐφώνησεν ἐπανηλειμμένως.

Ἔχει μὲν τὸ Βυζάντιον πολλὰ καὶ ἀρχαῖα καὶ μάλιστα νεώτερα ἔργα τέχνης παρέχοντα θαυμασμοῦ ὕλην εἰς τὸν ξένον, ἀλλ' οὔτε ἀνάκτορα, οὔτε μαυσωλεῖα, οὔτε τεμένη, οὔτε ἄλλην οἰκοδομὴν δύναται νὰ ἐπιδείξῃ τοσοῦτον μεγαλοπρεπῆ καὶ καταπληκτικὴν ὡς τὸν ναὸν τοῦτον τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας.

Σύντομός τις περὶ τῆς ἀνεγέρσεως αὐτοῦ ἱστορικὴ ἔκθεσις καὶ περιγραφὴ προταττομένη, θέλει δόσει εἰς τὸν ἀναγνώστην τοῦ ἀρχαίου μεγαλείου τοῦ ναοῦ τούτου ἰδέαν, καὶ τῆς γενομένης ἤδη ὑπὸ τοῦ βασιλεύοντος Σουλτάνου Ἀπτοὺλ Μετζίτη ἀνορθώσεως, ἔργου δι' οὗ ἐδοξάσθη τῳόντι ἡ βασιλεία του φιλοκάλου τούτου Σουλτάνου.

Ὁ Ναὸς οὗτος κατὰ πρῶτον ἐκτίσθη παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου ξύλινος καὶ εἰς τὴν ὑπερτάτην Σοφίαν τοῦ Θεοῦ παρ' αὐτοῦ ἀφιερώθη. « Σοφίαν καλοῦσιν οἱ Βυζάντιοι τὸν νεών, λέγει Προκόπιος ὁ Καισαρεύς, ταύτην μάλιστα πρέπειν τῷ Θεῷ τὴν ἐπωνυμίαν ἡγούμενοι. » Ἑβδομήκοντα δὲ δύο ἔτη μετὰ ταῦτα, βασιλεύοντος Ἀρκαδίου, ὁ ναὸς καταναλωθεὶς ὑπὸ τοῦ πυρὸς, ἀνῳκοδομήθη λαμπρότερος ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς κατὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ γενομένης μεγάλης καὶ τρομερᾶς στάσεως, κατεκάη ἐκ δευτέρου, ὅτε ὁ μέγας οὗτος αὐτοκράτωρ συνέλαβε τὴν ἰδέαν ν' ἀνεγείρῃ αὐτὸν δι' ἀπαραμίλλου μεγαλοπρεπείας καὶ λαμπρότητος, τοιαύτης, ὥστε, κατὰ δυστυχίαν ἐδέησε νὰ ἐπιβληθῶσι νέοι ἔκτακτοι φόροι εἰς τὸν λαόν. Ἀλλ' ἡ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους (Στ'. ἑκατονταετηρὶς Μ. Χ.) ἔκπτωσις τῆς τέχνης ἠνάγκασε τὸν αὐτοκράτορα νὰ φορολογήσῃ, οὕτως εἰπεῖν, καὶ ὅλας τὰς διαφόρους περιφανεῖς καὶ λαμπρὰς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος οἰκοδομὰς, οἷον ναοὺς, Προπύλεα, Θέατρα, καὶ ἄλλα μνημεῖα, ἐξ Ἀθηνῶν, τῶν Κυκλάδων νήσων, τῆς Ἀσίας καὶ αὐτῆς τῆς Ρώμης. Οὕτως, ἐκ τοῦ κατὰ τὴν Ἔφεσον θαυμασίου ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, τοῦ ἀνοικονομηθέντος ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, μετεκομίσθησαν ἐξ ἀπὸ ἴασπον πράσινον καὶ τέσσαρες ἀπὸ λευκότατον μάρμαρον στῆλας, αἵτινες ἵστανται κατὰ μέσον τῶν κατηχουμένων ἢ τῆς γυναικονίτιδος, ὡς καὶ οἱ ὀκτὼ ἐκεῖνοι ἀπὸ λίθον αἰγυπτιακὸν πορφυροῖ κίονες ἀποσπασθέντες ἐκ τοῦ ἐν Ρώμῃ ναοῦ τοῦ Ἡλίου τοῦ ἀνηγερθέντος ὑπὸ Αὐρηλιανοῦ τοῦ αὐτοκράτορος, τῷ 270 ἔτει Μ. Χ.

Οἱ ἀρχιτέκτονες τοῦ ναοῦ τούτου, Ἀνθέμιος ὁ ἐκ Τράλλεων, ὁ δεινὸς οὗτος περὶ τὰ μαθηματικὰ καὶ τὴν μηχανικὴν, καὶ Ἰσίδωρος ὁ Μιλήσιος, ὧν τὰ ὀνόματα πρέπει νὰ συνδεθῶσι μετὰ τοῦ Ἰκτίνου καὶ Καλλικράτους τῶν οἰκοδομησάντων τὸν Παρθενῶνα τὸν

λαμπρότερον τῆς πολυθείας ναὸν, ὡς ἡ Ἁγία Σοφία ἦν ὁ λαμπρότερος χριστιανικὸς ναὸς, ἐπιληφθέντες τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ ἀπεπεράτωσαν αὐτὸν ἐντὸς ὀκτὼ ἐτῶν, ἤτοι τῷ 538 περίπου ἔτει Μ. Χ.

Ὁ μέγας θόλος ἢ τρούλλος τοῦ ναοῦ, τὸ θαυμασιώτερον τοῦτο τῆς τέχνης κατόρθωμα, τὸ ὁποῖον ἐγένετο πρότυπον ὅλων τῶν μετὰ ταῦτα τοῦ τοιούτου εἴδους οἰκοδομῶν, ἦτον κατ' ἀρχὰς σφαιρικὸς, ἀλλὰ καταπεσὼν ὑπὸ τῶν ἐπισυμβάντων σεισμῶν ἀνηγέρθη πάλιν ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Ἰσιδώρου, ἀνεψιοῦ τοῦ παλαιοτέρου, εἴκοσι πόδας μετεωρότερος τοῦ πρώτου καὶ ὄχι πλέον σφαιρικὸς ἀλλὰ κυμβαλικὸς ἢ ὠοειδὴς, οἷος καὶ νῦν ὁρᾶται. Τὸ σχῆμα τοῦτο τοῦ τρούλλου ἔχει εὐρυθμίαν κατὰ τοσοῦτον ἐπιδεικτικὴν καὶ σεβασμίαν,, ὥστε ὁ στοχασμὸς τῆς τέχνης, ὡς λέγει καὶ ὁ σεβάσμιος καὶ πολυμαθὴς συγγραφεὺς τῆς Κωνσταντινιάδος, θαυμάζεται μᾶλλον εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν ἢ εἰς τὸν κατὰ τὴν Ρώμην περιώνυμον διὰ τὴν τέχνην ναὸν τοῦ Ἁγίου Πέτρου. Ἀλλ' ἡ Ἁγία Σοφία ὑπερνικᾷ καὶ τὸν ῥηθέντα ναὸν καὶ τὸν τοῦ Ἁγίου Παύλου ἐν Λονδίνῳ κατὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τέχνην καὶ λαμπρότητα διὰ τὸ σταυροειδὲς αὐτοῦ σχῆμα, τὸ ἀποτελούμενον διὰ τῶν τεσσάρων ἡμικυλίνδρων ἢ ἡμικυκλίων, των συνδεδεμένων εἰς τὰς τέσσαρας μεγίστας ἀψίδας τοῦ τρούλλου, ὡς ἡ πληθὺς τῶν θόλων καὶ ἡ ἔκτασις αὐτῶν λογίζεται βεβαίως δεῖγμα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τέχνης ἔξοχον.

Πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὸν ναὸν ὑπάρχει ὁ Πρόναος, ὅτις διαιρεῖται εἰς δύο, τὸν ἄνωθεν καὶ τὸν κάτω, καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἦν μέρος τῶν Κατηχουμένων, ὁ δὲ κάτωθεν, κεκαλλωπισμένος ὧν μὲ ποικίλα μάρμαρα καὶ ψηφία ἐμπεριέχει τρεῖς μεγάλας Πύλας της εἰς τὸν ναὸν εἰσόδου, ὧν προέχει ἡ κατὰ μέσον, καὶ ἐξ μικροτέρας, ἀνὰ τρεῖς πρὸς τὰ τοῦ προναοῦ ἡμικύλινδρα, ἐκ λευκοτάτου μαρμάρου πάσας κατασκευασμένας καὶ ἐχούσας θυρώματα ἐξ ὀρειχάλκου. Ἐκτὸς δὲ τῶν ῥηθεισῶν ἐννέα Πυλῶν ὑπάρχουσι καὶ δύο ἕτεραι, μία πρὸς βορρᾶν καὶ ἄλλη πρὸς μεσημβρίαν. Οἱ ἀνεστηλωμένοι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ Ναοῦ κίονες εἶναι ἅπαντες 40, οἵτινες ὑποστηρίζουσιν ἄλλους 60, τοὺς ἱσταμένους στοιχηδὸν ἐπάνω τῶν πρώτων Κατηχουμένων. Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑψοῦνται καὶ ἄλλαι ὀκτὼ στῆλαι, αἱ ἐπιστηρίζουσαι τὰς στοὰς τοῦ Προναόυ ἢ Νάρθηκος. Ὑπεράνω δὲ τῶν πρώτων Κατηχουμένων ἡ γυναικονίτιδος ὑπάρχουσι καὶ δεύτερα Κατηχούμενα, περὶ ταῦτα δὲ καὶ τοὺς πινσοὺς ἢ λόφους, οἵτινες εἰσὶ τοῖχοι εὐπαγεῖς χρησιμεύοντες ὡς ἐρείσματα τοῦ Ναοῦ, καὶ ὄντες τὸν ἀριθμὸν ὀκτὼ, περιζωννύουσι κύκλωθεν τὸν Ναὸν δύο ἐξῶσται περατούμενοι διὰ μαρμαρίνων λαμπροτάτων κιγκλίδων. Εἰς τὸ κατ' ἀνατολὰς μέρος τοῦ Ναοῦ ἐγείρεται ἓν μέγα ἡμικύλινδρον συνδεόμενον μετὰ τοῦ θόλου καὶ παρ' αὐτῷ ἔτι τρία μικρότερα ἡμικύκλια, εἰς τὸ μεσαῖον τῶν ὁποίων ἦν τὸ ἱερὸν βῆμα. Τὸ αὐτὸ σχεδὸν σχῆμα ἔχει καὶ τὸ πρὸς δυσμὰς μέρος τοῦ Ναοῦ.

Οἱ τοῖχοι τοῦ Ναοῦ ὅλοι ἔνδοθεν εἶναι ὀρθομαρμάρινοι ἐξ ἰάσπου, πορφυρίτου καὶ ἄλλων πολυτελῶν μαρμάρων κατηργασμένοι, ὁ δὲ μέγας θόλος καὶ διάφορα ἄλλα μέρη τοῦ Ναοῦ ἐκαλύπτοντο διὰ λαμπροτάτων χρυσῶν ψηφίων (μωσαϊκοῦ), ὧν μέγα μέρος κατεφθάρη. Ἐπίσης δὲ καὶ τὸ ἔδαφος ἦτο πεποικιλμένον διὰ πολυτελῶν καὶ παντοδαπῶν μαρμάρων ἐξ ἰάσπου, πορφυρίτου, πρασίνου λίθου ἀρχαίου καὶ ποικίλων ἄλλων λίθων. Τὸ μῆκος τοῦ Ναοῦ εἶναι ποδῶν γεωμετρικῶν 269, τὸ δὲ πλάτος 243, τὸ δὲ ὕψος περίπου 188.

Ἡ Ἁγία Σοφία ἐκτὸς τοῦ πλουσίου μωσαϊκοῦ της καὶ τῶν χρυσωμάτων της, εἶχεν ἅπαντα τὰ ἱερὰ σκεύη ἐκ τοῦ καθαρωτέρου χρυσοῦ κατεσκευασμένα. Ὑπῆρχον αὐτοῦ ὀγδοήκοντα Εὐαγγέλια, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἐζύγιζε δύω σταθμοὺς (καντάρια) ὡς ἐκ τῶν πολυτίμων λίθων καὶ ἄλλων δι' ὧν ἐκαλύπτοντο, ἐξ χιλιάδες μανουάλια καὶ ἑπτὰ σταυροὶ ὁλόχρυσοι· τοσοῦτοι δὲ πολυέλαιοι καὶ λίχνοι ἐκρέμοντο δι' ἁλύσεων, ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι ἔπλεεν εἰς ὠκεανὸν φωτὸς

. . . . ἐκκρεμὲς δὲ
εὐφαὲς πλοοῦσι κατ' ἦερος ἀντὶ θαλάσσης,

κατὰ Παῦλον τὸν Σιλεντιάριον.

Ὅταν οἱ τοῖχοι ὑψοῦντο μόλις ἓν μέτρον ἀπὸ τῆς γῆς, ὁ Ἰουστινιανὸς εἶχε πληρώσει 452 σταθμοὺς χρυσίου διὰ δαπάνην! Ἡ πρὸς οἰκοδομὴν προετοιμασία διήρκεσεν ἑπτὰ καὶ ἥμισυ ἔτη, ἡ δὲ οἰκοδομὴ ὀκτὼ καὶ ἥμισυ. Ὅταν δὲ ἐτελείωσεν, ὁ Αὐτοκράτωρ ἠθέλησε νὰ ἐγκαινιάσῃ τὸν Ναὸν μεθ' ὅλης τῆς μεγαλοπρεπείας. Ἀναβὰς ἐπὶ τεθρίππου ἁμάξης, μετέβη εἰς τὸ ἱπποδρόμιον, ὅπου κατὰ διαταγήν του ἐσφάγησαν χίλιοι βόες, 10 χιλιάδες πρόβατα, 600 ἔλαφοι, 1000 χοῖροι, 10,000 ὄρνιθες καὶ 10,000 πουλία, ἅτινα πάντα ὁμοῦ μὲ 40,000 μεδίμνους σίτου διενεμήθησαν εἰς τὸν λαόν. Ὁ Αὐτοκράτωρ συνοδευμένος ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Εὐτυχίου διευθύνθη εἰς τὸν Ναὸν, οὗ αἱ πύλαι ἠνεῴχθησαν, ταὶ τότε εἰσελθὼν καὶ θαυμάσας τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς οἰκοδομῆς του ἐκραύγασεν ἐν τῇ μεγαλοφροσύνῃ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ « Νενίκηκά σε Σολομών. »

Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσεν ἡ τελετὴ, ὁ Μάγιστρος Στρατηγὸς, ἔσπειρεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τρεῖς σταθμοὺς χρυσίου ὡς δῶρον πρὸς τὸν λαόν· διήρκεσαν δὲ αἱ δεήσεις, αἱ θυσίαι, τὰ δημόσια συμπόσια καὶ ἡ διανομὴ χρημάτων δεκαπέντε ὅλας ἡμέρας.

Παραλείπομεν τὸν ἄλλον ἐσωτερισκὸν κόσμον τοῦ Ναοῦ καὶ ἀναφέρομεν τὴν Ἁγίαν ἐκείνην Τράπεζαν περὶ τῆς λαμπρότητος τῆς ὁποίας ὁ Κεδρηνὸς λέγει, ὅ,τι περιεῖχεν « ὅσα τε γῆ φέρει καὶ θάλασσα καὶ πᾶς ὁ κόσμος » διότι ὁ Αὐτοκράτωρ θελήσας νὰ γίνῃ ἡ Ἁγία Τράπεζα καὶ τοῦ χρυσοῦ τιμιωτέρα διέταξε νὰ ἀναμίξωσι μαργαρίτας, ἀδάμαντας, χρυσὸν, ἄργυρον, ὀρείχαλκον καὶ ἐκ τοῦ μίγματος ὅλων τούτων νὰ κατατκευάσωσι τὸ Ἅγιον ἐκεῖνο Βῆμα. Τὸ θολωτὸν μέρος αὐτοῦ ἦτο διάλιθον καὶ τὸ ὑπ' αὐτὸ ἔδαφος ἐστρωμμένον διὰ πλακῶν χρυσοῦ, ἐστολισμένων διὰ κρίνων ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου. Ἐν μέσῳ δὲ τῶν κρίνων τούτων ὑψοῦτο σφαῖρα ἐκ χρυσοῦ, ἕλκουσα 148 λίτρας καὶ ἐπ' αὐτῆς σταυρὸς ἐπίσης χρυσοῦς βάρους 80 λιτρῶν. Ἐντὸς δὲ τοῦ θόλου ἦτον ἀπεικονισμένος ὁ οὐρανὸς, ὅπου ἐφυλάττετο ἡ Εὐχαριστία εἰς κιβώτιον ἀπηρτημένον ἀπό τινος περιστερᾶς.

Ἀλλ' ἂν θελήσωμεν νὰ περιγράψωμεν λεπτομερῶς ἅπαντα τὸν πλοῦτον καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ θαυμασίου τούτου Ναοῦ, ὅπως εὑρίσκομεν τὰ περὶ τούτου εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς ἱστορικοὺς καὶ ἰδίως εἰς τὸν

Καισαρέα Προκόπιον, βιβλίον ὅλον ἠδυνάμεθα νὰ συντάξωμεν

Εἰς τὸ διάστημα τῶν δέκα καὶ τριῶν ἤδη αἰώνων, ἐξ ὅτου ὁ ὑπερθαύμαστος οὗτος ναὸς ᾠκοδομήθη ἀπῄτησε πολλὰς ἐπισκευὰς καὶ ἐπανορθώσεις. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων ἐπεσκεύασαν διάφορα αὐτοῦ μέρη Βασίλειος ὁ Μακεδών, ὁ Ρωμανός, Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος, Ἀνδρόνικος ὁ Γέρων, ὁ Παλαιολόγος, Ἄννα ἡ συζυγος Ἀνδρονίκου τοῦ νεωτέρου, ὁ Καντακουζηνὸς καὶ τέλος Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος, μετὰ δὲ τὴν ἅλωσιν, Σελὴμ ὁ Β', ὅστις ἀνεκαινίσατο τὸ ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ καταπεσὸν ἀνατολικὸν ἡμισφαίριον.

Ἀλλ' ἐναπέκειτο ἡ δόξα τῆς ἐντελοῦς ἀνακαινίσεως εἰς τὸν νῦν βασιλεύοντα Σουλτάνον. Ὅθεν, συλλαβὼν τὴν ἰδέαν ταύτην πρὸ δύω ἐτῶν, διέταξε τὸ Συμβούλιόν του νὰ ἐκτελέσῃ τὴν θέλησίν του, ἐπιψηφισάμενος δαπάνην δέκα ἑκατομμυρίων γροσίων, καὶ προσκληθέντες δύω ἀλλοεθνεῖς ἀρχιτέκτονες, οἱ ἀδελφοὶ Φωσσάτη, ἀνέλαβον τὴν ἐπισκευήν.

Ἐκ τῆς πολυκαιρίας καὶ τῶν διαφόρων σεισμῶν τὸ κτίριον εἶχε κατακαθίσει, καὶ ἠπείλει τελείαν ἴσως πτῶσιν. Ἤρχισε λοιπὸν ἡ ἐπισκευὴ ἀπὸ τοῦ μεγάλου θόλου ἢ Τρούλλου, ὃν οἱ ἀρχιτέκτονες περιέδεσαν, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὴν βάσιν του, διὰ σιδηρῶν στεφανῶν ἐν εἴδει ἀλύσεως στερρεωτάτης. Διὰ τῆς τολμηρᾶς ταύτης ἐργασίας ὁ θόλος ἀπαλλαγθεὶς τῶν τεσσάρων προσθέτων καὶ ἐκρύλλων ἀντηρίδων ἢ ἐρεισμάτων ἀνεδείχθη ἐν ὅλῃ τῇ ἀρχικῇ αὐτοῦ καλλονῇ. Μετὰ ταῦτα, ἐκαθαρίσθησαν τῶν ἐπισωρευθέντων ἀπὸ τὰς κατὰ καιροὺς ἐπισκευὰς χωμάτων καὶ λίθων αἱ κατὰ τὰς τέσσαρας γωνίας Κοχλίαι, αἱ πρὸς στήριγμα χρησιμεύουσαι τῶν ἀψίδων, ἐφ' ὧν στηρίζεται ὁ θόλος.

Περαιωθείσης δὲ καὶ τῆς ἐργασίας ταύτης, οἱ ἀρχιτέκτονες ἐπελήφθησαν τῆς δυσχερεστάτης ἀνορθώσεως τῶν εἰς τὰς ἀψίδας τοῦ δευτέρου ὑπερῴου τῶν κατηχουμένων δώδεκα κιόνων, ὄντων ἑτοιμορρόπων. Ἤρχησαν ἔπειτα τὴν ἐπισκευὴν τοῦ ἐσωτερικοῦ, καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας κατώρθωσαν νὰ ἐπαναφέρωσιν ἅπασαν σχεδὸν τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην τοῦ Ναοῦ λαμπρότητα, καθαρίσαντες τοὺς τοίχους καὶ τὸ ἔδαφος ἀφ' ὅλου τὸ καλύπτον αὐτοὺς κονίαμα καὶ ἀνακαλύψαντες τοιουτοτρόπως τὰ πολυτελῆ καὶ ὡραῖα τῶν τοίχων μάρμαρα, ὧν καὶ τεχνικώτατα ἀνεπλήρωσαν τὰ φθαρέντα μέρη καὶ τὰς τῶν θόλων ἐκ χρυσῶν καὶ ποικιλλοχρόων ὑέλων ψηφιδογραφίας, περιεχούσας Σταυρούς, Χερουβὶμ καὶ ἄλλα ἱερὰ ἀπεικονίσματα.

Τὸ στολίζον ἄλλοτε τὴν γυναικονῖτιδα ἢ τὰ πρῶτα κατηχούμενον λαμπρότατον καὶ γλαφυρώτατον σύμπλεγμα μωσαϊκὸν ποικίλων ἀνθεῶν καὶ φύλλων ἐξ ἰάσπου, καὶ πορφυρίτου, ἀλαβάστρου καὶ Ὀφίτου λίθων καὶ κόγχων μαργαριτοφόρων, φθαρὲν κατὰ μέγα μέρος, τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ἀνεπληρώθη ὅσον ἦτο δυνατὸν ἐντελέστερον ὑπό τινος Ἰταλοῦ σκηνογράφου Φορνάρη. Ἐπεσκευάσθησαν δὲ ἐπὶ τὸ λαμπρότερον καὶ αἱ προσήκουσαι ἐντὸς τοῦ τεμένου ἐργασίαι, αἱ ὑπὸ τοῦ ὀθωμανικοῦ θρησκεύματος ἀπαιτούμεναι, ὡς τὸ θεωρεῖον τοῦ Σουλτάνου, ἡ ὄπισθεν προστεθεῖσα αἴθουσα καὶ ὁ τῆς ἀναπαύσεως θαλαμος, καὶ ὁ ὀθωμανικὸς ἄμβων (*μεμπὲρ*), τὸ *Μιράμπ*, ἤτοι τὸ ἀλτάριον, καὶ 120 πλουσιώτατοι πολυέλαιοι.

Αὕτη περίπου εἶναι ἡ γενομένη ἤδη τοῦ Ναοῦ τούτου ἐπισκευὴ καὶ ἀνακαίνισις, δι' ἧς ἐπανέλαβεν ἐξωτερικῶς τε καὶ ἐσωτερικῶς, τέσσαρας ἀκριβῶς αἰῶνας, τεσσάρων ἐτῶν δεούντων, μετὰ τὴν Ἅλωσιν, ἅπασαν σχεδὸν τὴν πρὸ τούτου μορφὴν καὶ κομιδὴ τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ λαμπρότητα! Παράδοξος δὲ σύμπτωσις! Ὁ ναὸς οὗτος, ὅστις ἔμελλε ν' ἀνακαινισθῇ τοιουτοτρόπως, εἶναι καὶ ὁ μόνος τῶν πολυαρίθμων ἐκείνων καὶ μεγαλοπρεπῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ναῶν, ὅστις μετὰ δεκατρεῖς ἤδη αἰῶνας καὶ ἀφοῦ μετεβλήθη καὶ εἰς *Τζαμίον διέσωσε* τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ ὄνομα Ναὸς ἢ Τζαμίον τῆς ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ ἀείποτε καλούμενος.

Ἡ Ἁγία Σοφία ὑψοῦται εἰς τὰ μεσημβρινὰ πλάγια τοῦ πρώτου λόφου τοῦ Βυζαντίου, πλησίον τῆς ἄλλοτε Ἀκροπόλεως τοῦ Ἁγίου Δημητρίου (τανῦν *Σαράϊ Μπουρνοῦ*), ἐπὶ τοῦ δευτέρου, κατὰ τὴν ἐπὶ Βυζαντινῶν διαίρεσιν τῆς πόλεως, Ρεγεῶνος, ὅπου ἐπίσης ἔκειτο τὸ παλάτιον τῆς Γερουσίας. Εἰς τὸν Ναὸν τοῦτον τῆς Ἁγίας Σοφίας ἐστέφοντο οἱ Βυζαντινοὶ Αὐτοκράτορες. Ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τοῦ Ναοῦ τούτου, πρὸ τῆς ἀνοικοδομῆς αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὁ μελλίῤῥυτος Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος τὰς θαυμασίας ἐκήρυττε διδαχάς του καὶ τὴν περιφανῆ ἐκείνην Αὐγούστην Εὐδοξίαν ἤλεγξε δημοσίως. Εἰς τὸν Ναὸν τοῦτον, ἅμα μετὰ τὴν ἅλωσιν καὶ ὁ Β' Μωάμεθ εἰσελθὼν θριαμβευτικῶς εἰς τὸ Βυζάντιον διὰ τῆς πύλης τοῦ Ἁγίου Ρωμανοῦ (τὴν νῦν *Τόπκαπι*) προῆλθεν κατ' εὐθείαν, ὡς ἂν θέλων νὰ λάβῃ δι' αὐτοῦ κατοχὴν τοῦ Βυζαντίου, καὶ ἔπειτα μετέβη εἰς τὸ περιώνυμον μέγα παλάτιον τῶν Αὐτοκρατόρων, τ' ἀνάκτορα τῆς Χαλκῆς Δάφνης, Πορφύρας, Χρυσοτρικλίνου κλπ. (1) ἅτινα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἁλώσεως ἦσαν παρημελημένα, καὶ ἀναβὰς ἐπ' αὐτὰ ἐξεφώνησε τοὺς περσικοὺς ἐκείνους στίχους·

« Αἱ ἀράχναι ἐξύφανον τοὺς ἱστοὺς αὐτῶν εἰς τ' Ἀνάκτορα τῶν Καισάρων καὶ ἀπὸ τὰς νυκτερινὰς κραυγὰς τῶν γλαυκῶν ἀντήχησαν οἱ πύργοι τοῦ Ἐφρασιγίαπ! »

Κ. Π,

(1) Εἰς τ' ἀνάκτορα ταῦτα ὑπῆρχον ὑπὸ τὸν θρόνον οἱ χρυσοῖ καὶ ἀργυροῖ λέοντες, οἵτινες διὰ μηχανῆς ἐβρυχῶντο, καὶ ἀνίσταντο μὲ ἐξαγριωμένον βλέμμα ἀπὸ τῶν βάσεων των, ὁσάκις ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπὶ θρόνου καθήμενος ἐδέχετο ξένους πρέσβεις· πέριξ δὲ τοῦ Τρικλίνου ὑπῆρχον κατασκευαστὰ δένδρα καὶ ἐπ' αὐτῶν ὄρνεα, ἅτινα ἐκελλάδουν ἐναρμονίως.

ΟΙ ΣΙΦΩΝΕΣ.

Ἐν ἀπὸ τὰ ἀερώδη φαινόμενα, ἅπερ παρουσιάζονται συχνάκις εἰς τὸν γήϊνον πλανήτην καὶ ἅτινα ἐπισείρουσι καθ' ἑκάστην τὴν περιέργειαν καὶ ἔρευναν ὅλου τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου, εἶναι καὶ οἱ *Σίφωνες*, κοινῶς *Τρόμπα* καὶ *σίφουνας*. Ἐν γένει Σίφων καλεῖται πᾶν σῶμα κενὸν ἔνδωθεν, ὡς σωλὴν, καὶ τὰ τοιαῦτα. Οἱ δὲ φυσικοὶ ἰδιαιτέρως σίφωνας καλοῦσι σωλῆνα τινὰ ἐξ οἱασδήποτε ὕλης, κυρτὸν, τοῦ ὁποίου οἱ δύω βραχίονες εἰσὶν ἴσοι ἢ ἄνισοι, χρήσιμον δὲ εἰς μετάγγισιν διαφόρων ὑγρῶν. Ἐνταῦθα προέκυψεν ἴσως ἡ ὀνομασία *σίφων* εἰς φαινόμενον ἀερῶδες, ἕνεκα τῆς ὁποίας παρουσιάζει ἰδιότητος ν' ἀπορροφᾷ τὰ ὑγρὰ ἐκ τῆς θαλάσσης, τῶν ποταμῶν καὶ τῶν τοιούτων, ἐκ τοῦ « σιφανίζω, ῥοφῶ » ἢ ἴσως ἐκ τοῦ τυφὼν τροπῇ τοῦ τ εἰς σ· παραλείποντες δὲ τὰ περὶ παραγωγῆς τῆς λέξεως, ὡς ἔργου ὑψηλοτέρων ἰδεῶν, ἐπιχειροῦμεν νὰ περιγράψωμεν ἁπλῶς παραδείγματα τινὰ διαφόρων σιφώνων, καθὼς καὶ τὰς μέχρι τοῦδε παραδεδεγμένας παρὰ τῶν περισσοτέρων φυσικῶν αἰτίας, ἕνεκα τῶν ὁποίων παρουσιάζεται τὸ φαινόμενον τοῦτο, καὶ οὕτω νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἰδέαν τινὰ περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ φοβεροῦ καὶ ὀλεθρίου τούτου φαινομένου.

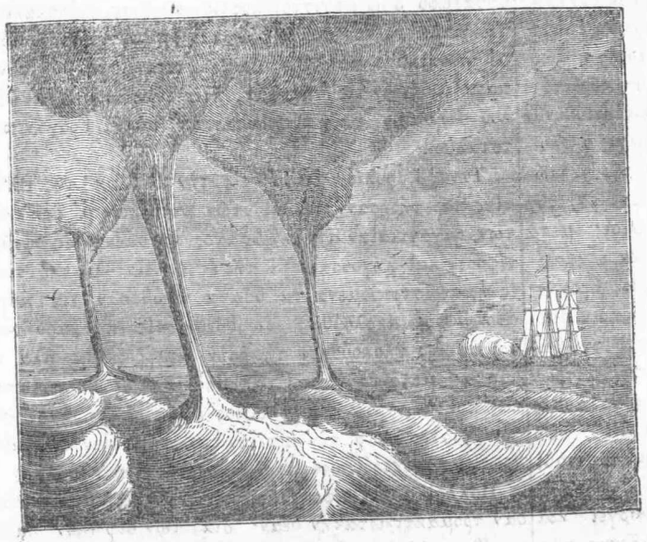

Οἱ Σίφωνες.

Οἱ Σίφωνες συμβαίνουσι καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς· καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν σύγκεινται ἀπὸ στήλην ὕδατος ἢ ὑδατμοῦ ἧς τὸ ἄκρον ἄρχεται πάντοτε ἀπὸ νέφος πυκνὸν καὶ λήγει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Ἄλλοτε κάθετος καὶ ἄλλοτε πλαγία, εἶναι δὲ ἢ εὐθεῖα ἢ κυρτὴ ἔχουσα τὸ αὐτὸ πάχος καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μῆκος, ἢ ἄλλοτε εἶναι ἐξογκωμένη ἢ κοιλωμένη εἰς τινα αὐτῆς μέρη. Ἐνίοτε φαίνεται ἀκίνητος καὶ ἄλλοτε παρουσιάζει κίνησιν διπλῆν ἢ μεταθέσεως ἢ περιστροφῆς· ἡ στήλη αὕτη ἔχει διάστασιν 5—50—60 μέτρων γαλλικῶν· εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίστασιν ἤτοι οἱ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς σίφωνες σύγκεινται ὡσαύτως ἐκ στήλης ὕδατος, ὁμοίας τῆς πρώτης, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι ἡ τελευταία σύγκειται ἐκ μικροτάτης ποσότητος ὕδατος ἢ ὑδατμοῦ καὶ παρουσιάζεται σπανιώτερον, καὶ ἄνευ βροχῆς καὶ χαλάζης.

Ἐν γένει οἱ σίφωνες ἀρχίζουσιν ἐκ τοῦ νέφους μὲ κωνοειδὲς σχῆμα κατὰ μῆκος αὐξανόμενον. Ὑποκάτω αὐτοῦ παρατηρεῖται ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἀναβράζουσα, τὰ ὕδατα αὐτῆς ὑψούμενα ταχέως εἰς τὸ κέντρον τοῦ κινηθέντος τῆς θαλάσσης μέρους καὶ ἐξαπλιζόμενα σχηματίζουσι δεύτερον κῶνον ὅμοιον μὲ τὸν πρῶτον, πρὸς ὃν στρεφόμενα φέρονται ἑλικοειδῶς ἄχρις οὗ συνενοῦνται μετ' αὐτοῦ. Ἄλλοτε οἱ δύω οὗτοι κῶνοι δὲν συνενοῦνται καὶ τότε σχηματίζουσι δύο σίφωνας τὸν μὲν ἀναβαίνοντα, τὸν δὲ καταβαίνοντα, συνήθως ὅμως ὑπάρχει ὁ εἷς τῶν δύω τούτων. Ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς παρουσιάζουσι τὰ αὐτὰ φαινόμενα ὡς πρὸς τὸν σχηματισμόν των.

Οἱ *Σίφωνες*, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τ' ἀποτελέσματά των, εἰσὶν ἓν τῶν παραδοξοτέρων φαινομένων τῆς *Μετεωρολογίας* καὶ ἓν τῶν ἀκαταλήπτοτέρων καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς αἰτίας τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν. Οἱ φυσικοὶ ἐπενόησαν πολλὰς θεωρίας ὡς πρὸς τὴν ἐξήγησιν τοῦ σχηματισμοῦ, ἀλλ' ὅλαι εἰσὶν ἁπλαῖ ὑποθέσεις, καὶ καμμία ἐξ αὐτῶν δὲν ἐξηγεῖ τὸ φαινόμενον.

Τινὲς λοιπὸν τῶν φυσικῶν ἀποδίδουσι τὸν σχηματισμὸν τῶν θαλασσίων σιφώνων εἰς ἐκκρήξεις ὑπογείων ἀτμῶν ἢ ὑποθαλασσίων ἡφαιστείων, ἀλλὰ διὰ τοιαύτης ὑποθέσεως δύναται νὰ ἐξηγηθῇ μόνον ὁ ἀναβαίνων, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ καταβαίνων σίφων, ὅστις παρουσιάζεται συγχρόνως μὲ τὸν πρῶτον· ἄλλοι πάλιν ἀποδίδουσι τὰς αἰτίας εἰς τὸν ἠλεκτρισμόν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις εἶναι ἀπίθανος, καθότι ἂν ὁ ἠλεκτρισμὸς ἦτον ἡ αἰτία, τότε ἤθελε συμβῇ ἀναγκαίως ἠλεκτρικὴ ἐκκένωσις εἰς τὴν συνάφειαν τῶν δύω κώνων καὶ οὕτω ἤθελε διαλυθῇ ὁ σίφων, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας παρατηροῦμεν νὰ διατηρῆται ἐπὶ πολλὰς ὥρας. Ἡ τρίτη γνώμη ἥτις παραδέχεται παρὰ τῶν περισσοτέρων φυσικῶν, ὡς πιθανοτέρα ἀποδίδει τὸν σχηματισμὸν τῶν σιφώνων εἰς τὴν σύγκρουσιν τῶν ἀντικειμένων ἀνέμων ἕνεκα τῆς ὁποίας παράγεται ἑλικοειδὴς κίνησις, δι' ἧς τὰ μεταξὺ ὕδατα καὶ νέφη συμπυκνούμενα εἰς σχῆμα κωνοειδὲς περιστρέφονται· ἂν ἡ περιστροφὴ αὕτη εἶναι ταχεῖα ἢ κεντρόφυξ δύναμις, θέλει ἀπομακρύνει τὰ μόρια τοῦ ἄξονος τῆς περιστροφῆς, καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν θέλει σχηματίσει κενὸν πρὸς ὃ θέλει εἰσρεύσει ὁ ἀὴρ καὶ τὰ ὕδατα, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν θεωρίαν μένουσιν ἀνεξήγητοι οἱ ἐν καιρῷ νηνεμίας σχηματιζόμενοι σίφωνες. Τὰ ἑπόμενα παραδείγματα μᾶς βεβαιοῦσι προσηκόντως περὶ τῶν τελευταίων τούτων σιφώνων.

Κατὰ τὰ 1714 ὁ κύριος *Γαλλαβέρτος* παρετήρησεν ἐπὶ τῆς λίμνης τῆς Γενεύης, ἐν καιρῷ νηνεμίας, σίφωνα, ὅστις μετὰ τὴν διάλυσίν του δὲν ἔφερεν οὔτε ἄνεμον οὔτε βροχήν.

Κατὰ τὰ 1742 παρετηρήθη ἕτερος σίφων ἐπὶ τῆς αὐτῆς λίμνης, ὅμοιος τοῦ πρώτου.

Τὴν 11 Αὐγούσου 1828 περὶ τὰς 7 ὥρας τῆς νυκτὸς ὁ καθηγητὴς Κ. *Μαρκανώνιος*, παρετήρησεν σίφωνα ἐπὶ τῆς αὐτῆς λίμνης, κωνικὸν ἔχοντα τὸ σχῆμα καὶ ἅμα προσεγγίσαντα τὴν λίμνην, τὰ ὕδατα αὐτῆς ἐταράχθησαν σχηματίσαντα βιαίως ἀφρώδη ἀναβρασμὸν καὶ ἀκολούθως ὑψωθέντα εἰς ὕψος 15 περίπου μέτρων γαλλικῶν· εἰς δὲ τὴν κίνησίν του ἐπαρουσίασεν κυματισ-

σμοὺς μακροῦ ὑφάσματος, ὑπὸ σφοδροῦ ἀνέμου κινουμένου.

Διάφοροι ἄλλοι σίφωνες ἐπισυμβάντες κατὰ διαφόρους καιροὺς, ἐξ ὧν λαμβάνει ὁ ἀναγνώστης ἀκριβεστέραν ἰδέαν, εἶναι αἱ ἑξῆς·

Τὴν 6 Σεπτεμβρίου 1814 ὁ Κ. *Ναπιέρος* πλοίαρχος, παρετήρησε θαλάσσιον σίφωνα, ὅστις ἐπλησίασεν εἰς μικρὰν ἀπόστασιν τὸ πλοῖόν του· ὅταν ἐνεφανίσθη, λέγει ὁ Κ. *Ναπιέρος*, εἶχε σχῆμα κυλινδρικὸν, ἐντὸς τοῦ ὑποίου ὑψώθη τὸ ὕδωρ μὲ μεγάλην ταχύτητα, καὶ ἀκολούθως ἔμεινεν ἀκίνητος ὀλίγας στιγμάς· περὶ τὴν βάσιν τοῦ σίφωνος ἡ θάλασσα ἀναβράζουσα ἐσχημάτισεν ἀφροὺς, μεγάλη ποσότης ὕδατος ὑψώθη ἑπομένως μέχρι τῶν νεφῶν, καὶ ἠκούσθη συριγμός· ἡ διεύθυνσις τοῦ σίφωνος ἦταν κατ' εὐθὺν λόγον τῶν τότε πνεόντων μεταβλητῶν ἀνέμων, ἀκολούθως διευθύνθη κατὰ λόγον ἀντίστροφον τοῦ πνέοντος ἀνέμου· ὁ πλοίαρχος τότε διέταξε καὶ ἐπυροβόλησεν ἐπὶ τοῦ μετεώρου τούτου, ὅπερ διασπαρὲν ὑπὸ τῆς σφαίρας ἐσχίσθη εἰς δύω μέρη, κυμαινόμενον τῇδε κακεῖσε· μετὰ παρέλευσιν 1/60 ἑνωθέντα τὰ μέρη ταῦτα ἐξηφανίσθησαν μετ' ὀλίγον καὶ τότε ἔπεσε χείμαρρος βροχῆς· κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Κ. *Ναπιέρου* πρὶν διασχισθῇ ὁ σίφων διὰ τοῦ τηλεβόλου εἶχε περὶ τὴν βάσιν τῆς θαλάσσης διάμετρον 920 περίπου μέτρων γαλλικῶν, ὕψος δὲ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης μεχρι τοῦ νέφους περίπου μέτρα γαλλικὰ 500. Τὸ μέγιστον τοῦτο ὕψος τὸ ὁποῖον συμβαίνει εἰς τοὺς σίφωνας, ἀντιβαίνει καθόλα εἰς τοὺς νόμους τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως· ὅθεν φαίνεται ὅτι ἐνεργεῖ καὶ ἑτέρα τις ἄγνωστος δύναμις, δι' ἧς ἡ ἀνάβασις τῶν ὑγρῶν φθάνει τὸν ὑπέρτατον τοῦτον βαθμόν.

Παρετηρήθη ἕτερος σίφων· εἰς τὸ ἔνδοθεν τοῦ κώνου μέρος διεκρίνετο ἐντελῶς ἀπὸ τῆς θαλάσσης μέχρι τοῦ νέφους, τὸ ὑψούμενον ἀτμῶδες ὕδωρ, ὡς ὁ καπνὸς ἐπὶ καπναγωγοῦ. — Ἕτερος σίφων ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἐπισυμβὰς ἀπερρόφησεν τὰ ὕδατα τῶν ποταμῶν ἅπερ μετέφερε εἰς μεμακρυσμένους τόπους τοὺς ὁποίους καὶ ἐπλημμύρησεν.

Τὴν 26 Αὐγούστου 1826 σίφων τρομακτικώτατος κατεδάφισε μεγάλην ἔκτασιν γῆς, εἰς *Καρκασόνην* τῆς Γαλλίας. Νέος 17 ἐτῶν ἁρπαχθεὶς ὑπὸ τοῦ μετεώρου ἐρρίφθη μακρὰν ἐπὶ βράχου καὶ ἐσυντρίφθη ἡ κεφαλή του· δεκατέσσαρα πρόβατα μετεωρηθέντα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ σίφωνος εὑρέθησαν πολὺ μακράν· ὁ σίφων μετετόπισε βράχους κολοσσαίους, ἀνύψωσε καὶ ἀνέτρεψε τοὺς μεγάλους λίθους τῆς θύρας τοῦ παλατίου, κατεκρήμνισε πολλὰς οἰκίας, μετεώρησεν ἁμάξας, ἐξερρίζωσε παμμεγέθη φυτὰ κλπ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁμολογοῦσιν οἱ παρατηρηταὶ, ὅτι ὁ ἀὴρ ἀπέπνεεν θεισώδη ὀσμήν.

Τὴν 9 Ἰουλίου 1833 εἰς τὴν νῆσον *Κύρνον* (Κόρσικαν) παρετηρήθη μετέωρον συνιστάμενον ἐξ ὕδατος, ἀέρος καὶ πυρὸς, τὸ ὁποῖον ἀποσπασθὲν αἴφνης ἀπὸ τὰ νέφη, κατέπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπροξένησε πολὺ παράδοξον ἀποτέλεσμα. Ἡ ἀέριος αὕτη μάζα πλήρης ἠλεκτρισμοῦ, ἀναπτυχθεῖσα εἰς παχύτατον νέφος, ὕψωσεν ἐκ τῆς γῆς ἄπειρον ποσότητα χωμάτων· διαίως δὲ κινουμένη ἐφαίνετο ὡς σφαῖρα παμμεγέθης καὶ φωτεινὴ, καὶ οἱ ἐξ αὐτῆς ἐξερχόμενοι φωτεινοὶ κρόσσοι, οἵτινες ἐπλήρουν μέγα διάστημα μετεβλήθησαν εἰς οὐράνιον τόξον τὸ ὁποῖον μετὰ παρέλευσιν 1/2 ὥρας ἐξηφανίσθη· ὁ πυκνὸς οὗτος ἀτμὸς ἀνέσκαψε τὸν τόπον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔπεσε καὶ ἐσχημάτισε λάκκον 10 ποδῶν βάθους καὶ 25 ὕψους.

Τὴν 8 Ἰουλίου 1833 εἰς τὰς 8 π. μ. πλησίον τῆς *Νεαπόλεως* παρετήρησαν θαλάσσιον σίφωνα, ὅστις περιτρέξας ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης ὀλίγας στιγμὰς, ἐπλησίασε μὲ ταχυνομένην κίνησιν πρὸς τὴν πλατεῖαν τῆς ἀγορᾶς, εἰς ἣν πωληταί τινες πορτοκαλίων ἐξεπλάγησαν ὅταν ἴδε νὰ γείνωσιν ἄφαντοι ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ δύω μέγιστοι κοφίνοι πλήρεις πορτοκαλίων. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἂν καὶ ἐφάνη γελοῖον, ἦτον μ' ὅλα ταῦτα πολλὰ σημαντικώτερον καὶ συγχρόνως παραδοξότερον εἰς τὴν νέαν, ἥτις εὑρισκομένη ἐπὶ ὑψηλοῦ δώματος εἶδε πίπτουσαν ἐπ' αὐτῆς βροχὴν πορτοκαλίων.

Τὴν 23 Ἰουλίου 1837 εἰς τὴν *Βεβέην* τῆς Ἑλβετίας παρετήρησαν πολλοὶ τῶν κατοίκων μ' ἔκπληξίν των, γιγαντιαῖαν στήλην ὕδατος ἀρχομένην ἐξ ὑψηλοῦ νέφους, καὶ λήγουσαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας λίμνης τινὸς ἐξ ἧς περιστρεφόμενα τὰ ὕδατα ὑψώθησαν εἰς μέγιστον ὕψος· ἀκολούθως διευθύνθη εἰς ποταμόν τινα τοῦ ὁποίου ἠκολούθησε τὴν ῥοὴν, ἀπορροφῶσα ὅλα τὰ ὕδατα· μετὰ ταῦτα μετεβλήθη εἰς τρομακτικώτατον καὶ πυκνὸν νέφος· ἡ πελώριος αὕτη στήλη ἦτον σίφων, ὅστις κατὰ τὴν πορείαν του ἀνέτρεψεν ἕνα ἄνθρωπον καὶ ἐξερρίζωσε παμμέγεθες δένδρον.

Πολλοὶ ἄλλοι σίφωνες παρατηρηθέντες, ἐπαρουσίασαν τρομακτικωτάτην θέαν· διὰ τῶν σιφώνων παρετηρήθη πολλάκις βροχὴ πίπτουσα ἐξ ἀμμώδους ὕλης, ἄλλοτε ἐκ κονιορτοῦ, ἄλλοτε ἐκ σπερμάτων καὶ ἄλλοτε ἐξ ἀνθέων.

Τὸ ὀλέθριον τοῦτο μετέωρον συμβαίνει μᾶλλον εἰς τοὺς θερμοὺς ἢ τοὺς ψυχροὺς τόπους καὶ ἐμφανίζεται μετὰ πολλῶν ἡμερῶν νηνεμίαν· περὶ τῆς παραδόξου δυνάμεως τῶν σιφώνων ἡ ἐπιστήμη, ὡς εἴπαμεν, δὲν ἠδυνήθη εἰσέτι νὰ δώσῃ ἀποχρῶντα λόγον. Ν. Ζ.

ΜΑΡΚΟΣ ΚΟΥΡΤΙΟΣ ΡΙΠΤΟΜΕΝΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΒΑΡΑΘΡΟΝ.

Ὁ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρως εἶναι τὸ ἰσχυρώτερον καὶ ἐξοχώτερον τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων. Καὶ εἰς τῶν νεωτέρων ἐθνῶν τὴν ἱστορίαν εὑρίσκομεν δείγματα μεγάλων ὑπὲρ τῆς πατριδος θυσιῶν καὶ πράξεων, ἰδίως δὲ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἀναγεννήσεως, ἀλλ' ὁ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρως ὑπῆρξεν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν ἀνεπτυγμένος εἰς τοὺς προπάτορας ἡμῶν, καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους Ρωμαίους.

Ὁ Μάρκος Κούρτιος, ὃν παριστᾷ ἡ εἰκονογραφία μας, ἐκ γενεᾶς εὐγενοῦς τῆς Ρώμης καταγόμενος, ἀπεθανάτισε τὸ ὄνομά του διὰ τῆς ὡραιοτέρας πράξεως, ἣν ἐνέπνευσεν ποτε ὁ τῆς πατρίδος ἔρως, πράξεως τοσοῦτον ὑψηλῆς, ὥστε αἱ εὐγενεῖς ψυχαὶ δὲν θέλουν νὰ θεωρήσωσιν αὐτὴν μυθώδη, ὡς ἱστορικοί τινες ἐγνωμοδότησαν.

Ἐν ἔτει 392 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης (362 π. Χ.) ἠνεῴχθη αἴφνης κατὰ μέσον τοῦ Φόρου, ἄβυσσος βαθυτάτη, τὴν ὁποίαν κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἠδυνήθησαν νὰ πληρώσωσιν, ἂν καὶ ἀκαταπαύστως ἔρριπτον ἐντὸς αὐτῆς χῶμα καὶ πέτρας. Κυριευθέντες ἑπομένως ὑπὸ φόβου δεισιδαίμονος, οἱ Ρωμαῖοι ἀπεφάσισαν νὰ ἐρωτήσωσι τοὺς ἱεροσκόπους, οἵτινες ἀπήντησαν, ὅτι « ἂν θέλωσιν » ὥστε ἡ Ρώμη νὰ φέρῃ διὰ παντὸς τ' ὄνομα τῆς αἰω- » νίας πόλεως νὰ ῥίψωσιν εἰς τὸ βάραθρον ὅ,τι συνίστα » τὴν κυριωτέραν ἰσχὺν τῶν Ρωμαίων. »

Πολὺν χρόνον ἠπόρουν οἱ Ρωμαῖοι περὶ τῆς σημασίας τοῦ χρησμοῦ τούτου, ὅταν νέος τις, ὀνόματι Μάρκος Κούρτιος, διακριθεὶς εἰς διαφόρους μάχας ἐπὶ γενναιότητι καὶ ἀνδρείᾳ, ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγορᾶς, ὡπλισμένος ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν καὶ καθήμενος ἐπὶ λαμπροῦ καὶ πλουσίως ἐσκευασμένου ἵππου. Οἱ πολῖται βλέπουσιν αὐτὸν ἀπορροῦντες, ἀλλ' ὁ Κούρτιος δηλοποιεῖ αὐτοῖς, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀμφιβάλλωσιν ὅτι ἡ ἀνδρεία καὶ τὰ ὅπλα καθίστων τὴν πρωτίστην ἰσχὺν τῶν Ρωμαίων καὶ, καθωσιούμενος εἰς τοὺς Νερτεροὺς Θεοὺς, τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνυψοῖ, καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς πλήρεις χαρᾶς ὑπερφυσικῆς, ῥίπτεται καὶ γίνεται ἄφαντος ἐντὸς τῆς ἀβύσσου, ἐνώπιον τοῦ ἐκθάμβου καὶ ὑπὸ θαυμασμοῦ καταληφθέντος

Μάρκος Κούρτιος ριπτόμενος εἰς τὸ βάραθρον.

πλήθους. Ὁ εὐγνώμων λαὸς ἔρρανεν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου καὶ ἡρωϊκοῦ τάφου ἄνθη καὶ προσφορὰς, καὶ λέγεται, ὅτι τὸ βάραθρον ἐκλείσθη ἀμέσως.

Εἰς τὴν *Βίλλαν Βοργέζαν*, κειμένην πρὸ τῶν πυλῶν τῆς Ῥώμης ἀνάγλυφόν τι καθιεροῦ τὴν μνήμην τῆς ἐξόχου ταύτης ἀφοσιώσεως.

Η ΤΑΛΙΟΝΗ.

Οὔτε Κλεοπάτρας τῆς μεγαλοπρεποῦς καὶ ἐρωτικῆς βασιλίσσης τῆς Αἰγύπτου, οὔτε Σαπφοῦς τῆς ἀτυχοῦς Μούσης τῆς Λέσβου, οὔτε Ἀσπασίας τῆς ὡραίας τοῦ Σωκράτους γνωρίμου, καὶ τοῦ Περικλέους φίλης, οὔτε Ὑπατείας τῆς φιλοσόφου, οὔτε τῶν μεγάλων βασιλισσῶν Ἐλισάβετ τῆς Ἀγγλίας καὶ Αἰκαταιρίνης τῆς Β΄. γράφομεν ἐνταῦθα τὸν βίον. Τὴν ἡρωΐδά μας ἐξελεξάμεθα ἐκ ταπεινοτέρας μὲν, ἀλλ' ἐπίσης πλήρους λάμψεως σφαίρας, τῆς τῶν ὡραίων τεχνῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων πάλιν ἐπροτιμήσαμεν τὴν τέχνην τῆς Τερψιχόρης, τὴν τοσοῦτον προσφιλῆ εἰς τὴν νέαν ἡλικίαν. Αἱ ἀναγνώστριαί μας δὲν θέλουν πληροφορηθῇ, ἐλπίζομεν, ἄνευ περιεργείας τὰ περὶ τῆς πρώτης χορευτρίας τῆς ἐποχῆς μας, τῆς πληρωσάσης πρό τινων ἐτῶν πᾶσαν τὴν Εὐρώπην ὑπὸ τοῦ ὀνόματός της.

Ἡ Μαρία Ταλιόνη (Taglioni) ἐγεννήθη εἰς Στοκχόλμην τῷ 1806, καὶ ἐκ μητρὸς μὲν ἦν ἔγκονος τοῦ τραγικοῦ Κάρστεν, τοῦ Τάλμα τῆς Σουηδίας, ὁ δὲ πα-

Ἡ Ταλιόνη.

τήρ της ἦτο ὀρχηστὴς Νεαπολίτης, ὅστις καὶ ἐγένετο ὁ πρῶτος τῆς θυγατρός του διδάσκαλος. Ἡ νέα Ταλιόνη ἐφάνη κατὰ πρῶτον εἰς τὸ θέατρον τῆς Βιέννης εἰς τινα παντόμιμον χορὸν (ballet), ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ πατρός της. Διηγοῦνται ὅτι ἡ νέα ὀρχήστρια κυριευθεῖσα ὑπὸ ἀκατανοήτου ταραχῆς, ἐνώπιον τοῦ παρεστῶτος πλήθους, ἐλησμόνησεν αἴφνης τὸ ὁποῖον τῆς ἐδίδαξεν ὁ πατήρ της βῆμα, καὶ ἀμέσως αὐτοσχεδίασεν ἄλλο, ὅπερ ἐνθουσιωδῶς ὑπεδέχθησαν οἱ θεαταί. Ἀπὸ τῆς πρώτης ταύτης ἡμέρας ἡ Ταλιόνη ἐγένετο ἀπαράμιλλος εἰς τὴν τέχνην τῆς ὀρχηστικῆς.

Εἰς τὸ θέατρον τῶν Παρισίων ἡ Ταλιόνη ἐχόρευσε πρώτην φορὰν τὴν 23 ἰουλίου 1827 εἰς τὸν *χορὸν τῆς Σικελίδος* μετὰ τοιαύτης ἐπιτυχίας, ὥστε ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ κοινοῦ ὑπερέβη πᾶν ὅριον. Ἐχόρευσεν ἀκολούθως εἰς τὴν *Ἀποκρέω τῆς Βενετίας*, *τὴν Βαϊαδέρην*, *τὴν Ψυχὴν*, *τὴν Σιλφίδα*, *τὴν κόρην τοῦ Δουνάβεως*, ἀλλ' εἰς τὰ δύο τελευταῖα ταῦτα ἀνέπτυξεν τὴν μεγαλητέραν τέχνην.

Μετὰ ἓξ δὲ ἐτῶν θριάμβους εἰς Παρισίους, Λονδῖνον καὶ Βερολῖνον ἡ περιώνυμος χορεύτρια προσεκλήθη εἰς Πετρούπολιν, ἔνθα τῆς ἐγένοντο τοσοῦτον ἐπωφελεῖς προσφοραὶ ὥστε ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ταύτην πρωτεύουσαν τῆς Ἄρκτου. Ὁ ἐνθουσιασμὸς καὶ ἡ μεγαλοδωρία τῶν Ῥώσσων ὑπερέβησαν τὴν τῶν Εὐρωπαίων. Οἱ δύο ἐν Ῥωσσίᾳ ὑπ' αὐτῆς πλασθέντες χοροὶ, ἡ *Ἀθιγγάρα* καὶ ἡ *Σκιὰ*, τῇ ἐγένοντο πρόξενον ἀπεριγράπτων θριάμβων καὶ τὰ πλουσιώτερα δῶρα τῆς αὐτοκρατορικῆς Αὐλῆς ἀντήμοιψαν τὴν τέχνην της. Ὁ δὲ ῥῶσσος ποιητὴς Πούσκιν ἔγραψε τὰς καλητέρας περὶ αὐτῆς στροφάς. Ἐπανελθοῦσα εἰς Παρισίους, τὸν Μάϊον τοῦ 1844, ἐχόρευσε καὶ αὐτοῦ τὰ θαυμασιώτερα βήματά της, ὧν ἡ φήμη ἐκ Πετρουπόλεως ἔφθασε μέχρι τῆς πρωτευούσης ταύτης, τὸ τοῦ *Φωτὸς τῆς Σελήνης* καὶ τὸ *τῶν Ἀνθέων*, καὶ τὴν 29 Ἰουνίου, δοῦσα τὴν τελευταίαν παράστασιν, καθ' ἣν λέγεται, ὅτι ἐσύναξε πλέον τῶν 25,000 φράγκων, ἀπεχαιρέτησε διὰ παντὸς τὴν σκηνήν.

Ὡς ὁ Ὅμηρος, ὁ Δάντης, ὁ Σεκεσπῆρος εἰς τὴν ποίησιν, ὁ Μοζάρτος, ὁ Βετόβεν, ὁ Ῥοσσίνης, εἰς τὴν μουσικὴν, ὁ Ῥαφαὴλ, ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος, ὁ Ῥουβένιος εἰς τὴν Ζωγραφικὴν ἐφάνησαν οἱ κορυφαῖοι καὶ οἱ ἀναμορφωταὶ ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν τέχνην, οὕτω καὶ ἡ Ταλιόνη οὐ μόνον ἀνεδείχθη ἡ πρώτη χορεύτρια τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ καὶ ἀνεμόρφωσε ἐντελῶς τὴν ὡραίαν τέχνην τῆς Τερψιχόρης, καὶ εἰς τὰ βήματα αὐτῆς βαδίζουσα ἤδη καὶ ἡ συνάμιλλός της Φανὴ Ἔσλερ κινεῖ ἀπανταχοῦ τὸν ἐνθουσιασμόν. Ἡ ἀρελὴς χάρις της, αἱ ἡδυπαθεῖς, πλὴν σεμνοπρεπεῖς θέσεις τοῦ σώματός της, ἡ ἄκρα ἐλαφρότης τῶν πο-

Ἡ Ταλιόνη εἰς τὴν Σιλφίδα.

δῶν της, ὁ νεωτερισμὸς τῆς ὀρχήσεώς της, μᾶλλον λαμβανόμενος ἀπὸ τὰς ἐμπνεύσεις της φύσεως, ἢ ἀπὸ τὴν τέχνην τῆς σχολῆς, ἐπροξένησαν τὴν μεγάλην ἐκείνην ἐντύπωσιν καὶ ἐνθουσίασαν τοσοῦτον εἰς τὴν Εὐρώπην. «Οὐδ' εἰς τ' ὄνειρόν της, λέγει Γάλλος τις κριτικὸς, ἠδύνατο ἡ ἀναισθητικωτέρα φαντασία νὰ συλλάβῃ ἕνωσιν ἐντελεστέραν προσφυῶν εἰς χορεύτριαν προσόντων. Σχῆμα, κομψότης, ἐλαφρότης, χάρις, ποίησις, σεμνοπρέπεια, καθαρότης καὶ ἀγνότης, οὐδὲν ἔλλειπεν.»

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΙΤΑΛΙΑΝ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α΄.

Ἐν Νεαπόλει τὴν 1 — 13 Ἰουλίου 1849.

Κυρία μου!

Πρὸ τῆς αὐτόθεν ἀναχωρήσεώς μου μὲ παρηγγείλατε νὰ σᾶς διακοινώσω τὰς κυριωτέρας τῶν ἐντυπώσεων τὰς ὁποίας θὰ μ' ἐπροξένει ἡ κατὰ τὴν Νεάπολιν περιήγησίς μου. Γνωρίζουσα καλῶς τὴν πόλιν ταύτην καὶ ὁμιλοῦσα κάλλιστα τὴν Ἰταλικὴν, θὰ εὐαρεστηθῆτε, ἐλπίζω, νὰ μὲ εἰπῆτε ἐλευθέρως μετὰ τὴν ἐπιστροφήν μου, ἐὰν αἱ παρατηρήσεις μου εἶναι ὀρθαὶ, καὶ ἐὰν ἡ δημοσίευσις τοῦ ἡμερολογίου μου δύναται νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειαν τῶν συμπολιτῶν μας.

Ἀνεχώρησα ἐκ Μελίτης τὴν 2 Ἰουνίου, συνοδοιπόρον ἔχων καὶ τὸν καλὸν κἀγαθὸν φίλον Κύριον Θ. Π. Π. νέον ἔμπορον Χῖον, ὅστις, παρὰ τὸ ἔμφυτον εἰς τοὺς συμπατριώτας του ἐμπορικὸν πνεῦμα, ἔχει καὶ φιλοκαλίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν. Ἀδύνατον νὰ τύχῃ τις συνοδοιπόρου χαριεστέρου· διὸ τὸ ταξείδιόν μου κατέστη ἐκ τούτου διπλασίως εὐχάριστον.

Ἐφθάσαμεν εἰς Νεάπολιν τὴν 4 περὶ τὴν ἑνδεκάτην μετὰ ὡρῶν τινων θαλασσοπλοΐαν, διαρκέσασαν πλειότερον παρὰ τὸ σύνηθες.

Ὅστις ἐπεσκέφθη πρῶτον τὴν Κωνσταντινούπολιν, δὲν ἐκπλήττεται βεβαίως ὅταν ἴδῃ τὴν Νεάπολιν. Τὰ περικαλλῆ τερμένη τῆς ἀπεράντου ἐκείνης πόλεως, οἱ κομψοὶ καὶ ὑψηλοὶ μιναρέδες της, αἱ ποικιλλόχρωοι οἰκίαι της, ὁ βόσπορος ἐπὶ τέλους οὗτινος τὰς δύω ὄχθας καθωραΐζουσι χωρία μαγευτικώτατα, ἀναγκάζει τὸν περιηγητὴν νὰ προτιμήσῃ τὴν βασιλεύουσαν τῶν Ὀσμανλίδων ἀπὸ τὴν καθέδραν τῶν Βουρβόνων. Ἐὰν πρὸς τούτοις συγκρίνῃ τις τὸ ἐσωτερικὸν τῆς τελευταίας ταύτης πόλεως μὲ τὸ τῆς πρώτης, θὰ ἴδῃ ὅτι ἡ Νεάπολις εἶναι ἐπίσης ἀκάθαρτος, καὶ ὅτι αἱ ὁδοί της ἐκπέμπουσι τὴν αὐτὴν ἀποφορὰν ὡς καὶ αἱ ὁδοὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως· Ἀγαθός τις Νεαπολίτης ἀπέδιδε τὴν ῥυπαρότητα ταύτην εἰς τὴν ἀταξίαν τὴν εἰσαχθεῖσαν εἰς τὴν διοίκησιν μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ συνταγματικοῦ συστήματος. Ἂς ἐλπίσωμεν, *χάριν τῶν περιηγητῶν*, ὅτι, ἀφοῦ ἐννοήσωσιν εἰς Νεάπολιν τί ἐστὶ σύνταγμα, ἡ καθαριότης θὰ ἐπανέλθῃ.

Μόλις ἀποβιβάζεται ὁ περιηγητὴς εἰς τὸ τελωνεῖον, καὶ μυρίαι φωναὶ τὸν ἀποκοφόνουσι, φωναὶ ἀνθρώπων οἵτινες τρέχουσι κατόπιν του ζητοῦντες *una moneta* ἕνα *λεπτὸν*· ὑποθέσατε λοιπὸν τὸν βαθμὸν τῆς Νεαπολιτικῆς *schiamazzura* (φωνοκοπίας), τοῦ λαοῦ ἐκείνου ὅστις, κατὰ τοὺς περιηγητὰς, εἶναι ὁ μεγαλήτερος *φωναλὰς* τῆς γῆς.

Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς μας ἐπεριδιαβάσαμεν δύω σχεδὸν ὥρας ἐποχούμενοι, εἰς τὸν ὡραῖον περίπατον τῆς *riviera di Chiaja*. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἁμαξῶν ἦτον μέγας· διατρέχουσι συνήθως κατὰ σειρὰν τὸ διάστημα ἐκεῖνο τοῦ περιπάτου ἀπὸ τὴν μίαν ἕως τὴν ἄλλην ἄκραν, ἔπειτα, ἐπιστρέφουσαι διὰ τῆς ἰδίας ὁδοῦ, ἐπαναλαμβάνουσιν ἐπὶ δύω ὥρας, μετὰ μεγίστης μάλιστα ταχύτητος, τὴν ἰδίαν πορείαν. Οἱ περιδια-

βαζοντες μ' ἐφάνησαν μᾶλλον ἀηδισμένοι, καὶ ὡς νὰ ἐπρόκειτο νὰ ἐκπληρώσωσι χρέος ἐπίπονον. Μόλις ἔβλεπέ τις δύω ἢ τρία πρόσωπα φαιδρὰ, ἐν τῷ μέσῳ λαοῦ φημιζομένου ὡς τοῦ φαιδροτέρου τῆς Ἰταλίας. Ἀποδίδετο δὲ καὶ ἡ σκυθρωπότης αὐτὴ εἰς τὰς ζημίας τὰς ὁποίας ἔπαθεν ἡ ἀριστοκρατία κατὰ τοὺς πολιτικοὺς σεισμοὺς τοῦ βασιλείου καὶ τῆς Χερσοννήσου. Παρετήρησα ὀχήματά τινα ὡραῖα, ἀλλὰ, μετὰ τοὺς περιπάτους τοῦ *Hyde Park*, κτὶ τῶν *Ἠλυσίων*, ὁ τῆς Κιάγιας, μὲ ὅλον τὸν ὡραῖον οὐρανὸν καὶ τὸ πέριξ μεγαλοπρεπὲς τῆς φύσεως πανόραμα, δὲν προξενεῖ εἰς τὸν περιηγητὴν τὴν ἀνεκλάλητον ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν προξενοῦσιν οἱ περίπατοι ἐκεῖνοι.

Ὁσάκις εἶδα τὴν Νεάπολιν μὲ ἦλθεν ἰδέα νὰ τὴν παρομοιάσω μ' εὐρύχωρον ἀποθήκην φορεμάτων μεταχειρισμένων, ὅπου ζολαὶ περίχρυσοι κρέμανται πλησίον πενιχρῶν ἱματίων. Καὶ τῳόντι, καθ' ὁποιανδήποτε ὥραν καὶ ἂν διαβῆς τὴν ὁδὸν *Chiaja*, ἢ τὴν μεγαλοπρεπῆ λεωφόρον *Toledo*, βλέπεις πλησίον τοῦ πολυτελοῦς ὀχήματος Πρίγγιπος, *Corricolo*, (1) ἢ μεγάλην ὑπὸ βοῶν ἢ ἡμιόνων συρομένην ἅμαξαν. Αἱ λεπτομέρειαι αὗται καὶ ἡ ἀκαθαρσία τῶν ὁδῶν, καθὼς καὶ ἡ γυμνότης τῶν κατωτέρων τάξεων τοῦ λαοῦ, δυσαρεστοῦσι κατ' ἀρχὰς τὸν περιηγητήν. Ἐνταῦθα, καθὼς καὶ εἰς Καστελλαμάρε καὶ Σορρέντο, ἔπρεπε νὰ διάγῃ τις βίον θεωρητικὸν, διότι ἄλλως τὰ θέλγητρα τῆς ὡραίας φύσεως, καὶ ἡ δαψιλὴς τῆς γῆς εὐφορία, ἐξαφανίζεται σχεδὸν ὅταν ἴδῃς τὰ ἀμέσως προσπίπτοντα εἰς τὰς αἰσθήσεις σου. Ἐάν ποτε αἱ παρατηρήσεις αὗται ἀναγνωσθῶσιν ἀπὸ Νεαπολίτην καὶ τὸν φανῶσιν αὐςηραὶ, ἐπιθυμῶ νὰ μάθῃ συγχρόνως ὅτι εἰς Νεάπολιν ἔτυχα εὐμενεςάτης ὑποδεξιώσεως, καὶ ὅτι εὐγνώμονες, ὅ τε συνοδοιπόρος μου καὶ ἐγὼ, θὰ διατηρήσωμεν μνήμην ἀγαθὴν τῆς φιλοκαγαθίας τοῦ Πρίγγιπος Δέλλα Ρ... καὶ τοῦ ἀξιολόγου ἱππότου Κ... πολυμαθοῦς ἐλεγκτοῦ τοῦ Βουρβονείου Μουσείου, ὅστις θεωρεῖ σύστασιν ἀποχρῶσαν τὸ νὰ εἶναί τις Ἕλλην.

Ἠθελήσαμεν νὰ ἀναβῶμεν εἰς τὸ Βεζούβιον ἐνῷ ἦτον πανσέληνος, καὶ ἀνεχωρήσαμεν ἐπ' ὀχήματος ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον τὴν ἑνδεκάτην μετὰ μεσημβρίαν. Ἐντὸς μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Ἐρημητήριον, καὶ ἀφοῦ ἀνεπαύθημεν μίαν ὥραν, μετέβημεν ἔφιπποι μέχρι τοῦ μέρους ὅπου δύναταί τις νὰ ὑπάγῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Χάρις εἰς τὴν ἐλαφρότητα τοῦ σώματός μου, ἀνέβην πρῶτος ἄνευ ὁδηγοῦ πλησίον σχεδὸν τοῦ κρατῆρος. Ὁ ὁδηγός μου, ὅςις μὲ παρηκολούθει, ἐπροχώρησε τότε καὶ μ' ἔδωκε σχοινίον δεμμένον εἰς τὴν ζώνην του· κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἡ λοιπὴ ἀνάβασις ἐγένετο εὐκολώτατα. Φθάσας εἰς τοῦ κρατῆρος τὸ χεῖλος, ἐθαύμασα ἰδὼν τὸν ἐξερχόμενον κυανοειδῆ καπνόν. Ἐφαίνετο ὡς ἓν τῶν μεγάλων ἐκείνων κυπέλλων μὲ *punch* τὰ ὁποῖα περιγράφει ὁ Ὄφφμαν εἰς τὰ φαντασιωδῆ διηγήματά του. Ἐνῷ τὸ ἐξαίσιον τοῦτο θέαμα εἶχεν ἑλκύσει ὁλόκληρον τὴν προσοχήν μου, κρότος ὅμοιος μὲ κλαγγὴν ὅπλων ἠκούσθη αἴφνης, καὶ, καθὰ μὲ εἶπεν ὁ ὁδηγός μου, προήρχετο ἀπὸ ἠφαίστειον ἔκρηξιν. Σήμερον, τὸ ὄρος πρὸς ἀνατολὰς εἶναι σκεπασμένον σχεδὸν ἀπὸ μύδρους τοὺς ὁποίους ἐξέμεσεν ὁ πυρφόρος κρατήρ. Ὦ; νὰ μὴν ἤρχουν δὲ τὰ θαυμάσια ταῦτα τῆς φύσεως, νέον θέαμα οὐχ ἧττον μεγαλοπρεπὲς προσέβαλε τὰς ὄψεις μας... ἦτον σχεδὸν τετάρτη πρὸ μεσημβρίας, καὶ ὁ ἥλιος κατακόκκινος ὑψόνετο ὄπισθεν τῶν Ἀπεννίνων. Ναὶ μὲν ἡ θέα του δὲν ἦτον ἐπίσης μαγική, ὡς ἡ θέα τοῦ ἡλίου τὸν ὁποῖον εἶδα ἀνατέλλοντα ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ Ἰμηττοῦ ἐξερχόμενον ἀπὸ τὰ κύματα τοῦ Αἰγαίου, κατὰ τὴν ποιητικὴν τοῦ Ὁμήρου ἔκφρασιν· ἀλλ' ἤρχετο νὰ φωτίσῃ λίαν εὐαρέστως τὰς πολυαρίθμους πόλεις καὶ τὰ χωρία ἅτινα εἶναι διεσκορπισμένα ἐπὶ τῆς ὡραίας ἐκείνης πεδιάδος τῆς Νεαπόλεως. Ἡ κατάβασις ἀπὸ τοῦ κρατῆρος εἶν' εὔκολος, ἀργοπορεῖ τις μόνον ἐξ αἰτίας τῆς τέφρας ἐντὸς τῆς ὁποίας βυθίζονται οἱ πόδες ὑπεράνω σχεδὸν τοῦ ἀςραγάλου. Κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν συνήθειαν ἐψήσαμεν ὠὰ ἐντὸς τῆς κάτω τοῦ βουνοῦ θερμῆς τέφρας, καὶ ἐβάλαμεν νομίσματά τινα ἐντὸς ἄλλης ζεούσης, τὴν ὁποίαν ἐσβέσαμεν ἀκολούθως βυθίσαντες αὐτὴν εἰς ὕδωρ, καὶ συμπαρελάβαμεν πρὸς μνήμην τῆς ὡραίας καὶ λαμπρᾶς περιηγήσεώς μας. Εὑρήκαμεν τοὺς ἵππους μας κάτω τοῦ βουνοῦ, καὶ μετὰ μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας ὁδοιπορείαν, ἐπεστρέψαμεν εἰς τὸ Ἐρημητήριον· ἀναβάντες δὲ εἰς τὸ ὄχημά μας, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ *ξενοδοχεῖον τῆς Νίκης*, ὅπου εἴχαμεν καταλύσει.

Αἱ μᾶλλον ἀξιοσημείωτοι ἐκρήξεις τοῦ Βεζουβίου εἶναι αἱ ἑφεξῆς·

Ἡ τοῦ ἔτους 79 Μ. Χ. ἀξία αἰωνίας μνήμης διὰ τὸν θάνατον Πλινίου τοῦ ἀρχαίου.

Αἱ τοῦ 203 καὶ 472, ὅτε ἡ τέφρα ἐσφενδονίσθη, ὡς διηγοῦνται, μέχρι Κωνσταντινουπόλεως.

Αἱ τοῦ 512, 685, 993.

Ἡ τῶν 1036, ὅτε πρώτην φορὰν, κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἡ ἔκρηξις συνωδεύθη ἀπὸ μύδρους.

Αἱ τῶν 1049, 1138, 1306, 1500, καὶ ἡ τοῦ 1631, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ δεινοτέρα μετὰ τὴν τοῦ 79.

Μὲ ὅλας τὰς καταστροφὰς τὰς ὁποίας ἐπιφέρουσιν αἱ ἀλλεπάλληλοι αὗται ἐκρήξεις, μὲ ὅλον τὸν τρόμον τὸν ὁποῖον προξενεῖ ἡ πυρίκαυστος ἐκείνη γῆ, τὸ *βουνὸν*, ὡς κατ' ἐξαίρεσιν ἀποκαλοῦσι τὸ Βεζούβιον οἱ Νεαπολῖται, ἀγαπᾶται μᾶλλον ἀπὸ αὐτούς· δὲν τὸ φοβοῦνται. Τὸ Βεζούβιον εἶναι ὁ ὡραιότερος στολισμὸς τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἀμφιθεάτρου τῆς Νεαπόλεως· διὰ τῶν μύδρων του κατασκευάζονται τῆς πόλεως αἱ ὁδοὶ, καὶ ἡ τέφρα τὴν ὁποίαν βρέχει, οὕτως εἰπεῖν, λιπαίνει τὴν γῆν καὶ καθιστᾷ τοὺς καρποὺς γλυκυτάτους. Ἐπὶ τέλους, καθὼς λέγει πολλὰ εὐστόχως καὶ ὁ Κ. Βαλερὺ, (Περιήγησις ἐν Ἰταλίᾳ), «τὸ Βεζούβιον φαίνεται «ὅτι δὲν κατεπόντισε τὴν Πομπηΐαν, παρὰ διὰ νὰ «διαφυλάξῃ τεραστίως αὐτὴν πρὸς θαυμασμὸν τῶν «μεταγενεστέρων.»

Ἐπειδὴ καὶ τὸ οἰκονομολογικὸν μέρος τῆς ἐκδρομῆς ἔχει καὶ αὐτὸ ἀξιόν τι σημειώσεως, σᾶς λέγω ὅτι ἐξωδεύσαμεν δι' αὐτὴν, (ἤμεθα τέσσαρες), δραχμὰς 120, ἤτοι ἀνὰ δρ. 30 ἕκαστος. Δύναταί τις ὅμως νὰ δαπανήσῃ καὶ ὀλιγώτερα· τοσοῦτον δὲ εἶναι περίεργος ἡ ἐπίσκεψις αὕτη, ὥστε, διὰ νὰ τὴν κάμῃ τις, δὲν πρέπει νὰ φεισθῇ οὔτε κόπου οὔτε χρημάτων.

Μετὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην ἠθελήσαμεν νὰ περιηγηθῶμεν τὰ πέριξ τῆς Νεαπόλεως, ἀποφασίσαντες νὰ

(1) Εἶδος ἁμάξης δι τρόχου, ἐν χρήσει ἰδίως εἰς Νεάπολιν, ἐν ᾗ ἐμφωλεύουσι πολλάκις ἑπτὰ καὶ ὀκτὼ ἄνθρωποι.

ἐπισκεφθῶμεν μετὰ ταῦτα τὸ ἐσωτερικὸν τῆς πόλεως ἐν ἀνέσει.

Διευθύνθημεν ἐν πρώτοις εἰς Καστελλαμάρε καὶ Σορρέντο. Ἠξεύρετε, κυρία, ὅτι ὁ περιηγητὴς ὑποχρεοῦται πολλάκις νὰ ἐπεσκέπτεται καὶ μέρη ὄχι τόσον περίεργα. Τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην, ἐπροσπάθησα πάντοτε ν' ἀποφύγω. Διὰ σιδηρᾶς ἀξιολόγου ὁδοῦ ἐφθάσαμεν ἐντὸς ὀλίγου εἰς Καστελλαμάρε. Τίποτε περίεργον πλὴν τῶν τερπνοτάτων της ἐξοχῶν! Ἡ εὐκρασία τοῦ ἀέρος εἶναι παροιμιώδης, καὶ μικρὸν βασιλικὸν παλάτιον φέρει τὸ ἐμφαντικὸν ὄνομα *Quisisana*, (ἐδῶ ἰατρεύονται).

Ἡ ἀπὸ Καστελλαμάρε μέχρι Σορρέντο ὁδὸς εἶναι μαγευτικωτάτη. Περιστρέφεται ἐν πρώτοις εἰς τοὺς πρόποδας ὄρους ἀποτόμου, καὶ διέρχεται ἀκολούθως διὰ πεδιάδος (piano) εὐφορωτάτης. Αἱ πορτογαλλέαι εἶναι τρισμέγιςται, καὶ τὰ κλήματα, προσκρητμένα εἰς πασσάλους εἴκοσι περίπου πόδας ὑψηλοὺς, σχηματίζουσι καμάρας καὶ κορύμβους χαριεστάτους. Κατελύσαμεν εἰς τὸ ἀξιόλογον καὶ ὡραῖον ξενοδοχεῖον τῆς *Σειρῆνος*. Ἡ ζωγραφικὴ θέσις του κειμένου ἐπὶ βράχου ὑψηλοῦ, χλοεροῦ, καὶ βρεχομένου τοὺς πρόποδας ἀπὸ θάλασσαν γλαυκὴν, ἀρκεῖ μόνη νὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς διαβάτας νὰ ἀναπαυθῶσιν ἐκεῖ. Ἡ Σορρέντο εἶναι πατρὶς τοῦ Τάσσου· ἡ οἰκία του, ἥτις σήμερον ἀνήκει εἰς ἀπόγονον τῆς πρωτοτόκου ἀδελφῆς του, μετεβλήθη εἰς ξενοδοχεῖον φέρον τὸ ὄνομα τοῦ περικλεοῦς ποιητοῦ. Πάντα ἄρα ἦσαν ποιητικώτατα περὶ ἡμᾶς, καὶ αἱ ἀναμνήσεις τοῦ Τάσσου, καὶ τὸ γοητευτικὸν τῆς θέσεως. Φυλλολογῶν ἕνα *ὁδηγὸν τῶν περιηγητῶν*, ἀπήντησα τοὺς ὡραίους ἐκείνους στίχους τοῦ Τάσσου, οἵτινες κινοῦσι σφοδρῶς τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ ἀναγνώστου κατὰ τῆς κακοηθείας τοῦ δουκὸς Ἀλφόνσου. διασύροντος τὸν ποιητὴν ὡς παράφρονα.

«Ma tormi quel che la bontà infinita
«Senno mi diè, per che d'*amore ho scritto*,
«(D'amore, a cui natura e ciel m' invita),
«E' delitto maggior d' ogni delitto.»

δηλαδὴ·

«Ἀλλὰ νὰ μ' ἀφαιρέσῃ τὸ λογικὸν τὸ ὁποῖον μ' ἔ«δωκεν ἡ ἄπειρος τοῦ θεοῦ ἀγαθότης, διότι ἔγραψα «περὶ ἔρωτος, (περὶ ἔρωτος, τοῦ δώρου τούτου τῆς φύ«σεως καὶ τοῦ οὐρανοῦ), εἶν' ἔγκλημα βαρύτερον παντὸς «ἄλλου ἐγκλήματος.»

Ἐπειδὴ δὲν θὰ ἐδυνάμην ἀναμφιβόλως νὰ ὑπερασπισθῶ ἐμαυτὸν μὲ τοιαύτην εὐγλωττίαν, ἐὰν, λαλοῦντα ἐδῶ περὶ ἔρωτος, θὰμὲ μετεχειρίζεσθε ἴσως ὡς παράφρονα, ἀποφεύγω ἐπιμελῶς τὸν πειρασμὸν τοῦτον, ἂν καὶ εἰς τὴν Σορρέντο, natura e ciel m' invita.

Ἀντὶ στίχων, κατασκευάζουσι σήμερον εἰς Σορρέντο ἀξιολόγους κάλτας μεταξωτὰς καὶ ἄλλα ἔργα ξυλουργίας καὶ ψηφολογίας στερεὰ, κομψὰ, καὶ εὐθηνά. Δυποῦμαι μὴ δυνάμενος νὰ στείλω φορτίον ὁλόκληρον ἐξ αὐτῶν εἰς Ἀθήνας, διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἠγοράζοντο προθύμως ἀπὸ τοὺς φιλοκάλους κυρίους.

Εἶπα ἀνωτέρω ὅτι ἐδῶ ἔπρεπέ τις νὰ διάγῃ βίον θεωρητικόν. Καὶ τῳόντι, ἡ ῥυπαρότης τῆς Σορρέντο ἀρκεῖ νὰ σὲ κάμῃ νὰ λησμονήσῃς ὅλα τὰ θέλγητρα τῆς τερπνοτάτης ἐκείνης φύσεως καὶ τῶν ὡραίων της ἀναμνήσεων.

Ἐπιστρέψαντες εἰς Νεάπολιν διευθύναμεν τὰ βήματά μας πρὸς τὴν Καζέρταν καὶ Καπύην, ὅπου ἀπέρχεταί τις ἐπίσης δι' ἀτμαμάξης.

Τὸ παλάτιον τῆς Καζέρτας ἀριθμεῖται μεταξὺ τῶν εὐρυχωροτέρων τῆς Εὐρώπης. Κάρολος ὁ Γ'. διέταξε τὴν οἰκοδομὴν τῆς ὁποίας ἀρχιτέκτων ἐχρημάτισεν ὁ Βανβιτέλλι. Τὸ κτίριον, ἔξωθεν μὲν εἶναι ὀγκῶδες, ἔσωθεν δὲ ὡραῖον, καὶ μάλιστα ὁ πρόδομος καὶ ἡ μεγάλη μαρμαρίνη κλίμαξ. Τὰ δωμάτια εἶναι ἀξιολόγως διαμερισμένα, καὶ ἡ πολυτέλεια ἄφθονος, ἀλλ' ὄχι καὶ εὐχρήστως διατεταγμένη· ἄλλως παρετήρησα ὅτι εἰς Νεάπολιν προτιμῶσι τὴν ἐπίδειξιν ἀπὸ τὴν ἄνεσιν. Οἱ κῆποι, διῤῥυθμισθέντες κατὰ τοὺς τῆς Βερσαλλίας, εἶναι κατώτεροι τοῦ πρωτοτύπου.

Εὑρεθεὶς ἡμίσειαν ὡς ἔγγιστα ὥραν μακρὰν τῆς ἀρχαίας Καπύης, τῆς ὁποίας αἱ τρυφαὶ εἶχαν πάλαι παρεμποδίσει ἐκεῖ τὸν Ἀννίβαν, μετέβην εἰς αὐτὴν διὰ νὰ παρατηρήσω τὰ σωζόμενα ἐρείπια μεγάλου καὶ ὡραίου ἀμφιθεάτρου· τὸ εὐρύτατον τοῦτο κτίριον, θεωρούμενον ὡς τὸ ἀρχαιότερον καὶ ὡς ὑπόδειγμα τῶν ἀμφιθεάτρων, ἀποδεικνύει πόσον ἦτον μεγάλη ἡ πρωτεύουσα ἐκείνη τῆς Καμπανίας. Εἰς Καπύην ἐγένετο τὸ πρῶτον χρῆσις τοῦ velarium, (μεταξωτὸν ποικιλλόχρουν ἐξαπλούμενον ἄνω τοῦ ἀμφιθεάτρου διὰ νὰ προφυλάττῃ τοὺς θεατὰς ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου), δι' ὃ τοὺς ἐμέμφθησαν ὡς θρυπτικοὺς, ἂν καὶ δὲν ἐβράδυναν ἐν τοσούτῳ νὰ τοὺς μιμηθῶσιν. Ἡ πέριξ γῆ εὔφορος καὶ καρποφόρος, ἀξία τῆς φήμης τῆς ἀρχαίας Καμπανίας· καὶ ὅμως οἱ χωρικοὶ μᾶς ἐφάνησαν φιλάσθενοι καὶ ῥακόδυτοι. Ἠρώτησα νὰ μάθω τὴν αἰτίαν τῆς καταστάσεως ταύτης, καὶ ὅλη τὴν ἀποδίδουσιν εἰς τὸν πλεονασμὸν τῶν κατοίκων, εἰς τὴν ἀπειρίαν τῶν οἰκογενειῶν, καὶ εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν τῶν χωρικῶν, οἵτινες, ὡς μὴ ὄντες ἰδιοκτῆται, ἀναγκάζονται νὰ πληρόνωσιν ὅσα κερδίζουσι διὰ τοῦ ἱδρῶτός των. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ μεγάλοι ἰδιοκτῆται οἱ παραχωροῦντες τὰ κτήματά των εἰς ἐνοικιαστὰς εἶναι ἐπίσης κατάχρεοι, ὥστε ἡ ἀληθὴς αἰτία τῆς πτωχείας ταύτης πρέπει ἴσως ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἀτέλειαν τῆς νομοθεσίας.

Ἀφ' ὅσον παρετήρησα ἄχρι τοῦδε εἰς τὰ περίχωρα τῆς Νεαπόλεως, καθὼς καὶ ἄλλοτε εἰς ἄλλα μέρη τῆς Γαλλίας, συμπεραίνω ὅτι ἡ κατάστασις τῶν ἐδικῶν μας χωρικῶν εἶναι ἀσυγκρίτως καλητέρα· ἐὰν δὲν τρέφωνται ἐπίσης καλῶς, τοῦτο προέρχεται μᾶλλον ἀπὸ τὰς οἰκονομικὰς καὶ κερδοσκόπους ἕξεις τὰς ὁποίας ἀπέκτησαν ἄλλοτε φοβούμενοι τὴν πλεονεξίαν τῶν δεσποτῶν των, ἢ ἀπὸ ἔλλειψιν.

Ἐπειδὴ ἡ βροχὴ ἐδρόσισε τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἐξεστρατεύσαμεν καὶ χθὲς μέχρι τῆς Πομπηΐας διὰ τῆς ἐκεῖθεν διαβαινούσης σιδηρᾶς ὁδοῦ τῆς Καπύης. Οὕτω μετέβημεν διὰ τοῦ μέσου τούτου τῆς συγκοινωνίας, ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου τούτου ἐφευρήματος τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ εἰς τὰ ἐρείπια πόλεως ἀνακαλούσης εἰς τὴν μνήμην λαμπρὰν τῆς ἀρχαιότητος ἐποχήν.

Εἰς τὴν Πομπηΐαν ἡ ἀρχαιότης δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ φαντασίᾳ· ἐξ ἐναντίας τὴν βλέπομεν, τὴν αἰσθανόμεθα, τὴν ἐγγίζομεν. Ἡ ὁδὸς τῶν τάφων, ὅπου σώζονται ἀκό-

μη καὶ αἱ παλαιαὶ πλάκες, καὶ οἱ παροδῖται, καὶ τὰ μνήματα, εἶναι ὁδὸς τὴν ὁποίαν εὐκόλως φαντάζεταί τις βρύουσαν πλήθους. Ὑπάρχουσι τάφοι κάλλιστα διατηρούμενοι, καὶ ὁ κομψότερος τούτων εἶναι τὸ κενοτάφιον τοῦ C. Calventius Quietus, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχαν ἀπονείμει bisellium, ἔδραν, τιμῆς ἕνεκα.

Ἡ ὡραιοτέρα τῆς Πομπηΐας οἰκία εἶναι ἡ τοῦ Διομήδους, κειμένη εἰς τὸ προάστειον. Οἱ θάλαμοι τῆς ὑποδοχῆς, τὸ *atrium*, τὸ *tablinium* (αἴθουσαι ἀκροάσεων) κτλ. κτλ. εἶναι μεγαλοπρεπεστατοι. Ἐξ ἐναντίας, τὰ δωμάτια τὰ καθιερωμένα εἰς τὰς οἰκειακὰς χρήσεις εἶναι θαλαμίσκοι φωτιζόμενοι μόνον διὰ τῆς θύρας, διόλου ἄχρηστοι, ἂν καὶ ὡραϊσμένοι μὲ λαμπρὰ ψηφωτὰ καὶ λαμπρὰς ζωγραφίας. Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν, ὁ βίος πρέπει νὰ ἦτον πάντῃ δημόσιος, καὶ τοῦτο φαίνεται μάλιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ τὴν παντελῆ ἐξαφάνισιν τῶν ἀρχαίων οἰκιῶν, ἐνῷ τὰ δημόσια κτίρια ἐπέζησαν εἰς ὅλας τὰς καταστροφὰς τοῦ χρόνου καὶ τῆς βαρβαρότητος.

Αἱ ὁδοὶ τῆς Πομπηΐας εἶναι στεναὶ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὄχι εὐθύγραμμοι. Ἄλλοτε, καθὼς καὶ σήμερον κατὰ τὴν Ἀνατολὴν, ὑπέθεταν ἴσως ὅτι αἱ στεναὶ ὁδοὶ ἦσαν ὑγειέστεραι ὡς προφυλάττουσαι τοὺς διαβάτας ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου.

Σώζονται πολλαὶ οἰκίαι κομψαὶ καὶ ἀξιοσημείωτοι διὰ τὴν διαμέρισιν τοῦ ἐσωτερικοῦ, τὰς ὡραίας ζωγραφίας καὶ τὰ ψηφωτά· τοιαύτη εἶναι ἡ λεγομένη τῶν ἱερειῶν, τοῦ Σαλλουστίου, τοῦ Μοδέστου, τοῦ ἀστυνόμου Πάνσα, τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ, ἐφ' ἧς φαίνεται ἡ ἐφεξῆς ἐπιγραφή· Cave Canem, πρόσεχε ἀπὸ τοῦ κυνός, κτλ. κτλ. Ὑπῆρχεν ἄλλοτε εἰς τὴν οἰκίαν τὴν λεγομένην τοῦ *Φαύνου*, τὸ περίφημον ψηφωτὸν τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸν ἱππότην Κουαράντα, παριστάνει νίκην τοῦ Ἀλεξάνδρου κατὰ τῶν Περσῶν· τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο ψηφωτὸν, ἀριστούργημα ἀνεκτίμητον, μετεφέρθη εἰς τὸ ἐν Νεαπόλει Βουρβόνειον Μουσεῖον.

Τὰ θερμὰ, εἶναι ἁπλότητος κομψοτάτης καὶ αἱ περικαλλεῖς στοαὶ αἱ περικυκλοῦσαι τὴν ἀγορὰν τοῦ θεάτρου, ἄξιαι ἐπισκέψεως. Τὸ ἀμφιθέατρον σώζεται ὁλόκληρον· ἡ ἔκτασίς του, πολλὰ μεγάλη βεβαίως διὰ πόλιν ὁποία ἡ Πομπηΐα, γεννᾷ τὴν ὑποψίαν, ὅτι συνήρχοντο εἰς αὐτὸ καὶ οἱ φιλοθεάμονες τῶν περιχώρων κάτοικοι, διὰ νὰ παρασταθῶσιν ἀναμφιβόλως εἰς τὰς φονικὰς τῶν παλαιστῶν σκηνάς.

Δ' ἄλλης μου ἐπιστολῆς θὰ σᾶς ὁμιλήσω περὶ τοῦ Βουρβονείου Μουσείου καὶ περὶ ἄλλων περιέργων τῆς Νεαπόλεως. Ἀλλὰ πρὶν τελειώσω τὴν παροῦσαν τὴν ὁποίαν παρέτεινα ὑπὲρ τὸ δέον, συγχωρήσατέ με νὰ σᾶς εἴπω ὀλίγα τινὰ καὶ περὶ τοῦ Μελοδράματος. Οἱ Ἰταλοὶ ἐξέχουσιν, ὡς ἠξεύρετε, εἰς τὴν μουσικὴν, καὶ τὸ κατ' ἐμὲ, τὸ Ἰταλικὸν μελόδραμα εἶναι ἀμίμητον. Ἡ ἀπέραντος ἔκτασις τοῦ θεάτρου τοῦ *Ἁγίου Καρόλου* καταπλήττει τὸν θεατὴν, ἂν καὶ ἡ ἀρχιτεκτονική του εἶναι ἁπλῆ ὡς ἡ τῶν πλειοτέρων τῆς Ἰταλίας θεάτρων.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος γίνονται τρεῖς παραστάσεις καθ' ἑβδομάδα, καὶ δὲν παριστάνονται ἄλλα δράματα πλὴν τῶν Masnadieri καὶ Lombardi, τοῦ Verdi. Ἀγγλίς τις, ἥτις παρὰ τὸ κάλλος τῶν συμπολιτίδων της ἔχει καὶ τὴν Ἰταλικὴν ζωηρότητα, δραματίζει τὰ πρῶτα πρόσωπα. Εἰς τὸ θέατρον τοῦ *Fondo*, τὸ ὁποῖον εἶναι μετόχιον τοῦ *ἁγίου Καρόλου*, γίνονται ὁμοίως παραστάσεις. Τὸ θέατρον τοῦτο ἐπισκευασθὲν ἐσχάτως κατὰ μίμησιν τῆς Πομπηϊκῆς ἀρχαιότητος, καθωραΐζεται διὰ ζωγραφιῶν λαμπροτάτων. Ἡ *Tadolini*, τῆς ὁποίας ἡ φωνὴ καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ δράματος εἶναι ἐπίσης ζωηρὰ καὶ ἀκμαία, ἐτραγώδει εἰς τὸ δρᾶμα τῆς *Linda di Chamouni*. Θαυμάσιοι εἶν' ἐπὶ τῆς σκηνῆς οἱ εὔκολοι καὶ ζωηροὶ τρόποι της. Ὡραία τις καὶ παθητικὴ ξανθὴ, ἡ κυρία Marray, ἐτραγώδει ἐξαισιως τὴν τόσον λιγυρὰν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τόσον δύσκολον μουσικὴν τοῦ Ῥοσσίνη. Ἐὰν ἡ μουσικὴ τοῦ Verdi εἶναι μεγαλοπρεπὴς καὶ σοβαρὰ, ἡ τοῦ Ῥοσσίνη καὶ τοῦ Δονιζέτη θέλγει ἀληθῶς, τὸ κατ' ἐμὲ, τὴν καρδίαν. Εἰς τὸν *ἅγιον Κάρολον* καθὼς καὶ εἰς τὸ Fondo, μετὰ τὸ δρᾶμα συγκροτεῖται χορός. Εἰς τὸ πρῶτον τῶν θεάτρων τούτων ἐδίδετο ἐσχάτως ὁ χορὸς, *Bradamante e Ruggiero*, οὗτινος ἡ ὑπόθεσις ἐξήχθη ἀπὸ τὰ ποιήματα τοῦ Ἀριόστου. Ἡ κυρία Lavaggi, χαρίεσσα καὶ ὡραία χορεύτρια ἐξεῖχε τῶν ἄλλων. Αἱ σκηνογραφίαι καὶ αἱ στολαὶ ἦσαν, ὅσον ἐνδέχεται, ἐκλεκταὶ, καὶ αἱ χορεύτριαι διεκρίνοντο διὰ τῆς πλήρους χάριτος φυσιογνωμίας των καὶ τοῦ ὡραίου ἀναστήματός των. . . . Εἰς τὸ Fondo ἐδίδετο ὁ ὡραῖος χορὸς τῆς Paquita, ὅπου ἡ κυρία Fitzjames ἐχόρευε τὴν *Cachuca* μὲ ὅλην τὴν Ἱσπανικὴν χάριν καὶ ζωηρότητα. Τὰ τηλεσκόπια θεωρείου ὅπου ἐκάθηντο εὐγενεῖς Ἱσπανοὶ διευθύνοντο ὅλα τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπὶ τῆς κομψοπρεποῦς χορευτρίας, καὶ ἄπειροι χειροκροτήσεις δὲν ἐβράδυναν νὰ ἐπέλθωσι.

Μένω. κτλ. Φ. Ρ.

ΠΟΙΚΙΛΑ. ΔΙΑΦΟΡΑ. ΑΣΤΕΙΑ.

Η ΑΙΜΝΗ ΤΟΥ ΙΔΔΕΝ.

Παράδοσις τῆς Ἄρκτου.

Τὸ μέρος, ὅπου κεῖται ἤδη ἡ λίμνη αὕτη ἦν ἄλλοτε πεδιὰς τοῦ νησιδίου Ῥύγιν. Κατὰ ποίαν ἐποχὴν ἡ πεδιὰς κατεκλύσθη τοιουτοτρόπως, εἶναι ἄγνωστον. Ἀλλ' ὁ λαὸς διηγεῖται περὶ τοῦ συμβάντος τούτου τὴν ἑξῆς ἱστορίαν.

Παλαί ποτε ἔζων ἐπὶ τοῦ νησιδίου δύο γυναῖκες, ὧν ἡ μὲν ἦτο ἐλεήμων καὶ εὐσεβὴς, ἡ δὲ φιλάργυρος καὶ κακότροπος. Μιᾷ ἑσπέρᾳ, ἐν καιρῷ τρικυμίας, ἄγνωστόν τι γερόντιον, ἐνδεδυμένος δίκην ἐπαίτου, παγωμένος ἀπὸ τὴν ψύχραν καὶ κατατρυχόμενος ὑπὸ τῆς πείνης παρουσιάσθη εἰς τῆς κακοτρόπου γυναικὸς καὶ τῆς ἐζήτησεν ἄσυλον διὰ τὴν νύκτα καὶ τεμάχιον ἄρτου διὰ τὴν πεινάν του. Ὑποθέτουσιν, ὅτι ὁ γέρων ἦν εἷς ἐκ τῶν μοναχῶν τῆς μονῆς τοῦ Κορβέη, εἰς οὓς ἀνῆκε τότε τὸ νησίδιον. Καὶ ὅμως ἡ γυνὴ τῆς ὁποίας ἐζήτει τὸ ἔλεος τὸν ἀπώθησε σκληρῶς καὶ τὸν ἐδίωξεν ὡς ἀλήτην τινα. Ὁ ξένος μετέβη νὰ ζητήσῃ φιλοξενίαν παρὰ τῆς ἄλλης γυναικὸς, ἥτις καὶ τὸν ἐδέχθη μετ' ἀγαθότητος καὶ ἐμοιράσθη μετ' αὐτοῦ τὸ τελευταῖον κομμάτιον τοῦ ἄρτου της, ἐπειδὴ ἦτο πτωχή. Ὁ καλὸς γέρων ἐδείπνησεν ἄσμενος καὶ ἀπεκοιμήθη· τὴν δ' ἐπιοῦσαν ὑπερευχαρίστησε τὴν ξενοδόχον του καὶ τῆς εἶπεν ἀναχωρῶν, ὅτι τὸ πρῶτον ἔργον, ὅπερ θὰ ἐπιχειρήσει, θέλει τῆς ἀποβαίνει εὐτυχὲς πᾶσαν ἡμέραν. Ἡ εὐσεβὴς γυνὴ, χαίρουσα ὅτι ἔκαμε καλὴν πρᾶξιν, ἐμεριμνᾶσε διὰ τὴν ὑπόσχεσιν, διότι δὲν ἐθεώρει τὸν ξένον της, εἰμὴ ὡς πτωχόν τινα ζήτουλαν.

Μικρὸν μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, ὑπῆγε νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸ ἀρμάριόν της ἓν κομμάτιον πανίου, ἐξ οὗ ἤθελεν νὰ κατασκευάσῃ ἕνα χιτῶνα διὰ τὸ τέκνον της. Ἐχρειάζετο τρεῖς πήχεις, καὶ τοσοῦτον ἀκριβῶς τῆς ἔμενεν, ἀλλ' ὅταν ἐμέτρησε τὰς τρεῖς πήχεις, ὁπόσον δὲν ἐθαύμασε, βλέπουσα ὅτι τὸ πανίον ἐμακρύνετο εἰς τὰς χεῖράς της. Ἐμέτρησεν ἄλλας τρεῖς πήχεις, καὶ πάλιν ἀκόμη τρεῖς καὶ οὕτω καθεξῆς, ἑωσοῦ τὸ ἀτελείωτον πανίον ἐσωρεύθη ἐντὸς τῆς καλύβης της.

Ἐμέτρα μέχρι τῆς ἑσπέρας, καὶ μέχρι τῆς ἑσπέρας ἐπληθύνετο τὸ πανίον, καὶ ἐπειδὴ τὸ οἴκημα ἦτο μικρὸν ὥστε νὰ τὸ περιλάβῃ, ἡ καλὴ γυνὴ τὸ ἐξετυλίξεν ἐπὶ τοῦ φλιοῦ της καὶ τὸ ἐξέτεινεν εἰς τὸν ἀγρόν. Ὅταν ἦλθεν ἡ νὺξ ἐπῆγε νὰ ἡσυχάσῃ, εὐχαριστοῦσα τὸν θεὸν διὰ τὸ θαῦμα τοῦτο. Εἶχε γίνει ἤδη πλουσία.

Οἱ γείτονες δὲν ἐβράδυνον νὰ μάθωσι τὸ θαυμάσιον τοῦτο συμβάν, καὶ ἡ φυλάργυρος γυνὴ μετανοοῦσα τότε πικρῶς διὰ τὴν πρὸς τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον ξένον σκληρότητά της, ἀπεφάσισε νὰ διορθώσῃ τὸ σφάλμα της. Ἐρευνήσασα περὶ τοῦ γέροντος, ἀνεῦρεν αὐτὸν καὶ τῷ ἐζήτησε συγγνώμην μὲ ὕφος ὑποκριτικὸν καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ ἔλθῃ τὸ ἑσπέρας εἰς τὸν οἶκόν της. Τῷ ἡτοίμασεν ἐπιμελῶς τὴν κλίνην καὶ τῷ ἔδωσεν ὅ,τι καλήτερον εἶχε. Φροντίζουσα δὲ τοιουτοτρόπως διὰ τὸν γέροντα, ἐσυλλογίζετο ποῖα μέσα νὰ μεταχειρισθῇ διὰ νὰ γίνῃ πλουσία. Τὴν ἐπιοῦσαν, ὁ γέρων τὴν εὐχαριστήσας καὶ τῆς εἶπεν ὅτι ὁποῖον πρᾶγμα ἤθελεν ἐπιχειρήσει τὴν ἡμέραν ἐκείνην, θέλει τῆς ἀποβῇ εὐτυχὲς καθεκάστην. Αὐτὴ δὲ ἀντὶ νὰ μετρήσῃ πανίον, ὡς ἡ γείτων αὐτῆς, ἀπεφάσισε νὰ μετρήσῃ τὰ χρήματά της διὰ νὰ τὰ πολυπλασιάσῃ ἐπ' ἄπειρον. Διὰ νὰ ἦναι δὲ πλέον ἐλευθέρα, ἐξῆλθε τῆς κατοικίας της καὶ ὑπῆγε νὰ καθήσῃ εἰς μέρος ἀπόκεντρον, ὅπου οὐδεὶς ἤθελεν ἐλθῇ νὰ τὴν ἐνοχλήσῃ. Ἐπειδὴ ἐν τούτοις τινὰ τῶν παλαιῶν της ἀργυρίων ἦσαν κατάμαυρα, ἠθέλησεν ἐν πρώτοις νὰ τὰ πλύνῃ, ἀλλ' ἅμα ἤρχισε τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἡ χεὶρ της δὲν ἐδυνήθη πλέον νὰ σταματήσῃ καὶ τὸ ὕδωρ δὲν ἔπαυσε νὰ τρέχῃ. Τοιουτοτρόπως ἐσχηματίσθη πέριξ αὐτῆς μία λίμνη, ἥτις ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκτεινομένη, κατέκλυσε τὸν οἶκόν της, τοὺς ἀγρούς της καὶ ἐπὶ τέλους ἐσχημάτισε τὴν λίμνην τοῦ *Ἰδδεν*.

ΦΑΡΜΑΚΟΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΘΥΜΟΥ.

Εἰς ἓν χωρίον τῆς Γερμανίας ἔζει ποτὲ ἀνδρόγυνον, τὸ ὁποῖον καὶ τοι ἔχον ἀμοιβαῖον καὶ ἀργαῖον ὑπολήψεως καὶ ἀγάπης αἴσθημα, δὲν ἐμποδίζετο ὅμως νὰ ἔρχεται συνεχῶς εἰς ἔριδας. Λέξις τις ὀλίγον δηκτικὴ προὐκάλει ἀπάντησιν, εἶτα ὕβριν, εἶτα ξυλοκοπήματα. Ἔλεγε φέρ' εἰπεῖν, ὁ ἀνὴρ εἰς τὴν γυναῖκά του

— Ὁ ζωμός σου εἶναι ἀνάλατος, σὲ τὸ εἶπα τοῦτο μυριάκις·

Ἡ δὲ γυνὴ ἀπήντα·

— Δι' ἐμὲ εἶναι πολλὰ καλός.

Ὁ ὀξύθυμος ἀνὴρ ἐκοκκίνιζεν ὑπὸ τῆς ὀργῆς καὶ ἐκραύγαζεν·

— Οὕτως ἀποκρίνεται ἡ γυνὴ εἰς τὸν ἄνδρα της; Χρεωστῶ νὰ συμμορφωθῶ μὲ τὴν ὄρεξίν σου;

Ἡ δὲ γυνὴ ἀντεπεκρίνετο·

— Τὸ δοχεῖον τοῦ ἅλατος εἶναι ἐκεῖ πλησίον· ἄλλην φορὰν θέλεις ψήσει τὸν ζωμόν σου, μόνος σου.

Ὁ ἀνὴρ ἐξάπτεται, πέρνει ἀπο τῆς τραπέζης τὸ πιάτον καὶ τὸ ῥίπτει κατὰ γῆς. Τότε ἡ γυνὴ γίνεται ἔξω ἑαυτῆς καὶ ἀφίνει τὸν θυμόν της νὰ ἐκρεύσῃ ὡς ὕδωρ ὁρμητικόν, εἰς τὸ ὁποῖον δίδεται ἐλευθέρα ἡ ἔξοδος. Κραυγάζει, θορυβεῖ, καὶ ἀπευθύνει πρὸς τὸν σύζυγόν της τοὺς πλέον σκληροὺς λόγους.

— Ἄ! ἄ! λέγει ὁ ἀνὴρ, βλέπω ὅτι πρέπει νὰ πάρωμεν τὸ ξύλον καὶ νὰ σοῦ ἰσιάσωμεν ὀλίγον τὴν ῥάχιν.

Ἡ γυνὴ ἀπηλπισμένη ὑπάγει εἰς τοῦ πνευματικοῦ διὰ νὰ τῷ ζητήσῃ βοήθειαν καὶ συμβουλήν· Ὁ ἱερεὺς ἀναγνωρίζει, ὅτι μόνη της ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἐπισύρει τὴν κατ' αὐτῆς κακομεταχείρισιν τοῦ ἀνδρός της, διὰ τῆς ἀνυπομονησίας της καὶ τῆς γλώσσης της.

— Ἄκουσον, τῆς λέγει. Ὁ προκάτοχός μου δὲν σὲ ὡμίλησε περί τινος νεροῦ, τὸ ὁποῖον ἔχει θαυμασίαν δύναμιν;

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ἐκείνη.

— Ἐπίστρεψε λοιπὸν μετὰ μίαν ὥραν, καὶ θέλω σοῦ δόσει τὸ νερὸν τοῦτο.

Ἐξελθούσης αὐτῆς, ὁ ἱερεὺς χύνει καθαρὸν ὕδωρ εἰς μίαν φιάλην, θέτει ὀλίγην σάκχαρον διὰ νὰ τὸ γλυκάνῃ, σταγώνας τινὰς ῥοδοστάμου διὰ νὰ τῷ δώσει εὐωδίαν καὶ ἔπειτα λέγει πρὸς τὴν ἐπανελθοῦσαν σύζυγον·

— Ὅταν ὁ ἄνδρας σου ἐπιστρέψῃ, τὸ ἑσπέρας, ἐκ τοῦ οἰνοπολείου, καὶ σὲ φανῇ κακῶς διατεθειμένος, βάλε ὀλίγον ἀπὸ αὐτὸ τὸ νερὸν εἰς τὸ στόμα σου καὶ κράτει το, ἑωσοῦ αὐτὸς καθησυχάσῃ, καὶ σὲ ὑπόσχομαι ὅτι δὲν θέλετε ἔχει πλέον ἔριδας.

Οὕτω καὶ ἔπραξεν. Ὁ οἶκος οὗτος, ὅστις ἦν ἄλλοτε πλήρης κραυγῶν καὶ θορύβου, ἐγένετο ἤδη κατὰ πάντα ἥσυχος καὶ οἱ γείτονες ἔλεγον.

— Πόθεν ἄραγε προέρχεται, ὅτι οἱ καλοὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι δὲν δέρονται πλέον;

ΕΒΕΑ.

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΒΟΝΑΠΑΡΤΟΥ.

Νομίζομεν ὅτι θέλομεν εὐχαριστήσει τὴν περιέργειαν τῶν ἀναγνωστῶν μας, δημοσιεύοντες τὴν ἐνεστῶσαν σύνθεσιν τῆς ἐπισήμου ταύτης οἰκογενείας. Ὁ Ναπολέων, ὡς εἶναι γνωστὸν, γεννηθεὶς εἰς Κύρνον (Κορσικὴν) ἦτον ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Καρόλου Βοναπάρτου. Ἐνυμφεύθη τὸ πρῶτον τὴν Ἰωσηφίναν, χῆραν τοῦ Βωαρναί, μετὰ τῆς ὁποίας δὲν ἐτεκνοποίησε. Διαζευχθεὶς δὲ αὐτὴν, ἔλαβε σύζυγον τὴν Μαρίαν Λουΐζαν τῆς Αὐστρίας, ἐξ ἧς εἶχε μονογενῆ υἱὸν, τὸν δοῦκα τοῦ

Ρειχτὰδ ἀποβιώσαντα ἐν Βιέννῃ τῷ 1832, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἔληξεν ἡ κατ' εὐθεῖαν γραμμὴ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Οἰκογενείας. Ὁ Ναπολέων εἶχε τέσσαρας ἀδελφοὺς, τὸν Ἰωσὴφ, τὸν καὶ πρεσβύτερον, τὸν Λουκιανὸν, τὸν Λουδοβῖκον, καὶ τὸν Ἱερώνυμον καὶ τρεῖς ἀδελφὰς τὴν Ἐλίζαν, τὴν Παυλίναν καὶ τὴν Καρολίναν. Ὁ Ἰωσὴφ, βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας, ἀφῆκε δύω θυγατέρας, τὴν Ζεναΐδαν καὶ Καρλόταν, υἱοὺς δὲ κανένα. Ὁ Λουκιανὸς, πρίγκιψ τοῦ Κανίνου, εἶχεν ἕνδεκα τέκνα, πέντε υἱοὺς καὶ ἓξ θυγατέρας, ἐξ ὧν ζῶσι σήμερον, ὁ Κάρολος Ναπολέων, Πρίγκιψ τοῦ Κανίνου, ὁ καὶ χρηματίσας πρόεδρος τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Οὗτος ἐνυμφεύθη τὴν ἐξαδέλφην του Ζεναΐδαν, θυγατέρα καὶ κληρονόμον τοῦ Ἰωσὴφ, ἐξ ἧς ἀπέκτησε δέκα τέκνα τὸν Λουδοβῖκον Λουκιανὸν, τὸν Πέτρον Ναπολέοντα, τὸν Ἀντώνιον, τὴν Καρλόταν, τὴν Χριστίνην, τὴν Λετιτίαν, τὴν Ἀλεξανδρίναν καὶ τὴν Ἰωάνναν, ὑπάνδρους ἤδη ὅλας.

Ὁ Λουδοβῖκος, βασιλεὺς τῆς Ὁλλάνδας ὅστις ἐνυμφεύθη τὴν πρόγονον τοῦ Ναπολέοντος, βασίλισσαν Ὀρτενσίαν, ἀπέκτησε τρεῖς υἱοὺς, τὸν Ναπολέοντα, τὸν Ναπολέοντα Λουδοβῖκον καὶ τὸν Λουδοβῖκον Ναπολέοντα, ὅστις καὶ μόνος ἐπέζησε καὶ ἤδη εἶναι πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας. Ὁ Ἱερώνυμος βασιλεὺς τῆς Βεστφαλίας εἶχε δύω υἱοὺς τὸν Ἱερώνυμον Ναπολέοντα, καὶ τὸν Ναπολέοντα καὶ μίαν θυγατέρα, τὴν Μαθίλδην, ἤδη πριγκιπέσσαν Δεμίδωφ.

Ἀπὸ τὰς ἀδελφὰς τοῦ Ναπολέοντος, ἡ Ἐλιζα ἐνυμφεύθη τὸν πρίγκιπα Φίλικα Βακκιώκην, καὶ ἀφῆκε δύω θυγατέρας· ἡ Παυλίνα, ὑπανδρευθεῖσα τὸν πρίγκιπα Βοργέζην, δὲν ἀφῆκε τέκνα, καὶ ἡ Καρολίνα, ἥτις συνεζεύχθη μετὰ τοῦ Μουράτου βασιλέως τῆς Νεαπόλεως. Αὕτη εἶναι ἡ μήτηρ τοῦ Λουκιανοῦ Καρόλου Μουράτου καὶ τῆς Λουΐζης. Ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφὰς τοῦ Ναπολέοντος μόνος ὁ Ἱερώνυμος ζῇ καὶ εἶναι ἤδη διοικητὴς τοῦ καταστήματος τῶν Ἀπομάχων εἰς Παρισσίους. Ἐκ τῆς δευτέρας γενεᾶς, τῶν ἀνεψιῶν, ὑπάρχουσι δεκατέσσαρες καὶ ἐκ τῆς τρίτης πολὺ μεγαλήτερος ἀριθμός. Ἐκ τούτων ὅλων ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ ἤδη πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας Λουδοβῖκος Ναπολέων δὲν εἶναι ὁ ἀρχηγέτης τῆς οἰκογενείας, κατὰ τὴν τάξιν τῆς φύσεως. Ἀλλ' εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Λουκιανὸς ὅτε ὑπέπεσεν εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Ναπολέοντος, εἶδε τοὺς ἀπογόνους του ἐξηρημένους ἀπὸ τὴν εἰς τὸν θρόνον διαδοχήν. Ὁ Πρίγκιψ Κανῖνος, ὁ ἀληθὴς ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας, ἐκήρυξε τὴν πρόθεσίν του νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Γαλλίαν καὶ νὰ ἐκλεχθῇ ἀντιπρόσωπος, ἀλλ' ἡ γαλλικὴ Κυβέρνησις δὲν τῷ ἐσυγχώρησε νὰ διαμείνῃ εἰς Γαλλίαν.

ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ.

Εἰς οὐδεμίαν τῶν μεγάλων πρωτευουσῶν τῆς Εὐρώπης ὑπάρχει τοσοῦτον πλούσιον καὶ μεγάλον κατάστημα Ἀρχείων, ὡς εἰς Βενετίαν. Περιέχει 298 αἰθούσας, θαλάμους καὶ διαδρόμους, ὧν οἱ τοῖχοι καλύπτονται ἀπὸ θέσεις, αἵτινες ἂν τεθῶσιν ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης θέλουν σχηματίσει γραμμὴν 77,238 ποδῶν ἢ 14 γεωγραφικῶν μιλλίων. Καὶ μ' ὅλον τὸ ἄπειρον τοῦτο πλῆθος τῶν θέσεων, δὲν ἐξήρκεσε τὸ μέρος διὰ νὰ τοποθετηθῶσι τὰ 8, 664,709 τετράδια τὰ ὁποῖα συνιστῶσι τὸ ὅλον τῶν τοῦ ἀρχείου τούτου ἐγγράφων. Νομίζομεν ὅτι δὲν ἀπατώμεθα, λέγοντες ὅτι χίλιοι γραφεῖς ἐργαζόμενοι ὀκτὼ ὥρας τὴν ἡμέραν ἀδιακόπως, ἤθελον χρειασθῆ ὄχι ὀλιγώτερον τῶν 735 ἐτῶν, ἤτοι 22 γενεὰς, διὰ νὰ ἀντιγράψωσιν ὅλα ταῦτα τὰ ἔγγραφα, ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς 1890 ἀρχεῖα. Οὕτως, χίλιοι γραφεῖς οἵτινες ἤθελον ἀρχίσει ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ Γοδοφρέδος Βουλλιὼν καὶ οἱ σταυροφόροι του ἐκυρίευσαν τὴν Ἱερουσαλὴμ, μόλις σήμερον ἤθελον τελειώσει τὴν ἐργασίαν των.

(German Sketches.)

Η ΕΛΒΕΤΙΑ.

Ἡ Ἐλβετία ἐπιδείκνυσιν ὅλην τὴν μεγαλειότητα καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν ὀρεινῆς χώρας, ὅλην τὴν λαμπουσαν ὡραιότητα ποικίλων καλλιεργημένων πεδιάδων, καὶ παρίστησιν ἑνταυτῷ πάντα τὸν τρόμον τῶν ἀρκτικῶν ἀτραπῶν, καὶ τῆς φύσεως τὰ πρῶτα θαύματα ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν Ἄλπεων.—Ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἡ Ἐλβετία ἐστὶ διηνεκὴς ἅλυσις λόφων, βουνῶν, καὶ ὀρέων· μεταξὺ δ' ἐκτυλίσσονται κοιλάδες τὰ μάλα εὐφρόσυνοι. Τὰ πεδία διακόπτονται ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ ὑψωμάτων, καὶ βαθυλωμάτων, καὶ συνδέονται μετὰ τῶν βουνῶν διὰ τερπνῶν κατηφόρων. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὑψῶν, ἡ λίμνη, εἴτε ποτάμιον φαίνεται, ἅτινα διὰ τῶν ἑλιγμῶν αὐτῶν μεταξὺ τῶν λόφων καταποικίλλουσι τὸ θελξιόφθαλμον ὅραμα.

Εἰς τὸ πλεῖστον δὲ τῶν χωρῶν, μὲ θολούμενον ἔμμα, ὁ θεατὴς βλέπει βουνὸν κτισμένον ἐπὶ βουνῶν ἄλλων, ἅτινα δύο, καὶ τρεῖς καὶ πλείους ἔτι φοβερὰς ἐξοχὰς ἔχουσι, καὶ πλησίον τῆς ἐπὶ μακρὸν βαινούσης αὐτῶν ἀποσπάσεως ὑψοῦσι κορυφὰς χανομένας ὑπὲρ τῶν συννέφων τὰ σπλάγχνα. — Αἴφνης δὲ ἀνοίγεται πάλιν μακρὰ, εὐρεῖα, γονιμωτάτη, καὶ ἀπὸ ῥύακας θελκτικοὺς ποτιζομένη κοιλὰς, ἡ θέα μεγάλη, καὶ ἀπέναντι κείμενα βουνὰ, πλήθοντα ἐξ ἴσου ἀνθρώπων, ἐκκλησιῶν χωρίων, ἐρημικῶν καλυβῶν καὶ οἰκημάτων τῆς ἐξοχῆς, ἀμπέλων, καρπαφόρων δένδρων, καὶ ποιμνίων. Ἐδῶ παρουσιάζεται δάσος ὡραῖον, ἡ σειρὰ ὑπερφυῶν, φαλακρῶν κιτρίνων βράχων ποῦ καὶ ποῦ ἀπὸ βρύα περικυκλωμένων, κ' ἐκ τῶν φαράγγων τῶν βράχων τούτων πεῦκαι, κ' ἔλατοι προεξέρχονται, καὶ εἰς τὸν ἀέρα φαίνονται κυμαινόμεναι. Ἐπὶ τῶν ἀποκρήμνων κορυφῶν τῶν βράχων αὐτῶν σώζοντ' ἐρείπια χωρικῶν πύργων, στέρνα θρασεία καὶ ἰσχυρὰ ἐπιδεικνύοντα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν καταστροφήν των ὕπερθεν μεταξὺ αὐτῶν κρημνίζονται καταῤῥάκται ἀφρόεντες μετ' ἀγρίου πατάγου. Ἐπανέρχεται ὁ θεατὴς εἰς τὰ σκηνογραφήματα τῶν χειμάῤῥων καὶ τῶν λιμνῶν εἰς ὧν τὰς ὄχθας κῶμαι, ἀμπελόβουνα, καὶ χωρικὰ οἰκήματα παραμηκύνουσιν ἐκτυλίσσοντα τὴν λαμπρὰν αὐτῶν καλλονὴν, καὶ ὧν ὄπισθεν μεγαλοπρεπὲς ἀμφιθέατρον ἐπιφαίνεται σχηματιζόμενον ὑπ' ὀρέων, ἅτινα πρὸς τὸ ἀόριστον ἄπειρον βαίνοντα, ὑψοῦνται καὶ χάνονται ἐντὸς τῶν νεφῶν εἰς τοῦ ὁρίζοντος τὸ ἄμετρον βάθος. Ἔπειτα ὑπὲρ ταῦτα, μακρότερον ἔτι ἐγείρονται, ὡς αἰωνιότητος ἐμβλήματα αἱ κορυφαὶ τῶν αἰωνίως χιονοσκεπάστων καὶ ὀρέων τοῦ Πάγου καλουμένων, τὰ ὄρη δὲ ταῦτα κυκλοφερῶς ἀντανακλῶσι καὶ ἀποπλατύνουσι τὸ σέλας εἰς τὸν ὁρίζοντα, καὶ σχηματίζουσιν οὕτω μίαν τῶν μεγαλοπρεπεστάτων καὶ σπανιωτάτων σκηνῶν τῆς φύσεως.

Πανταχόθεν κελαρύζουσι κρῆναι παρὰ τῶν ὀρέων τοὺς πόδας, ἢ μετὰ τερπνοῦ κροταλισμοῦ ἀπὸ τῶν βράχων χείμαῤῥοι καταπίπτουσι· ἐνίοτε δ' οἱ χείμαῤῥοι οὗτοι τοσοῦτον ὑψόθεν καταφέρονται, ὥστε πηγάζουσι, θὰ εἴπῃς, ἀπὸ τῶν νεφῶν. Συχνάκις πιστεύεις, ὅτι εὑρίσκεσαι εἰς ἀπέραντον ἔρημον κατασκεπῆ ἀπὸ ἐλάτους ἀγρίας, καὶ φοβεροὺς βράχους, ἀλλ' αἴφνης ἡ ὁδὸς ἀλλάζει, λειμὼν φαιδρὸς, χλοοστεφὴς, βόας φέρων ἀνοίγεται ὑπὸ τὸ βλέμμα, εἴτε φαίνεται μακρὰν ἀπέχουσα λαμπρὰ θέα, κωμόπολις ὅλη μετὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτῆς, καὶ τῶν καλυβῶν· ὡς ἀπὸ τῶν νεφῶν ἀκούεται τῶν ποιμνίων τὸ βλήχημα κρυπτομένων εἰς τὸ ὄμμα, ἢ φαίνοντ' αἱ αἶγες ἀναῤῥιχώμεναι εἰς τῶν βράχων τὰ νῶτα, καὶ πηδῶσαι ἐπὶ τῶν εἰρηνικῶν αὐτῶν καλυβῶν, ἐνῷ, εἰς τὴν κοιλάδα αἱ κάλλισται τῆς φύσεως θυγατέρες ᾄδουσαι καὶ ἀστεϊζόμεναι πεφαιοῦσι τοῦ χόρτου τὴν συλλογήν.

Ποικιλία, μεγαλεῖον καὶ ἁρμονία εἰσὶν ὁ ἰδιάζων χαρακτὴρ τῶν Ἐλβετικῶν κωμῶν. Ἀλλ' οὐδὲν ἐπιδείκνυται πλέον εἰς ταύτας ἢ τὸ ἰσχυρὸν τῆς ὁμονοίας κ' αἱ σπάνιαι καὶ ἀξιόλογοι ἀντιπαραστάσεις. — Ἐνταῦθα ἡ φαιδρότης καὶ ἡ γονιμότης τοῦ Θέρους φαίνοντ' ἀνέπαφα ὑπὸ τοῦ χειμῶνος τὴν ἀγριότητα, καὶ τῆς Γροινλανδίας οἱ τρόμοι χιλιάκις ἐδῶ δεινότεροι ὑπέρκεινται παραδείσου, ὅπου χιλιάδες ἀνθέων γεννῶνται.

HIRSCHFELD.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΓΝΙΟΧΑΡΤΩΝ.

Τὰ παιγνιόχαρτα εὑρέθησαν ἐν Ἰταλίᾳ τὸν ΙΔ' αἰῶνα· ὁ Ἀββᾶς Λογγερού, ὁ ἄνθρωπος τῆς Γαλλίας, ὅστις ἴσως ἔμαθε πλέον ἢ ἄλλος, εἶδε παιγνίδιον χαρτίων τοιούτων, ὁποῖα ἦσαν εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν κατασκευήν. Εἶχον 7—8 δακτύλων μῆκος, ἐφαίνοντο δ' ἐπ' αὐτῶν εἷς πάππας, αὐτοκράτορες, κ' αἱ τέσσαρες μοναρχίαι ἀλληλομαχοῦσαι, ἀφ' οὗ ἐπήγασαν τὰ παρ' ἡμῖν τέσσαρα χρώματα. Τὸ 1390 εἰσήγαγον τὰ παιγνιόχαρτα εἰς Γαλλίαν πρὸς ψυχαγωγίαν τοῦ βασιλέως Καρόλου τοῦ ΣΤ'. ὑποκειμένου τότε εἰς παραφροσύνην. Τὸ οἰκονομικὸν συμβούλιον ἐπλήρωσε ποσότητα δυσανάλογον, τοῦ μεγέθους ἕνεκα, διὰ τὸ ἀγορασθὲν παιγνίδιον. Ἡ Argine ὄνομα τῆς δάμας τοῦ σπαθίου εἶν' ὁ ἀναγραμματισμὸς τοῦ Regina. Ἦτο δ' αὕτη, ἡ βασίλισσα *Μαρία* τοῦ *Ἀνζιοῦ*, σύζυγος Καρόλου τοῦ Ζ', πρὸς ἣν ὁ ζωγράφος Ἰακεμῖνος ὁ Γριγγοννέρος ἀφιέρωσε τὰ χαρτία, ἅτινα ἐφεῦρεν ἰδίως διὰ τὴν αὐλὴν τῆς Γαλλίας τὸν ἑπόμενον αἰῶνα. Ἡ Rachel ὄνομα τῆς δάμας καρῶ, ἦτον ἡ *Ἀγνὴ Σορέλη*. Ἡ δάμα τῆς Πίκας ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς πολεμικῆς Παλλάδος ἀλληγορεῖτο πρὸς τὴν *παρθένον* τοῦ *Ὀρλεὰνς*, καὶ *Ἰσαβὼ ἐκ Βαυαρίας* παρίστατο διὰ τῆς δάμας τῆς κούπας ὑπὸ τ' ὄνομα τῆς αὐτοκρατορίσσης Ἰουδὴθ ἡγεμονίδος μάλα κομψῆς, καὶ εὐπαρύφου. Ὑπὸ τὸν David τέλος, τὸν ῥήγαν τῆς Πίκας, ἀναγνωρίζετ' εὐκόλως Κάρολος ὁ Ζ' διωκόμενος ὑπὸ τοῦ πατρός του, ὡς ὁ Δαβὶδ ὑπὸ τοῦ Σαοὺλ, καὶ ἀναγκαζόμενος νὰ ὑπερασπισθῇ καθ' υἱοῦ ἐπαναστάτου. Οἱ τέσσαρες Φάνται, Ogier, Lancelat, Lahire, καὶ Hector, εἰσὶν ὡσαύτως ἱστορικὰ πρόσωπα· οἱ δύο πρῶτοι ἦσαν ἥρωες ἢ ἀνδρεῖοι τῆς ἐποχῆς Καρόλου τοῦ μεγάλου· ὁ δὲ Hector de Calard καὶ Lahire ἐγένοντο στρατηγοὶ διάσημοι ὑπὸ Κάρολον τὸν Ζ'.

Καὶ οἱ μὲν τέσσαρες Φάνται (valet ἢ ἀρχαϊστὶ varlet, τίτλος μεθ'ὃν εἵπετο ὁ τοῦ ἱππότου) παρίστανον τὴν εὐγένειαν, τὰ λοιπὰ δὲ χαρτία μέχρι τοῦ δεκαρίου τοὺς στρατιώτας, καὶ τὰ χρώματ' αὐτὰ ἦσαν στρατιωτικὰ ἐμβλήματα. —Τὴν κούπαν νοοῦσιν ὡς σύμβολον τῆς ἀνδρίας, ὡς ὅπλα δὲ τὴν πίκαν καὶ τὸ καῤῥώ. Τέλος τὸ σπαθὶ (φυλλόσχημον) παρίστανε τὸ χόρτον περὶ οὗ πᾶς στρατηγὸς ὀφείλει νὰ φροντίζῃ ὅταν στρατοπεδεύῃ. Λέγουσιν ὡσαύτως ὅτι ὁ ἄσος εἶναι σύμβολον τοῦ χρηματικοῦ, ὅπερ ἀποτελεῖ τοῦ πολέμου τὰ νεῦρα. Καὶ τῳόντι ἄσος ἐλέγετο νόμισμά τι, παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, οἵτινες ἐσήμαινον ὑπὸ τ' ὄνομα τοῦτο καὶ ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν τοῦ πολίτου.

Τὴν 25 Ὀκτωβρίου 1694, ὁ Σὶρ Ἐδουάρδος Ῥύσσελ, ἀρχιστράτηγος τῶν Βρεττανικῶν δυνάμεων ἐν τῇ Μεσογείῳ, ἔδωκεν ἓν πόνσιον. Τὸ ῥευστὸν ἐπλήρου τὴν μαρμάρινον δεξαμενὴν κήπου ἐν μέσῳ τεσσάρων δενδροστιχωμάτων ἐκ πορτοκαλεῶν καὶ λιμονεῶν· ἑκάστη δὲ δενδροστιχία περιεῖχε καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μῆκος τράπεζαν φέρουσαν μεγαλοπρεπὲς προάριστον. Διὰ τὴν σκευασίαν τοῦ ποτοῦ ἔῤῥιψαν εἰς τὴν δεξαμενὴν τὰ ἑξῆς· τέσσαρα βαρέλια ῥακίου, ὀκτὼ βαρέλια ὕδατος διηθισμένου, εἴκοσι πέντε χιλιάδας λιμόνια, ὀγδοήκοντα κοτύλας χυμοῦ λιμονίου, δεκατρεῖς σταθῆρας ζαχάρεως, ἑκατὸν λίτρας μοσχοκαρύου, τριακόσια δίπυρα (παξιμάδια), καὶ τέλος μίαν βαρέλλαν μαλαγίου. Τῆς δεξαμενῆς δ' ἐπέκειτο πέπλος προασπιζόμενος αὐτὴν κατὰ τῆς βροχῆς, καὶ κατεσκεύασαν ὡς δασύλλιον ῥόδων, ἀκάτιον ἐφ' οὗ ναυτίλος ἐκ τοῦ στόλου ἔπλεεν ἐπὶ τοῦ πονσίου, καὶ προσέφερεν ἐξ αὐτοῦ εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας ἀριθμουμένους ὑπὲρ ἓξ χιλιάδας.

— Εὐγενὴς Βρεταννὸς (Γάλλος) καθ' ὑπερβολὴν σιωπηλὸς καὶ λακωνικὸς ποτὲ δὲν ἀπέτεινεν ἐρωτήσεις, οὐτ' ἀπεκρίνετο εἰμὴ διὰ λέξεων μονοσυλλάβων, εἰς ὅσας ἄλλος τῷ ἀπέτεινε. Παρόντος ποτὲ εἰς τὸ συμπόσιον Πριγγιπέσσης, ἡ κυρία αὕτη προὐκάλεσε ἕνα τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τῆς Ἐλβετικῆς φρουρᾶς νὰ τὸν κάμῃ νὰ ὁμιλήσῃ· ὁ ἀξιωματικὸς ἐκαθέσθη παρὰ τῷ Βρεττανῷ, καὶ ἔκαμε τὰς φιλοφρονήσεις τοῦ συμποσίου.—Τί σοῦπαν τρώγετε; —Ὀρίζιον.—Τί οἶνον πίνετε; —Λευκὸν, καὶ δέκα προσέτι ἐρωτήσεις τυχούσας ὁμοίων ἀποκρίσεων — Κύριε! ἐξακολουθεῖ ὁ ἀξιωματικὸς, εἴσθε ἀπὸ τὸ Σαιμμέλον; — Ναὶ — Εἶν'

ἀληθὲς ὅτι ἡ πόλις αὕτη φρουρεῖται ἀπὸ σκύλους ; — Ναὶ — Ὦ ! τοῦτο δὰ εἶναι παράξενον ! — Τίποτε παραξενώτερον, εἰμὴ νὰ βλέπῃ τις τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας φρουρούμενον ἀπὸ Ἑλβετούς ! — Πριγγιπέσα ἠκούσατε, ὅτι τὸν ἔκαμα καὶ ὡμίλησε.

— Περὶ τὸν ΙΑ'. αἰῶνα ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Θιβώτου κόμητος τῆς Καμπανίας, προκειμένου, κατ' ἔθος, νὰ ὀνομάσωσι τοὺς συγγραφεῖς οἷς ἐχρήσαντο, ἀπεκάλεσαν romanciers πάντας τοὺς Ῥωμαϊστὶ γράφοντας εἴτε ἐν στίχοις, εἴτ' ἐν πεζῷ, καὶ τὰ ἔργα των romans. Ἐξ ὅλων τῶν καρπῶν τούτων, ἀπομιμήματι τῆς *τέχνης τοῦ ἐρᾶν* τοῦ Ὀβιδίου ἐκτήσατο τὴν ἐπιζηλοτέραν δόξαν. Ὁ δὲ Λόρις ὅστις ἔγραψε τὸ πρῶτον τοῦ συγγράμματος μέρος ὠνόμασεν αὐτὸ le Roman de Rose διότι ἡ ἐρωμένη του ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦτο. Τοῦ Λόριος ἀποθανόντος Ἰωάννης ὁ Μεύνιος ἀνέλαβε νὰ τελειώσῃ τὸ roman ἢ (ὡς παρ' ἡμῖν μεταφράζεται) τὸ μυθιστόρημά του· ἐξέμεσε δὲ τοσαύτας προσβολὰς ἐναντίον τῶν κυριῶν τῆς αὐλῆς, ὥστ' ἐκεῖναι ἀπεφάσισαν νὰ τὸν ἐκδικηθῶσι. Τὸν περιεκύκλωσαν ποτὲ ῥάβδοις ὡπλισμέναι, καὶ ἡτοιμάζοντο εἰς τὴν ξυλοκοπικὴν αὐτῶν ἐκδίκησιν, ἀλλ' ἠδυνήθη ἐκεῖνος νὰ ὑπεκφύγῃ τὸν κίνδυνον, ὡς ἄνθρωπος πνευματώδης. « Ὅσαι προσεβλήθησαν ὑπ' ἐμοῦ δικαίως, εἶπε, νὰ μὲ κτυπήσωσι πρῶται » Εἰς τὰς λέξεις αὐτὰς αἱ κυρίαι ἔγιναν ἄφαντοι.

— Ὅτε ὁ Βαγιαζίτης αὐτοκράτωρ τῶν Τούρκων μετὰ τὴν καταστροφήν του προσηνέχθη ἐνώπιον τοῦ Τιμουρλέγχη (Τιμοὺρ τοῦ Χωλοῦ) ἢ Ταμερλάνου κατὰ παραφθορὰν, τὸν παρετήρησεν οὗτος, καὶ ἰδὼν ὅτι ἦτο μονόφθαλμος, ἐγέλα· ὁ δὲ Βαγιαζίτης μὴ εἰθισμένος νὰ ὑποφέρῃ τὴν περιφρόνησιν, τῷ λέγει ὑπερηφάνως· « Γελᾷς διὰ τὸ δυστύχημά μου Τιμοὺρ, ἀλλὰ μὴ λησμόνει ὅτι καὶ σὺ ἐπιδεκτικὸς εἶσαι δυστυχημάτων, ὅτι ὁ θεὸς διατάσσει περὶ τῶν ἐθνῶν ὅλων, καὶ ὅτι αὐτὸς μόνος τὰ διανέμει. » Καὶ ὁ Τιμοὺρ ὑπέλαβεν ὡσαύτως μὲ ὑπερηφάνειαν· « Τὸ γινώσκω μετὰ πεποιθήσεως, καὶ δὲν γελῶ διὰ τὴν δυστυχίαν σου, ἀλλὰ διὰ τὴν ἰδέαν, ἥτις μοῦ ἦλθε ὅτε σ' εἶδον, ὅτι δηλ. τὰ κράτη πολὺ μικρὸν πρᾶγμα εἶν' ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ἀφοῦ μεταβιβάζει εἰς χωλὸν, ὅτι ἀφῄρεσεν ἀπὸ μονόφθαλμον.

— Χωρικὸς φορτωμένος φρύγανα ἔκραζεν εἰς τὰς ὁδοὺς ὅθεν διήρχετο «*βάρδα, βάρδα*». Καλλωπιστὴς δέ τις διαβαίνων παρ' αὐτῷ προσεκολλήθη εἰς τὰ φρύγανα, καὶ τὸ ἱμάτιόν του ἐσχίσθη. Καὶ ἀπαιτῶν τὴν ἀπότισιν τῆς ζημίας ἐνάγει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν δικαστὴν, ἀλλ' ὁ χωρικὸς ἀνοίγει τὸ στόμα χωρὶς νὰ ἐκφωνήσῃ οὔτε λέξιν. « Εἶσαι βωβὸς φίλε μου ; τὸν ἐρωτᾷ ὁ δικαστής· ὄχι, ὄχι, κύριε δικαστά ! ὑπολαμβάνει ὁ ἐνάγων, διότι ὅταν τὸν ἀπήντησα ἐφώναζε μ' ὅλα του τὰ πλεμόνια: *Βάρδα βάρδα* — Ἀ ! ἀφοῦ τὸ πρᾶγμα ἔχῃ οὕτως, ἄδικος εἶναι ἡ ἀγωγή σου, λέγει ὁ δικαστὴς ἀποπέμπων τοὺς διαδίκους.

— Ὁ ἁμαξοπηγὸς τοῦ Ταλλευράνδου περιέμενεν ἐπὶ χρόνον τὸ ἀντίτιμον μεγαλοπρεποῦς ὀχήματος, ὅπερ διὰ τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν (αὐτὸν τοῦτον) κατεσκεύασε· παρουσιάζεται τέλος εἰς τὴν Α. Ε. μετὰ τῆς σημειώσεως ἀνὰ χεῖρας « Σοὶ χρεωστοῦν, πρέπει νὰ πληρωθῇς, οὐδὲν δικαιότερον » Ἀ ! πολῖτα ὑπουργέ ! τί ὑποχρέωσις ; — Ἐδῶ δὲν χωρεῖ κἀμμία ὑποχρέωσις — τί εὐγνωμοσύνη ! — Δὲν μ' ὀφείλεις οὐδεμίαν — μοῦ λέτε λοιπὸν πῶς θὰ πληρωθῶ ; — Ἀναντιρρήτως — Ὅμως πότε ; — Πότε ! . . ἀληθινὰ εἶναι περίεργος. »

— Ἀρχιστράτηγός τις ὡδοιπόρει πρὸς ἐπιχείρησιν σπουδαίαν, ἀξιωματικὸς δέ τις τὸν παρεκάλεσε νὰ τῷ εἴπῃ, ὁποῖον ἦτο τὸ σχέδιόν του· ὁ ἀρχιστράτηγος ἀντὶ ἀποκρίσεως, τὸν ἠρώτησεν, ἐὰν, μαθὼν τὸ σχέδιον, δὲν ἀπεκάλυπτεν αὐτὸ εἰς οὐδένα· — καὶ ὅτε ὁ ἀξιωματικὸς τὸν διαβεβαίωσε περὶ τούτου, — Τότε λοιπὸν διατὶ θέλεις, ὑπέλαβεν ὁ ἀρχιστράτηγος, νὰ μὴν ἔχω κ' ἐγω, ὡς σύ, τὸ προτέρημα τῆς τηρήσεως ἑνὸς μυστικοῦ; »

— Ὁ Τριβουλέτος (ὄνομα γελωτοποιοῦ) ἀπειληθεὶς ὑπὸ δυνατοῦ μεγιστᾶνος, ὅτι θὰ ἐκπνεύσῃ ὑπὸ τὴν ῥάβδον, ἕνεκα τῆς μεγάλης τόλμης, μεθ' ἧς περὶ αὐτοῦ ὡμίλησε, παρεπονήθη εἰς τὸν βασιλέα. Ἐὰν τις, τῷ ἀπαντᾷ ὁ Μονάρχης, τολμήσῃ νὰ σὲ φονεύσῃ, θὰ τὸν κρεμάσω εὐθὺς μετὰ ἕνα τέταρτον ὑστερώτερα. — Ἀ ! Μεγαλειότατε ! ἐὰν ἠὐδοκῆτε νὰ τὸν κρεμάσουν ἕνα τέταρτον προτήτερα . . .

Παρακαλοῦνται οἱ Κύριοι συνδρομηταὶ τῆς Εὐτέρπης, νὰ μᾶς ἐμβάσωσι τὴν συνδρομήν των, ἀμέσως μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ παρόντος ΜΘ'. Φυλλαδίου, καὶ τοῦ πρώτου, τοῦ ἀρχομένου ἤδη τρίτου ἔτους. Προσθέτομεν ὅτι μὲ λύπην μας θέλομεν βιασθῇ νὰ διακόψωμεν τὴν περαιτέρω ἀποστολὴν Φυλλαδίων εἰς τοὺς μὴ προπληρώσαντας.

Τὰ τελευταῖα φύλλα τοῦ Πικουΐλλου δίδονται ΔΩΡΕΑΝ ΕΙΣ ΜΟΝΟΥΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΣΑΝΤΑΣ.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ.